

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ: ΧΡΥΣΙΚΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	6
ABSTRACT	7
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο.....	9
1.1 Εισαγωγή.....	9
1.2 Σκοπός - Στόχοι.....	10
1.3 Δομή πτυχιακής.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο.....	13
ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ	13
2.1 Εισαγωγή.....	13
2.2 Ορισμός επιχειρηματικότητας	13
2.3 Ορισμός καινοτομίας	14
2.4 Ανταγωνιστικότητα και παραγωγικότητα.....	15
2.5 Περίληψη κεφαλαίου.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο.....	17
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	17
3.1 Εισαγωγή.....	17
3.2 Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις Επιχειρήσεις	17
3.3 Η Πράσινη Βίβλος για την επιχειρηματικότητα της ΕΕ	18
3.4 Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έρευνα και την καινοτομία.....	19
3.5 Η Πράσινη Βίβλος χρηματοδότησης έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ.....	21
3.6 Περίληψη κεφαλαίου.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο.....	23
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	23
4.1 Εισαγωγή.....	23
4.2 Οι βασικοί δείκτες επιχειρηματικότητας το 2012.....	23
4.3 Επιχειρηματικές προδιαθέσεις και κίνητρα.....	25
4.4 Ποιοτικά χαρακτηριστικά των νέων επιχειρηματικών εγχειρημάτων.....	26
4.5 Το επιχειρηματικό περιβάλλον	27
4.6 Επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων.....	27
4.7 Καθιερωμένη και συνολική επιχειρηματικότητα.....	31
4.8 Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των νέων επιχειρηματικών εγχειρημάτων.....	33

4.9	Περίληψη κεφαλαίου.....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο.....		36
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ.....		36
5.1	Εισαγωγή.....	36
5.2	Στοιχεία για την περιφέρεια της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας.....	36
5.3	Στοιχεία ανεργίας.....	38
5.4	Ποσοστό απασχόλησης ανά τομέα.....	40
5.5	Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν Α.Ε.Π.	44
5.6	Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία.....	46
5.7	Οικονομική Δραστηριότητα - ΜΜΕ.....	49
5.8	Εκπαίδευση.....	51
5.9	Μεταφορικές Υποδομές.....	51
5.10	Στατιστικά στοιχεία επιχειρηματικότητας για τον Νομό Αιτωλοακαρνανίας.....	52
5.11	Αναλυτικοί πίνακες από το Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας που απεικονίζουν την ύφεση της τοπικής οικονομίας τα έτη 2008 έως 2010.....	53
5.12	Στοιχεία επιχειρηματικότητας για τον Νομό Αιτωλοακαρνανίας για την περίοδο Ιαν – Σεπτ 2013. 57	
5.13.	Περίληψη Κεφαλαίου.....	59
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.....		61
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....		61
6.1	Εισαγωγή.....	61
6.2	Σκοπός και Στόχοι Έρευνας.....	61
6.3	Μεθοδολογία.....	61
6.4	Ερευνητικά Ερωτήματα.....	62
6.5	Σχεδιασμός Ερευνητικής Διαδικασίας.....	62
6.6	Εργαλείο Συλλογής Δεδομένων.....	62
6.7	Επιλογή Δείγματος.....	63
6.8	Περιορισμοί Έρευνας.....	64
6.9	Ηθικά και Δεοντολογικά Ζητήματα.....	65
6.10	Ανάλυση Στοιχείων.....	65
6.11	Περίληψη Κεφαλαίου.....	65
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.....		66
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....		66
7.1	Εισαγωγή.....	66
7.2	Περιγραφή του Δείγματος ως προς τα Δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων.....	66
7.3	Λόγοι Δημιουργίας Νέας Επιχείρησης.....	70
7.4	Αξιολόγηση Πορείας Λειτουργίας Επιχείρησης.....	72

7.5	Τα Σημαντικότερα Προβλήματα των Επιχειρήσεων	73
7.6	Προδιάθεση Μελλοντικής Ανάπτυξης Παρεχόμενων προϊόντων – υπηρεσιών	75
7.7	Αξιολόγηση Υφιστάμενης Οικονομικής Κατάστασης Ελλάδας.....	77
7.8	Γνώση Προγραμμάτων Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας	81
7.9	Ανασταλτικοί Παράγοντες Επιχειρηματικής Δραστηριότητας	84
7.10	Ενθαρρυντικοί Παράγοντες Επιχειρηματικής Δραστηριότητας	92
7.11	Περίληψη Κεφαλαίου.....	98
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8.....		99
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....		99
8.1	Εισαγωγή.....	99
8.2	Σημερινή κατάσταση επιχειρήσεων.....	99
8.3	Προβλήματα επιχειρήσεων.....	99
8.4	Επέκταση σε νέες δραστηριότητες	100
8.5	Ξεκίνημα μιας νέας επιχείρησης.....	100
8.6	Γνώση προγραμμάτων επιχειρηματικότητας.....	100
8.7	Επιχορήγηση επιχειρήσεων	101
8.8	Επιχειρηματικότητα και τοπική ανάπτυξη.....	101
8.9	Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα	101
8.10	Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας.	102
8.11	Γενικά συμπεράσματα προτάσεις.....	102
8.12	Προτάσεις Προς το Κράτος.....	103
8.13	Προτάσεις Προς τις Επιχειρήσεις	104
8.14	Περίληψη Κεφαλαίου.....	105
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		106
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ		109

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να διευρυνθεί η συμβολή του θεσμού της καινοτομίας στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας καθώς η προοπτική του στην ευρύτερη οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας όπως η Ελλάδα. Στα πλαίσια αυτά θα μελετηθεί η τρέχουσα κατάσταση στην χώρα μας, αλλά και στην Ευρώπη, ενώ ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στις πολιτικές της ΕΕ οι οποίες έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρονιά με σκοπό την ενίσχυση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας.

Με την πτυχιακή μας αυτή θα προσπαθήσουμε να αναδείξουμε την σημασία και τον ρόλο που παίζουν οι διαδικασίες και τα προγράμματα επιχειρηματικότητας που υπάρχουν στην χώρα μας και πως αυτά επηρεάζουν την βιωσιμότητα και ανάπτυξη μιας επιχείρησης. Απώτερος σκοπός της μελέτης είναι να συνδράμει στο ερευνητικό πεδίο της επιχειρηματικότητας και ιδιαίτερα σε θέματα που σχετίζονται με την δημιουργία νέων επιχειρήσεων οι οποίες στηρίζονται σε καινοτόμα προϊόντα ή διαδικασίες. Οι επιχειρήσεις αυτές συχνά βρίσκουν ευκολότερα τους αναγκαίους πόρους χρηματοδότησης για την δημιουργία και την λειτουργία τους και έχουν την δυνατότητα να ανταπεξέλθουν καλύτερα στον τρέχων ανταγωνισμό.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στις ημέρες μας η επιχειρηματικότητα σε συνδυασμό με την καινοτομία αποτελεί σημαντικό μοχλό ανάπτυξης της οικονομίας μιας χώρας. Στόχος της μελέτης αυτής είναι να αναδείξει τις έννοιες της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας, μέσα από την παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης στην Ελλάδα και την Ευρώπη.

Η αναφορά στις παραπάνω έννοιες προϋποθέτει την διενέργεια προσπάθειας αποσαφήνισης των όρων που συγκροτούν το ευρύτερο περιβάλλον ανάπτυξης τους, το οποίο είναι ιδιαίτερα σύνθετο στην επιστήμη των οικονομικών, κάτι που έχει οδηγήσει στην συστηματική μελέτη του, από αρκετούς ερευνητές, τις τελευταίες δεκαετίες. Στα κεφάλαια που έπονται, προσδιορίζεται αρχικά το θεωρητικό πλαίσιο καθορισμένων όρων και στοιχείων που συνδέονται με την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία, ώστε να γίνουν αντιληπτά η έννοια και το περιεχόμενο τους. Την ως άνω θεωρητική επισκόπηση, ακολουθεί ποσοτική έρευνα μέσα από την οποία διαφαίνεται η σημασία και ο ρόλος που η επιχειρηματικότητα και η καινοτομία διαδραματίζουν στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, έπειτα από την συλλογή και την καταγραφή των απόψεων των επιχειρήσεων στην περιοχή αυτή.

Στο θεωρητικό μέρος της εργασίας, στην προσπάθεια μας για την ανάδειξη ενός ευρέως αποδεκτού ορισμού της επιχειρηματικότητας δεν καταλήξαμε σε κάποιο σαφές συμπέρασμα, ωστόσο φαίνεται να υπάρχει συμφωνία στην άποψη πως η επιχειρηματικότητα αφορά τη δημιουργία κάτι νέου στον κόσμο των επιχειρήσεων. Όσο αφορά την καινοτομία, η αποσαφήνιση του όρου αυτού πραγματοποιείται μέσα από την παρουσίαση ενός κοινά αποδεκτού θεωρητικού πλαισίου της, το οποίο αναφέρεται στο Εγχειρίδιο του Όσλο. Πρωτίστως η Ευρωπαϊκή Ένωση στους τομείς αυτούς έχει προωθήσει πολιτικές που στοχεύουν στην ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και στην δημιουργία διαδικασιών που βοηθούν στον σκοπό αυτό.

Στην Ελλάδα ωστόσο φαίνεται να υπάρχουν παράγοντες οι οποίοι ανακόπτουν την πορεία της χώρας προς την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία και οι οποίοι εντοπίζονται στο εσωτερικό οικονομικό περιβάλλον της. Οι παράγοντες αυτοί δεν δείχνουν να αφήνουν ανεπηρέαστη φυσικά και την Π.Ε Αιτωλοακαρνανίας, οι οποίοι συνάμα με λοιπά διαρθρωτικά προβλήματα (π.χ. γραφειοκρατία και ελλιπής ενημέρωση), αποτελούν εμπόδια στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας και τις καθλώνουν σε στάσιμο σημείο. Το εύρημα αυτό επιβεβαιώνεται και από την διεξαγωγή της ποσοτικής έρευνας στην περιοχή αυτή, η οποία πραγματοποιείται στο τελευταίο κεφάλαιο της παρούσας.

Παρ' όλα αυτά πιστεύουμε πως η συστηματική μεταχείριση και αντιμετώπιση όλων των παραπάνω ανασταλτικών παραγόντων της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας έχουν την δυνατότητα να αποδεσμεύσουν τις δημιουργικές δυνάμεις μιας χώρας όπως η Ελλάδα και να συγκροτήσουν μόνιμη και ασφαλή διέξοδο από την οικονομική κρίση. Στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας συγκεκριμένα, για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας είναι αναγκαία η αναζήτηση συνεργασιών με άλλες Περιφέρειες της χώρας, με σκοπό την πλήρη αξιοποίηση των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων επιχειρηματικότητας και καινοτομίας, ενώ τομείς της οικονομίας που μπορεί να βοηθήσουν σημαντικά στην προσπάθεια αυτή είναι ο τουρισμός και η γεωργία.

ABSTRACT

Nowadays entrepreneurship is the major driver of economic growth of a country. Moreover, the discussion that is taking place around the theme of entrepreneurship combined with innovation, has caused the idea to create this work. The aim of this study is therefore to highlight the concepts of entrepreneurship and innovation, through the presentation of the current situation in Greece and Europe.

The reference to the above concepts requires the efforts to clarify the conditions that has created their wider development environment, that is especially complex in the science of economics, a fact that has led to their systematic study by several researchers in recent decades. In the chapters that follow, we firstly determine the theoretical framework of defined terms and elements associated with entrepreneurship and innovation, in order to perceive their meaning and content. The above theoretical review is followed by quantitative research through which we reveal the importance and the role that entrepreneurship and innovation play in Aitolokarnania, after the collection and registration of business views in that area.

In the theoretical part of the work, in our effort for the emergence of a widely accepted definition of entrepreneurship we didn't reached a clear conclusion, but it seems to exist an agreement on the view that entrepreneurship is the creation of something new in the business world. As regards innovation, the clarification of this term takes place through the presentation of a commonly accepted theoretical framework, referred to in the Oslo Manual. Primarily the European Union in these areas has promoted policies that aim at development of SMEs and creating procedures that help to this purpose.

In Greece, however, it seems to exist factors that hamper the country's path towards entrepreneurship and innovation, which are located inside the economic environment. These factors do not seem to leave unaffected the area of Aitolokarnania, which at the same time with other structural problems (eg red tape and lack of information), are obstacles to the development of entrepreneurship and innovation and tie at stationary point. This finding is confirmed by the conduct of quantitative research in this area, that has carried out in the last chapter of this document.

Nevertheless we believe that the systematic treatment and management of all the above inhibiting factors of entrepreneurship and innovation have the ability to release the creative forces of a country such as Greece and set up a permanent and safe way out of the economic crisis. In the are of Aitolokarnania specifically, for the evolution of entrepreneurship is necessary to search partnerships with other regions of the country, in order to fully exploit the European programs of entrepreneurship and innovation, and the economic sectors that can contribute significantly to this effort is tourism and agriculture.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο σημείο αυτό, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή της πτυχιακής εργασίας μας κ. Κωνσταντίνο Βασιλείου, για τον επιτυχή συμβουλευτικό του ρόλο στην ανάθεση της συγκεκριμένης εργασίας. Τον ευχαριστούμε ιδιαίτερα για την επιστημονική του καθοδήγηση, την αμέριστη συμπαράσταση και την πολύτιμη βοήθειά του καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνάς μας και της ενασχόλησής μας με το θέμα της πτυχιακής εργασίας.

Τέλος θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους γονείς μας για την ψυχολογική υποστήριξη που μας προσέφεραν καθόλη την διάρκεια της πτυχιακής εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

1.1 Εισαγωγή

Οι επιστημονικές, τεχνολογικές και οικονομικές εξελίξεις των τελευταίων ετών, έχουν μεταβάλλει δραστικά τα δεδομένα στους τομείς της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας. Σήμερα, τα παραδοσιακά επιχειρηματικά μοντέλα έχουν πλέον ξεπεραστεί και κυρίως έχει αλλάξει ο τρόπος με τον οποίο οι επιχειρήσεις σε όλο τον κόσμο δημιουργούν νέα προϊόντα και υπηρεσίες. Μάλιστα, παρά τις τρέχουσες δυσμενείς συνθήκες στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον, η κρίση είναι βέβαιο ότι θα επιταχύνει αυτές τις αλλαγές, θέτοντας την καινοτομία στο επίκεντρο ενός νέου παραγωγικού μοντέλου (SBA, 2014).

Ένας από τους βασικούς κινητήριους μοχλούς της οικονομικής ανάπτυξης και της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και κατ' επέκταση και της απασχόλησης είναι η προώθηση της νέας τεχνολογίας και η ενσωμάτωση καινοτομιών στα προϊόντα καθώς και στις διαδικασίες παραγωγής. Κατανοούμε λοιπόν ότι η μελέτη των παραγόντων αυτών είναι σημαντική με σκοπό την ενίσχυση της Ελληνικής κυρίως οικονομίας. Επιπλέον η συζήτηση που γίνεται σήμερα γύρω από το θέμα της επιχειρηματικότητας σε συνδυασμό με την καινοτομία, προκάλεσε την ιδέα για την δημιουργία της παρούσας εργασίας (SBA, 2014).

Οι διαφορές μεταξύ του χθες και του σήμερα είναι σημαντικές. Μέχρι πρόσφατα, το μοναδικό σχεδόν μέτρο για την καινοτομία, ήταν οι πόροι που κατευθύνονταν στην έρευνα και την ανάπτυξη, ως ποσοστό του ΑΕΠ. Σήμερα, οι σύγχρονες οικονομίες και επιχειρήσεις, δεν μετρούν πλέον την καινοτομία με βάση τους διατιθέμενους πόρους, αλλά με βάση το αποτέλεσμα. Δηλαδή, από τον αριθμό και την ποιότητα των καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, που σχεδιάζονται με ταλέντο και φαντασία, ανοίγοντας το δρόμο της εμπορικής επιτυχίας (Kostoglou & Siakas, 2012).

Όμως και τα ίδια τα χαρακτηριστικά που μέχρι πρότινος αποδίδαμε στον όρο καινοτομία, έχουν αλλάξει. Παλιότερα, στο άκουσμα του όρου «καινοτομία» και «έρευνα», οι περισσότεροι έφερναν στο μυαλό τους μεγάλες διεθνείς επιχειρήσεις και εσωτερικά τμήματα με εκατοντάδες στελέχη, που αναζητούσαν κάτι νέο και διαφορετικό για να θέσουν σε παραγωγή. Σήμερα όμως, τα πιο επιτυχημένα παραδείγματα καινοτόμων εταιρειών, μαρτυρούν μια διαφορετική πραγματικότητα. Οι μεγάλες επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως κλάδου, «αγοράζουν» καινοτομία από μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν το ταλέντο, την ταχύτητα και την ευελιξία, ώστε να δοκιμάζουν και να υλοποιούν νέες προσεγγίσεις. Το μοντέλο της «δικτυωμένης καινοτομίας» (network innovation), όπου πολλοί μικρότεροι αλλά καινοτόμοι οργανισμοί συνυπάρχουν, δικτυώνονται μεταξύ τους και μπορούν να προσφέρουν τη δυνατότητα νέων προσεγγίσεων σε μεγαλύτερους και πιο δύσκινητους οργανισμούς, φαίνεται να είναι η κυρίαρχη τάση στη νέα εποχή. Μια τάση που αφορά άμεσα και την ελληνική οικονομία, αφού δίνει τη δυνατότητα σε μικρές επιχειρήσεις, αποτελούμενες από ταλαντούχους επιστήμονες, να αξιοποιήσουν τις ιδέες τους και να τις εξάγουν σε όλο τον κόσμο. Στη «δικτυωμένη καινοτομία» το μικρό μέγεθος μιας επιχείρησης, όχι μόνο δεν είναι μειονέκτημα αλλά αντίθετα μπορεί να αποδειχθεί και προτέρημα (Piperopoulos & Piperopoulos, 2010).

Στα χρόνια που έρχονται, η δυναμική ανάπτυξη κάθε χώρας θα εξαρτηθεί από το πόσο καλά

αντιλαμβάνεται τα νέα χαρακτηριστικά της καινοτομίας, σχεδιάζοντας και εφαρμόζοντας τις κατάλληλες πολιτικές (Kostoglou & Siakas, 2012).

1.2 Σκοπός - Στόχοι

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να διευρυνθεί η συμβολή του θεσμού της καινοτομίας στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας καθώς η προοπτική του στην ευρύτερη οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας όπως η Ελλάδα. Στα πλαίσια αυτά θα μελετηθεί η τρέχουσα κατάσταση στην χώρα μας, αλλά και στην Ευρώπη, ενώ ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στις πολιτικές της ΕΕ οι οποίες έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια με σκοπό την ενίσχυση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας.

Με την πτυχιακή μας αυτή θα προσπαθήσουμε να αναδείξουμε την σημασία και τον ρόλο που παίζουν οι διαδικασίες και τα προγράμματα επιχειρηματικότητας που υπάρχουν στην χώρα μας και πως αυτά επηρεάζουν την βιωσιμότητα και ανάπτυξη μιας επιχείρησης. Απώτερος σκοπός της μελέτης είναι να συνδράμει στο ερευνητικό πεδίο της επιχειρηματικότητας και ιδιαίτερα σε θέματα που σχετίζονται με την δημιουργία νέων επιχειρήσεων οι οποίες στηρίζονται σε καινοτόμα προϊόντα ή διαδικασίες. Οι επιχειρήσεις αυτές συχνά βρίσκουν ευκολότερα τους αναγκαίους πόρους χρηματοδότησης για την δημιουργία και την λειτουργία τους και έχουν την δυνατότητα να ανταπεξέλθουν καλύτερα στον τρέχων ανταγωνισμό (Kostoglou & Siakas, 2012).

Η παρουσίαση της κατάστασης σε Ελλάδα και Ευρώπη θα μας επιτρέψει να κάνουμε συγκρίσεις οι οποίες θα εστιάσουν στον εντοπισμό και την διεύρυνση των αιτιών της περιορισμένης ανάπτυξης των θεσμών της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα, εστιάζοντας σε τρία βασικά σημεία, τα οποία είναι τα εξής:

- στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που φέρουν οι έννοιες της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας και στην σύνδεση τους με την ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητα των επιχειρήσεων
- στους παράγοντες που δρουν ανασταλτικά ή ενθαρρυντικά στην ενίσχυση των θεσμών αυτών
- στην θεωρητική διερεύνηση των στάσεων των επιχειρήσεων

Αναγκαία είναι επίσης και η ανάδειξη της σημαντικότητας της ύπαρξης πολιτικών και προγραμμάτων της πολιτείας σχετικά με την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία, και σε ποιο βαθμό αυτά είναι ικανά να επηρεάσουν την οικονομική ανάπτυξη μιας περιοχής ή μιας χώρας όπως είναι η Ελλάδα, η οποία ως γνωστό τα τελευταία χρόνια πλήττεται από την οικονομική ύφεση, με αρνητικά επακόλουθα, εκτός των άλλων, στον τομέα της ανεργίας και της επιχειρήσεων (Kostoglou & Siakas, 2012).

Οι επιμέρους στόχοι της εργασίας εντοπίζονται στην μελέτη των εξής παραγόντων:

- Οι δυσκολίες και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες επιχειρήσεις (με έμφαση στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις) στην λειτουργία τους
- Οι λόγοι δημιουργίας μιας καινούργιας επιχείρησης

- Η ύπαρξη ευνοϊκών συνθηκών σήμερα αλλά και στα επόμενα χρόνια για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας
- Η ύπαρξη ανασταλτικών παραγόντων σήμερα στην δημιουργία ή επέκταση νέων επιχειρήσεων
- Τα οφέλη που έχουν οι επιχειρήσεις από την χρήση των προγραμμάτων επιχειρηματικότητας
- Ο τρόπος με τον οποίο τα προγράμματα αυτά μπορούν να επηρεάσουν την τοπική κοινωνία
- Οι απόψεις και στάσεις των επιχειρήσεων σε όλα τα παραπάνω θέματα

Ενδιάμεσος στόχος της εργασίας είναι να παρουσιάσει τα παραπάνω θέματα, και να τα αναλύσει, εστιάζοντας στην περιοχή της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας.

1.3 Δομή πτυχιακής

Για την καλύτερη παρουσίαση του υπό μελέτη θέματος η παρούσα εργασία έχει δομηθεί σε συνολικά οχτώ κεφάλαια, το περιεχόμενο κάθε ενός εκ των οποίων αναφέρεται συνοπτικά στην συνέχεια.

Αρχικά στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται μια σύντομη ανασκόπηση της ελληνικής αλλά και διεθνούς βιβλιογραφίας των βασικών στοιχείων της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας καθώς και της σχέσης τους με την ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητα στον χώρο των επιχειρήσεων

Στην συνέχεια στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζουμε τον βασικό ρόλο που έχει διαδραματίσει η Ευρωπαϊκή ένωση τα τελευταία χρόνια στον τομέα της επιχειρηματικότητας. Στο πλαίσιο αυτό αναφέρονται οι πολιτικές της για την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, για την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παραθέτονται βασικά στατιστικά στοιχεία για την επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα τα οποία έχουν αντληθεί από το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE). Ο IOBE διενεργεί την εν λόγω έρευνα πάνω στον τομέα της επιχειρηματικότητας μια φορά τον χρόνο σε συνεργασία με το GEM (Παγκόσμιο Παρατηρητήριο Επιχειρηματικότητας). Στην παρούσα εργασία παρουσιάζονται τα σημαντικότερα αποτελέσματα της έρευνας για τα έτη 2012-2013.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, περνάμε στο ειδικότερο μέρος της εργασίας, όπου παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και πιο συγκεκριμένα στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας. Συγκεκριμένα αναφέρονται αρχικά, τα βασικότερα οικονομικά στοιχεία της Περιφέρειας (ανεργία, απασχόληση, κλπ) και στην συνέχεια παρουσιάζονται τα επίπεδα επιχειρηματικότητας και καινοτομίας της περιοχής.

Στα κεφάλαια που ακολουθούν έχουμε την διενέργεια της πρωτογενούς έρευνας στην περιοχή της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας. Πιο συγκεκριμένα στο έκτο κεφάλαιο αναφέρονται τα βασικά στοιχεία της έρευνας, όπως είναι ο σκοπός και οι στόχοι της, ο τρόπος με τον οποίο διενεργήθηκε, τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για την διεξαγωγή της, και οι επιχειρήσεις

που έλαβαν μέρος σε αυτήν. Στο έβδομο κεφάλαιο παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα της έρευνας με την βοήθεια των κατάλληλων πινάκων και διαγραμμάτων.

Στο όγδοο κεφάλαιο αναφέρουμε τα βασικά συμπεράσματα που ανακύπτουν από την διεξαγωγή της έρευνας η οποία πραγματοποιήθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια, ενώ τα συμπεράσματα αυτά εμπλουτίζονται και συνδυάζονται με τα σημαντικότερα ευρήματα της βιβλιογραφικής επισκόπησης. Τέλος παραθέτουμε τις δικές μας προτάσεις σχετικά με το θέμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

2.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε γενικά στις έννοιες της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας και θα παραθέσουμε ορισμούς οι οποίοι κατά καιρούς τους έχουν αποδοθεί από διάφορους συγγραφείς και ερευνητές σύμφωνα με την πρόσφατη ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία. Επιπλέον θα δούμε πως οι έννοιες αυτές συνδέονται άμεσα με την ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητα στον επιχειρηματικό κόσμο.

2.2 Ορισμός επιχειρηματικότητας

Η έννοια της επιχειρηματικότητας καθιερώθηκε για πρώτη φορά το 1700, ωστόσο το περιεχόμενο και η ερμηνεία της έχει εξελιχθεί σε σημαντικό βαθμό από τότε. Για πολλούς απλά σημαίνει το ξεκίνημα μιας νέας επιχείρησης, ωστόσο η πληθώρα των οικονομολόγων και των ερευνητών υποστηρίζουν πως είναι κάτι πολύ περισσότερο από αυτό (OECD, 2012).

Όσο αφορά τον ορισμό της φαίνεται πως δεν υπάρχει καθολικά αποδεκτός ορισμός. Φαίνεται να υπάρχει συμφωνία, ότι η επιχειρηματικότητα αφορά τη δημιουργία κάτι νέου. Ορισμένοι συγγραφείς έχουν υποστηρίξει ότι η επιχειρηματικότητα είναι στην ουσία «η δημιουργία νέων οργανώσεων» (OECD, 2012).

Πιο αναλυτικά, με τον όρο επιχειρηματικότητα (entrepreneurship) κατά κύριο λόγο χαρακτηρίζουμε την νοοτροπία, που καθορίζει το σύνολο των δραστηριοτήτων ενός ατόμου ή μίας οργανωμένης ομάδας ατόμων, η οποία σχετίζεται με την αναγνώριση των ευκαιριών που υπάρχουν για ανάληψη πρωτοβουλιών, αλλά και την προσπάθεια μετατροπής των πρωτοβουλιών αυτών σε αποτέλεσμα και όλο αυτό να έχει ως απώτερο σκοπό το κέρδος στον οικονομικό τομέα. Γνωρίσματα που είναι συνυφασμένα με την επιχειρηματικότητα είναι οι αυτόβουλες πράξεις, η πρωτοτυπία, η υπεροχή, και ο έλεγχος, που συμβάλλουν στην είσοδο μίας καινούργιας επιχείρησης στην αγορά εργασίας ή στη δημιουργία προόδου μιας προϋπάρχουσας θέσης μιας επιχείρησης (Piperopoulos & Piperopoulos, 2010).

Η επιχειρηματικότητα λοιπόν σχετίζεται με τους ανθρώπους, τις προτιμήσεις τους και τις πράξεις που υλοποιούν όταν ιδρύουν, εξαγοράζουν ή διοικούν μια επιχείρηση ή όταν αποφασίζουν στρατηγικά και μεθοδικά το επόμενο βήμα της. Επιχειρηματίες είναι αυτοί που προβαίνουν σε όλες αυτές τις ενέργειες και παρότι αποτελούν μια ανομοιογενή ομάδα, έχουν αρκετά κοινά χαρακτηριστικά επιχειρηματικής συμπεριφοράς, στα οποία συμπεριλαμβάνεται η ετοιμότητα για ανάληψη κινδύνων και η επιθυμία για ανεξαρτησία και αυτοπραγμάτωση (Kostoglou & Siakas, 2012). Από τα παραπάνω συμπεραίνει κανείς ότι η πιο προφανής μορφή της επιχειρηματικότητας είναι η έναρξη νέων επιχειρήσεων. Παρόλα αυτά, στις μέρες μας, η έννοια έχει ενταθεί και έτσι συνδέεται και με κοινωνικοπολιτικά πρότυπα επιχειρηματικής εργασίας.

Οι περισσότεροι ερευνητές σήμερα από τον κλάδο των οικονομικών συμφωνούν πως η επιχειρηματικότητα είναι ένα απαραίτητο συστατικό για την τόνωση και την ανάπτυξη της οικονομίας και της απασχόλησης σε όλες τις κοινωνίες. Στον αναπτυσσόμενο κόσμο, η επιτυχείς επιχειρήσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους αποτελούν τους βασικούς κινητήρες δημιουργίας θέσεων εργασίας, εισοδήματος και ανάπτυξης και οδηγούν σε μείωση της φτώχειας. Ως εκ τούτου, η κυβέρνηση κάθε χώρας θα πρέπει να υποστηρίζει την επιχειρηματικότητα και να την προωθεί ως μια κρίσιμη στρατηγική για την οικονομική ανάπτυξη (Chaston, 2010).

Η οικονομική έρευνα που ασχολείται με την επιχειρηματικότητα επικεντρώνεται κυρίως στην οικονομική σημασία και αξία της επιχειρηματικότητας, εξηγώντας την απόφαση των ατόμων να εισέλθουν σε αυτή ή τουλάχιστον να την επιδιώξουν (Piperopoulos & Piperopoulos, 2010).

2.3 Ορισμός καινοτομίας

Εδώ και δεκαετίες, τόσο σε ακαδημαϊκό επίπεδο όσο και σε επίπεδο πολιτικής, μέσω επιλεγμένων ευρωπαϊκών και κρατικών πολιτικών χρηματοδότησης, συζητείται όλο και πιο έντονα ο ρόλος της γνώσης και της καινοτομίας στην ανάπτυξη των οικονομιών και στην ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας τους.

Ο όρος «καινοτομία» (innovation) αναφέρεται στις καινούριες τομές σε ήδη υπάρχουσες διαδικασίες και συστήματα. Πρόκειται για έναν όρο που χρησιμοποιείται για να περιγράψει την γέννηση ιδεών και τρόπων προκειμένου άτομα και συστήματα να εξασφαλίσουν την βιωσιμότητα τους και την ανταγωνιστικότητα τους και έτσι να εξασφαλίσουν την επιβίωση τους με κάποιο τρόπο στο σύγχρονο ρευστό παγκόσμιο επιχειρηματικό περιβάλλον (Kostoglou & Siakas, 2012).

Στον χώρο των επιχειρήσεων, η καινοτομία είναι «η ανανέωση και η επέκταση της ποικιλίας των προϊόντων και των υπηρεσιών, καθώς και των σχετικών αγορών, (ii) η καθιέρωση νέων μεθόδων παραγωγής, ανεφοδιασμού και διανομής και (iii) η εισαγωγή αλλαγών στη διαχείριση, οργάνωση και τις συνθήκες εργασίας, καθώς επίσης και στις δεξιότητες του εργατικού δυναμικού» (Borras & Edquist, 2013)

Η συνειδητοποίηση, μέτρηση, και διαχείριση της καινοτομίας στα πλαίσια ενός εθνικού συστήματος βασίζεται στην αναγνώριση της κουλτούρας του συστήματος που διαμορφώνεται έτσι όπως διάφοροι παράγοντες (π.χ. θεσμικοί, ιστορικοί και πολιτισμικοί) έχουν επηρεάσει τη συμπεριφορά και την ικανότητα ολόκληρου του συστήματος και των ανθρώπων που συμμετέχουν, να μαθαίνουν και να παράγουν νέα γνώση ή να ανασυνθέτουν την υπάρχουσα γνώση με τις νέες ανάγκες και συνθήκες που επικρατούν, ώστε να ικανοποιήσουν νέες ανάγκες.

Η καινοτομία είναι η έννοια που είναι άμεσα συνδεδεμένη με την επιχειρηματικότητα. Σύμφωνα με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), στο Εγχειρίδιο Frascati, «καινοτομία είναι η διεξαγωγή ενέργειας κατά την οποία μια ιδέα μετατρέπεται σε προϊόν ή υπηρεσία που δύναται να δοθεί στην αγορά ή μια καινούργια μέθοδο παραγωγής ή παροχής υπηρεσίας». Ως καινοτομία επίσης, ορίζεται και αυτό το καινούργιο ή προηγμένο προϊόν ή υπηρεσία, καθώς και η διαδικασία προώθησής έκθεσης και διακίνησής του στην αγορά. Άρα, ο ορισμός έχει διττό χαρακτήρα γιατί αφενός

περιγράφει μια διαδικασία (στην 1^η περίπτωση) και αφετέρου το αποτέλεσμα της (στην 2^η) (European Commission, 2012).

Το Εγχειρίδιο Όσλο, κάνει διαχωρισμό ανάμεσα σε τεχνολογικές και μη τεχνολογικές καινοτομίες, ορίζοντας με αφαιρετικό τρόπο τη μη τεχνολογική καινοτομία, ως οτιδήποτε δεν σχετίζεται με την τεχνολογική. Έτσι, για παράδειγμα τα Συστήματα Ολικής Ποιότητας (Total Quality System, TQS), οι Διεθνείς Οργανισμοί Τυποποίησης (International Organization for Standardization, ISO) κ.λπ., οι οργανωτικές δηλαδή καινοτομίες υλοποίησης προηγμένων τεχνικών διοίκησης θεωρούνται ως μη τεχνολογικές καινοτομίες, καθώς και οι εμπορικές καινοτομίες προηγμένων μεθόδων πώλησης που έχουν ως στόχο τη βελτίωση της ελκυστικότητας των προϊόντων και των υπηρεσιών ή την είσοδο των προϊόντων σε καινούργιες αγορές (OECD, 2010).

Εκτός από τον ΟΟΣΑ αρκετοί είναι και οι συγγραφείς οι οποίοι έχουν προσδώσει στην καινοτομία κυρίως τεχνολογικό περιεχόμενο, αφού είναι άμεσο ορατές οι εφαρμογές της τεχνολογίας. Οι κυριότεροι όμως θεωρητικοί του κλάδου ορίζουν την καινοτομία ως την αλληλεπίδραση των διαδικασιών έρευνας με σκοπό την δημιουργία εμπορικών ευκαιριών. Τέτοιες διαδικασίες σχετίζονται σε κάθε οικονομική δραστηριότητα. Τέλος άλλοι ερευνητές δίνουν διαφορετικούς ορισμούς για την καινοτομία που σχετίζονται με την έρευνα και ανάπτυξη, αλλά δεν αφορούν μόνο τα αυστηρά τεχνολογικά συστήματα (Eveleens, 2010).

Όπως γίνεται αντιληπτό από τα παραπάνω η έρευνα και την ανάπτυξη (Research and Development, R&D), πολλές φορές συνδέεται με την καινοτομία. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι συμπίπτει ταυτόχρονα και με την ανακάλυψη, ενώ αφορά τη δημιουργικότητα (creativity), χωρίς να περιορίζεται σε αυτήν. Στις καινοτόμες δραστηριότητες περιλαμβάνεται και η έρευνα η οποία δεν είναι ανάγκη να συνδέεται άμεσα με την ανάπτυξη μιας καινοτομίας ή δεν έχει οδηγήσει ακόμα σε εμπορικά εκμεταλλεύσιμο προϊόν, έμμεσα όμως μπορεί να οδηγήσει σε ένα νέο προϊόν.

Συγκεντρωτικά λοιπόν η καινοτομία είναι μια σύνθετη, διαλογική και συλλογική διαδικασία («...ένα επαναληπτικό, συσσωρευτικό και συνεργατικό φαινόμενο»), που αφορά όχι μόνο απλές συγχρονισμένες δυαδικές ή διμερείς αλληλεπιδράσεις μεταξύ των χρηστών, της βιομηχανίας και της βάσης της επιστήμης, αλλά περιλαμβάνει επίσης θεμελιώδεις ή ριζικές αλλαγές, οι οποίες είναι το αποτέλεσμα της εφαρμογής μιας νέας ιδέας ή εφεύρεσης, μέσω της δημιουργίας ενός νέου προϊόντος ή διαδικασίας (Kostoglou & Siakas, 2012). Αυτά τα νέα προϊόντα και διαδικασίες δημιουργούνται και διαχέονται μέσω της συνεργασίας των διαφόρων φορέων δράσης και οι αλλαγές περιλαμβάνουν τεχνικές προόδους, που στοχεύουν στη δημιουργία ή τη διατήρηση ενός ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος (Eveleens, 2010).

2.4 Ανταγωνιστικότητα και παραγωγικότητα

Ο ΟΟΣΑ, έχει ορίσει ως ανταγωνιστικότητα τον βαθμό δυνατότητας παραγωγής μιας χώρας, υπό την μορφή ελεύθερου ανταγωνισμού, προϊόντα και υπηρεσίες που συμβαδίζουν με τις απαιτήσεις των διεθνών αγορών, ενώ ταυτόχρονα διατηρούν και αυξάνουν το πραγματικό εισόδημα των κατοίκων μακροχρόνια. Λαμβάνοντας επομένως υπόψη κάποιος την προσέγγιση αυτή, συμπεραίνει ότι η ανταγωνιστικότητα αφορά την ικανότητα μιας οικονομίας να εξασφαλίζει, να διατηρεί, αλλά και να επεκτείνει τα ποσοστά της στις παγκόσμιες αγορές (OECD, 2010).

Ένας επιπλέον ορισμός ο οποίος μπορεί να θεωρηθεί και πιο ευρύς έχει δοθεί από το Παγκόσμιο Οικονομικό Forum (World Economic Forum, WEF), και σύμφωνα με αυτόν ανταγωνιστικότητα είναι το σύνολο των θεσμών, σε επίπεδο οικονομικοπολιτικό καθώς και των παραγόντων που σχετίζονται με το επίπεδο παραγωγικότητας μίας χώρας. Ο ορισμός αυτός θυμίζει κυρίως τους παράγοντες που επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα και θέτουν την ανάπτυξη ως μακροχρόνιο αποτέλεσμά τους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση από την άλλη, θεωρεί την ανταγωνιστικότητα ως την σταθερή βελτίωση των πραγματικών εισοδημάτων και του επιπέδου διαβίωσης, με θέσεις εργασίες για όλους εκείνους που επιθυμούν να εργαστούν (WEF, 2015).

Η τεχνολογία και οι καινοτομικές δραστηριότητες διαδραματίζουν σήμερα έναν σημαντικό ρόλο στη δημιουργία πλούτου και την οικονομική ανάπτυξη, επηρεάζοντας άμεσα τους οικονομικούς φορείς, τα ιδρύματα, τους κοινωνικούς κανόνες και τις δομές διακυβέρνησης (Kostoglou & Siakas, 2012). Η ικανότητα ανάπτυξης μιας επιχείρησης συνδέεται συνήθως με τις καινοτομικές δραστηριότητες και τη παραγωγικότητα τους, την δυνατότητα τους να «ενώσουν» τα δίκτυα και να αξιοποιήσουν τις ικανότητες του ανθρώπινου δυναμικού και το θεσμικό πλαίσιο, επηρεαζόμενες από την γεωγραφική γειτνίαση.

Η παραγωγικότητα παρόλο που είναι ένας από τους παράγοντες που διαμόρφωσης της ανταγωνιστικότητας, δεν πρέπει να συγχέεται με αυτή. Σύμφωνα την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή «Η ανταγωνιστικότητα προϋποθέτει ιδιαιτέρως την παραγωγικότητα, αλλά η ανταγωνιστικότητα και η παραγωγικότητα είναι δύο άλλα θέματα. Η ανταγωνιστικότητα δύναται να θεωρηθεί ως η σύμπραξη ανταγωνιστικών τιμών, που επιτυγχάνονται με την επαύξηση της παραγωγικότητας, και ανταγωνιστικών στοιχείων που δεν συνδέονται με το κόστος» (EUROPA, 2010).

2.5 Περίληψη κεφαλαίου

Στο κεφάλαιο αυτό αναφέραμε τους ορισμούς της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας χωρίς να επεκταθούμε στα βασικά συστατικά τους, κάτι που θα γίνει στα επόμενα κεφάλαια. Όσο αφορά την επιχειρηματικότητα όπως είδαμε δεν υπάρχει ένα καθολικά αποδεκτός ορισμός, ωστόσο υπάρχει μια ταύτιση απόψεων στο γεγονός ότι η επιχειρηματικότητα συνδέεται άμεσα με την δημιουργία νέων επιχειρήσεων και οργανισμών, χωρίς απαραίτητα να υπάρχει το στοιχείο της καινοτομίας σε αυτούς. Η καινοτομία στον επιχειρηματικό κλάδο μπορεί να αφορά είτε την ανανέωση και επέκταση ενός συνόλου προϊόντων και υπηρεσιών, είτε την καθιέρωση νέων μεθόδων παραγωγής, ανεφοδιασμού και διανομής, είτε την εισαγωγή αλλαγών στη διαχείριση, οργάνωση και τις συνθήκες εργασίας, καθώς επίσης και στις δεξιότητες του εργατικού δυναμικού. Οι επιχειρήσεις που είναι καινοτόμες έχουν αυξημένη παραγωγικότητα και είναι περισσότερο ανταγωνιστικές από τις υπόλοιπες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

3.1 Εισαγωγή

Η ευρωπαϊκή ένωση αποτελεί σημαντικό κρίκο για την ανάπτυξη όλων των κρατών – μελών της. Έτσι και στον τομέα της επιχειρηματικότητας υπάρχουν πολιτικές που στοχεύουν στην ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και στην δημιουργία διαδικασιών που βοηθούν στον σκοπό αυτό. Στο κεφάλαιο αυτό θα κάνουμε λόγο για τον ρόλο της ΕΕ στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας και θα αναφερθούμε στις πρακτικές που υλοποιεί, αναφερόμενοι εκτός των άλλων και στην πράσινη βίβλο.

3.2 Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις Επιχειρήσεις

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), παρότι ο τομέας των υπηρεσιών έχει σημειώσει μια πολύ μεγάλη ανάπτυξη τις τελευταίες δεκαετίες, θεωρεί την μεταποιητική βιομηχανία, ως τον στυλοβάτη της ευρωπαϊκής οικονομίας, αφού αντιπροσωπεύει το 75% των συνολικών εξαγωγών της. Γι' αυτό και στην πολιτική της για τις επιχειρήσεις δίνει ιδιαίτερη έμφαση στις ανάγκες της μεταποιητικής βιομηχανίας. Η μελλοντική πρόοδος της ΕΕ θα στηριχθεί σε πρωτότυπους και βασιζόμενους στη γνώση τομείς, που όμως προϋποθέτουν έναν ορθό βιομηχανικό ιστό καθώς και κατάλληλα μέσα για την εκμετάλλευση των νέων τεχνολογιών.

Η βασικότερη προϋπόθεση όμως για την επίτευξη αυτής της ανάπτυξης είναι η γεφύρωση του χάσματος ανάμεσα στα πανεπιστήμια και τις επιχειρήσεις, με στόχο τα κατορθώματα των εργαστηρίων να έχουν τη δυνατότητα να αλλάξουν σε προϊόντα διεθνούς κυκλοφορίας. Το έργο αυτό καλείται να υλοποιήσει το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (European Institute of Innovation and Technology), φτιάχνοντας κοινότητες γνώσης και καινοτομίας, με τη μορφή ολοκληρωμένων δικτύων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που να αποτελούνται από πανεπιστήμια, ερευνητικούς οργανισμούς και επιχειρήσεις (Didier, 2010).

Οι μικρές όμως επιχειρήσεις αυτές δηλαδή που απασχολούν λιγότερους από 10 υπαλλήλους, αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων της ΕΕ (92%) και καλύπτουν τα δύο τρίτα των θέσεων απασχόλησης στην ΕΕ. Τα σημαντικότερα προγράμματα χρηματοδοτήσεων της ΕΕ, απευθύνονται σε αυτού του είδους τις επιχειρήσεις. Τέτοια είναι για είναι παράδειγμα το Πρόγραμμα-πλαίσιο για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (Competitiveness and Innovation framework Programme), κυρίως για στην ενεργειακή απόδοση, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τις τεχνολογίες πληροφοριών/επικοινωνιών, που απευθύνεται στις Μικρές και Μεσαίες

Επιχειρήσεις (ΜΜΕ), με επενδύσεις ύψους 3,6 δισεκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο 2007 – 2013 προϋπολογισμού μεγαλύτερου από επτά δισεκατομμύρια ευρώ

ετησίως, καθώς και το Έβδομο Πρόγραμμα – Πλαίσιο (Seventh Framework Programme) της περιόδου 2007 – 2013, για την επιστημονική έρευνα στα πανεπιστήμια και τη βιομηχανία (<http://eit.europa.eu/>).

Τα προγράμματα αυτά έχουν ως στόχο την προώθηση της επιχειρηματικότητας και των δεξιοτήτων, την καλύτερη πρόσβαση των μικρών επιχειρήσεων στις αγορές και την βελτίωση των δυνατοτήτων τους για έρευνα και ανάπτυξη. Οι επιχειρήσεις μπορούν για τις προσπάθειες τους αυτές να ζητήσουν τις συμβουλές από το Ευρωπαϊκό Επιχειρηματικό Δίκτυο (Enterprise Europe Network) (<http://eit.europa.eu/>).

Τέλος η αρμονική λειτουργία της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς με ελεύθερη διακίνηση προϊόντων και υπηρεσιών, υπό έναν υγιή ανταγωνισμό και την προστασία καταναλωτών, εργαζομένων και περιβάλλοντος, προϋποθέτει τις απαιτούμενες νομοθετικές προσαρμογές που διευκολύνουν την τεχνολογική πρόοδο και την ολοκλήρωση στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας, καθώς και μείωση της γραφειοκρατίας των επιχειρήσεων (Didier, 2010).

3.3 Η Πράσινη Βίβλος για την επιχειρηματικότητα της ΕΕ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας το 2000, που αφορούσε τους στόχους για την απασχόληση, την οικονομική μεταρρύθμιση και την κοινωνική αρμονία, που καθόρισε και αξιολογώντας το ρόλο των ΜΜΕ στην ευρωπαϊκή οικονομία, ανέπτυξε πρωτοβουλίες που έγκειταν στην υποβοήθηση κι την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την δημιουργία φιλικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξή της και την αντιμετώπιση προβλημάτων κυρίως κατά την ίδρυση και λειτουργία των ΜΜΕ.

Έτσι συντάχθηκε τον Ιανουάριο του 2003 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Πράσινη Βίβλος για την επιχειρηματικότητα στην Ευρώπη, εκμεταλλεζόμενη το περιβάλλον εσωτερικής αγοράς που ευνοεί συνεχώς την ανάπτυξη ΜΜΕ, και συγκεκριμένα των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών. Οι έρευνες έδειξαν ότι οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών είναι σημαντικό εργαλείο ανάπτυξης, ενίσχυσης της οικονομικής και κοινωνικής αρμονίας, δημιουργίας θέσεων εργασίας, ώθησης της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, ικανοποίησης πολλών και διαφόρων καταναλωτικών αναγκών και υλοποίησης οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών (Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2011) .

Όμως η συνεχής γραφειοκρατία, και δυσκολίες όπως, η ανεύρεση του αρχικού κεφαλαίου, η κάλυψη της φορολογίας και των κοινωνικών και ασφαλιστικών επιβαρύνσεων για τους αυτοαπασχολούμενους, η αντιμετώπιση του ανταγωνισμού, οι αποκλεισμοί κάποιων ομάδων (γυναικών, εθνοτήτων, νεαρών ατόμων), οι περιφερειακοί χωρικοί αποκλεισμοί, οι ελλείψεις εξειδικευμένων γνώσεων κ.λπ.. προϋποθέτουν μεγάλα προβλήματα που δρουν ανασταλτικά στην ανάπτυξη τους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών, αποφάσισε να ακολουθήσει μια πολιτική για την επιχειρηματικότητα, καθώς και την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των κρατών-μελών, προωθώντας τρεις πυλώνες δράσης, για το σκεπτικό αυτό (Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2011) :

1. Άρση των φραγμών για την ανάπτυξη περισσότερων επιχειρήσεων. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τον καθορισμό ευρωπαϊκών δεικτών συγκριτικής αξιολόγησης που να σχετίζονται με το χρόνο και το κόστος δημιουργίας μιας επιχείρησης, την πρόοδο της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, την παροχή πρόσβασης των επιχειρηματιών των ΜΜΕ σε εργαζόμενους με συγκεκριμένα προσόντα, τη ελαχιστοποίηση της γραφειοκρατίας, την παροχή προτεραιότητας στις μικρές επιχειρήσεις, την προώθηση εναλλακτικών δυνατοτήτων χρηματοδότησης έναντι των τραπεζικών δανείων, την δημιουργία συνθηκών βελτίωσης της ποιότητας των αγαθών και των υπηρεσιών και δημιουργία δικτύων επιχειρήσεων έτσι ώστε οι επιχειρηματίες να δύνανται να έχουν πρόσβαση σε καινούργιες ιδέες, στη γνώση και την τεχνολογία, σε νέους εταίρους κ.λπ..

2. Ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος μέσα στην κοινωνία. Προσπάθεια ενημέρωσης για την ανάπτυξη επιχειρηματικών ικανοτήτων, με δέκτες, ομάδες με ευαισθησία στο θέμα, όπως επιχειρηματικές οργανώσεις, σύμβουλοι, τοπικές κοινότητες και περιφέρειες, επενδυτές, πανεπιστήμια, σχολεία κ.λπ., διερεύνησης δυνατοτήτων και τρόπων εκπαίδευσης σε θέματα επιχειρηματικότητας και ανεύρεσης άλλων τρόπων διακίνησης της επιχειρηματικότητας από τους κατάλληλους επιχειρηματικούς και κρατικούς φορείς.

3. Εξισορρόπηση κινδύνων και ανταμοιβών σε επίπεδο επιχειρηματικότητας. Επαναπροσδιορισμός δηλαδή των φορολογικών διατάξεων και της κοινωνικής ασφάλισης και πρωτοβουλίες εξαγοράς υπάρχουσας επιχείρησης και αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών από πτωχεύσεις.

3.4 Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έρευνα και την καινοτομία

Όπως προαναφέραμε η Ευρωπαϊκή Ένωση στην προσπάθεια της να προωθήσει την ανάπτυξη και την απασχόληση θέτει ως πρωταρχικούς παράγοντες την έρευνα και την καινοτομία. Αυτός είναι και ο λόγος που προτρέπει τα κράτη μέλη της να επενδύουν το 3% του ΑΕΠ τους στην Έρευνα και Ανάπτυξη (R&D) έως το 2020 (1% ως δημόσια χρηματοδότηση και 2% ως επένδυση του ιδιωτικού τομέα). Θεωρείται ότι αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του ετήσιου ΑΕΠ της ΕΕ κατά περίπου 800 δισεκατομμύρια ευρώ, αλλά και την δημιουργία 3,7 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας (Didier, 2010).

Τα κράτη - μέλη θα εισέλθουν σε έναν ανταγωνισμό για τη διεκδίκηση των κονδυλίων αυτών που θα δημιουργήσει συνθήκες συνεργασίας για την εξεύρεση καινοτόμων δράσεων στα μεγάλα θέματα των ημερών μας, όπως η ενέργεια, η επισιτιστική ασφάλεια, η κλιματική αλλαγή και η γήρανση του πληθυσμού. Έτσι, η καινοτομία είναι στο κέντρο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», δίνοντας έμφαση στην πρωτοβουλία Ένωση της Καινοτομίας (Innovation Union), καθώς μέσω αυτής οι προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα εμβαθύνουν σχετικά με την επιτυχή αντιμετώπιση των μεγάλων προκλήσεων που προαναφέρθηκαν. Οι ιδιωτικοί τομείς πολλές φορές αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εμπορική πραγμάτωση των καινοτόμων ιδεών στην αγορά (Didier, 2010).

Το δημόσιο θα μπορεί να παρεμβαίνει στο πλαίσιο αυτό, για να τους παρέχει κίνητρα και να αίρει τέτοιου είδους φραγμούς, όπως είναι η έλλειψη χρηματοδοτήσεων, ο κατακερματισμός των ερευνητικών προγραμμάτων και των αγορών, η μη προσφυγή σε δημόσιους διαγωνισμούς για την καινοτομία και οι καθυστερήσεις στη θέσπιση προτύπων. Η

δημιουργία ταυτόχρονα ενός ενιαίου **Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας**, (European Research Area), θα συμβάλει στην στενότερη διασυννοριακή συνεργασία μεταξύ ερευνητών (WEF, 2014).

Το Έβδομο Προγράμματος Πλαισίου της περιόδου 2007 -2013, με προϋπολογισμό ύψους 50,5 δισεκατομμυρίων ευρώ, προώθησε τέσσερις άξονες:

α) Συνεργασίας, για την ερευνητική συνεργασία στους τομείς της υγείας, της γεωργίας, των τροφίμων, της αλιείας, της ενέργειας, της βιοτεχνολογίας, των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας, του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής, των μεταφορών και της αεροναυπηγικής, των κοινωνικών, οικονομικών και ανθρωπιστικών επιστημών, του διαστήματος και της ασφάλειας κ.λπ..

β) Ιδεών, για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας, το οποίο χρηματοδότησε την πρωτότυπη επιστημονική έρευνα.

γ) Ανθρώπινων πόρων, για το ανθρώπινο δυναμικό με την παροχή υποτροφιών για καινούργιους ερευνητές, για διά βίου μάθηση και επαγγελματική ανέλιξη, για συμπράξεις βιομηχανιών και πανεπιστημίων, καθώς και για χορήγηση βραβείων αριστείας.

δ) Ικανοτήτων, για χρηματοδοτήσεις που έχουν ως στόχο τη βελτίωση των υποδομών έρευνας, τη στήριξη των ερευνητικών και αναπτυξιακών δράσεων των μικρών επιχειρήσεων, την ανάπτυξη συνεργατικών σχηματισμών στο γνωστικό και επιστημονικό πεδίο, και την εν γένει προώθηση της επιστημονικής γνώσης.

Για την ανάπτυξη επίσης της ερευνητικής δραστηριότητας, λαμβάνονται μία σειρά από πρωτοβουλίες μέσω φορέων όπως το **Κοινό Κέντρο Ερευνών** (Joint Research Centre). Πρόκειται για ένα δίκτυο που απαρτίζεται από επτά ερευνητικά ινστιτούτα από την επικράτεια της ΕΕ, που εκτός από την έρευνα στους τομείς της πυρηνικής ενέργειας και ασφάλειας, αναπτύσσει και άλλες τεχνολογίες. Ένα παράδειγμα αυτών των τεχνολογιών αποτελεί η τεχνολογία τηλεπαρακολούθησης για την εύρεση μελλοντικών επισιτιστικών κρίσεων σε χώρες που αναπτύσσονται και που χρειάζονται τη βοήθεια της ΕΕ. Επιπλέον το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας** (European Research Council), στηρίζει την «πρωτοποριακή έρευνα» υποβοηθώντας τους καλύτερους, και δημιουργικούς, επιστήμονες, ακαδημαϊκούς και μηχανικούς να υπερβούν τα προκαθορισμένα όρια της γνώσης και των επιστημονικών κλάδων. (WEF, 2014)

Επιπροσθέτως το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας, βοηθά να μεταποιούνται τα αποτελέσματα ερευνητικών προγραμμάτων σε εμπορικές πρακτικές, υλοποιώντας με αυτό τον τρόπο «κοινωνίες γνώσης και καινοτομίας», οι οποίες έχουν ως στόχο τις σημερινές προτεραιότητες την κλιματική αλλαγή, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τη νέα γενιά τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών. Τέλος, το νέο πρόγραμμα «Horizon 2020» – Χρηματοδοτώντας την Έρευνα και την Καινοτομία («Horizon 2020» – Funding Research and Innovation) της περιόδου 2014 – 2020, πρόκειται να δώσει περίπου 80,2 δισεκατομμύρια ευρώ που θα χορηγηθούν σε ερευνητικά ιδρύματα, πανεπιστήμια, πρωτότυπες ιδιωτικές εταιρείες και μικρές επιχειρήσεις, από τις οποίες θα προσκομίσουν κέρδη στον γεωργικό τομέα, και στους τομείς της αλιείας, των τροφίμων, των μεταφορών, της ενέργειας και ιδιαίτερα των ανανεώσιμων πηγών, καθώς και των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (European Commission, 2015).

3.5 Η Πράσινη Βίβλος χρηματοδότησης έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ

Το Φεβρουάριο του 2011 στην Ευρωπαϊκή Ένωση συντάχθηκε η Πράσινη Βίβλος χρηματοδότησης έρευνας και καινοτομίας. Ο ακριβής τίτλος είναι : « Πράσινη Βίβλος – Από τις προκλήσεις στις ευκαιρίες: προς ένα κοινό πλαίσιο στρατηγικής για τη χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας στην ΕΕ» και στόχος της είναι η πρόκληση δημόσιου διαλόγου, που θα έχει ως αντικείμενο τα κεντρικά θέματα που οφείλουν να ληφθούν υπόψη για τα επερχόμενα προγράμματα χρηματοδότησης της έρευνας και της πρωτοτυπίας στην ΕΕ. Τα προγράμματα αυτά αποτελούσαν κομμάτι των προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Πολυετές Χρηματοδοτικό Πλαίσιο (Multi-annual Financial Framework).

Για να είναι προσιτοί οι στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», η έρευνα και η καινοτομία γεγονότα που αποτελούν την κινητήρια δύναμη της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας και της περιβαλλοντικής αειφορίας. Παρότι αυτή η Πράσινη Βίβλος επικεντρώνεται στην έρευνα και την καινοτομία, υπάρχουν σημαντικοί δεσμοί με άλλα προγράμματα της ΕΕ και κυρίως με τα μελλοντικά ταμεία για την πολιτική συνοχής και τα προγράμματα που αφορούν την έρευνα και την εκπαίδευση (Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2011).

Ωστόσο, τα παρόντα προγράμματα έρευνας και πρωτοτυπίας της ΕΕ, έχουν αρκετές ελλείψεις, σύμφωνα με αυτή την Πράσινη Βίβλο, στις διάφορες αξιολογήσεις που έγιναν. Τα ουσιαστικότερα είναι η έλλειψη μιας προσέγγισης του όλου της αλυσίδας έρευνας και καινοτομίας, η πολυπλοκότητα των μέσων, οι πολλαπλοί και ίσως μη απαραίτητοι γραφειοκρατικοί κανόνες και διαδικασίες, αλλά και η έλλειψη διαφάνειας. Εξαιτίας αυτών θα πρέπει να παρθούν ορισμένα μέτρα τα οποία γενικά είναι (Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2011):

1. Μείωση της πολυπλοκότητας πραγματοποίησης των προγραμμάτων, που παρουσιάζεται κυρίως εξαιτίας της αδυναμίας συντονισμού ανάμεσα στη χρηματοδότηση της ΕΕ και των κρατών-μελών, πράγμα το οποίο επιτρέπει πιθανές επικαλύψεις και αδικαιολόγητη επανεκτέλεση προσπαθειών.
2. Διευκρίνιση των στόχων και του τρόπου πραγμάτωσής τους μέσω των υποστηριζόμενων πράξεων, διατηρουμένης ταυτόχρονα της ευελιξίας για την επίλυση των επερχόμενων πολιτικών αναγκών.
3. Επέκταση της συμμετοχής στα ευρωπαϊκά προγράμματα, με τη λοιπή συμμετοχή της βιομηχανίας και των ΜΜΕ και την επαύξηση της συμμετοχής και άλλων χωρών.
4. Αύξηση της προστιθέμενης αξίας των αποτελεσμάτων, προώθηση της εκκίνησης υλοποίησης άλλων δημοσίων και ιδιωτικών πόρων και αποφυγή της περίσσιας επανάληψης και του κατακερματισμού των προσπαθειών.
5. Απλούστευση της συμμετοχής με την ελαχιστοποίηση του διοικητικού φόρτου, του χρόνου χορήγησης και πληρωμής και την πραγμάτωση καλύτερης ισορροπίας άμεσα στις σχέσεις του κόστους και της εμπιστοσύνης.
6. Ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας και των κοινωνικών συνεπειών της υποστήριξης της ΕΕ, με την καλύτερη εκμετάλλευση και χρησιμοποίηση των αποτελεσμάτων από εταιρείες, επενδυτές, δημόσιες αρχές, άλλους ερευνητές και υπευθύνους χάραξης πολιτικής, τη στήριξη ευρύτερων καινοτομιών, που να αποτελούνται από μη τεχνολογική και κοινωνική καινοτομία, την καλύτερη δημοσιοποίηση των σκοπών και της σημασίας των δράσεων και την προώθηση της μεγαλύτερης αποδοχής τους.

3.6 Περίληψη κεφαλαίου

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάσαμε τις δράσεις της Ευρωπαϊκής ένωσης σχετικά με την επιχειρηματικότητα και τα βασικά προγράμματα που αυτήν την στιγμή είναι σε υλοποίηση όπως το νέο πρόγραμμα «Horizon 2020» – Χρηματοδοτώντας την Έρευνα και την Καινοτομία («Horizon 2020» – Funding Research and Innovation) της περιόδου 2014 – 2020, πρόκειται να δώσει περίπου 80,2 δισεκατομμύρια ευρώ που θα χορηγηθούν σε ερευνητικά ιδρύματα, πανεπιστήμια, πρωτότυπες ιδιωτικές εταιρείες και μικρές επιχειρήσεις.

Απώτερος σκοπός της ΕΕ μέσω των προγραμμάτων που παρουσιάστηκαν παραπάνω είναι να προωθήσει την ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθώς να ενισχύσει την απασχόληση και την οικονομική ανάπτυξη με τη δημιουργία ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Το κλειδί για την οικονομική ανάκαμψη της Ευρώπης βρίσκεται εν τέλει στη βιομηχανική ανταγωνιστικότητα, την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

4.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιάσουμε βασικά στατιστικά στοιχεία σχετικά με την επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα σε σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία με τις υπόλοιπες χώρες του κόσμου. Η πλειοψηφία των στατιστικών στοιχείων που παρουσιάζονται στο κεφάλαιο αυτό έχουν αντληθεί από την έρευνα του IOBE σχετικά με την επιχειρηματικότητα σε συνεργασία με το Παγκόσμιο Παρατηρητήριο για την επιχειρηματικότητα (GEM). Συγκεκριμένα θα αναφερθούμε στους βασικούς δείκτες της επιχειρηματικότητας, ένας εκ των οποίων είναι και η επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων, δηλαδή στα ποσοστά των ατόμων που βρίσκονται σε αρχικό στάδιο επιχειρηματικής δραστηριοποίησης, στα ποιοτικά χαρακτηριστικά της και στις επιχειρηματικές προδιαθέσεις και κίνητρα των Ελλήνων. Κατά περίπτωση τα στοιχεία αυτά θα συγκρίνονται με τα αντίστοιχα του προηγούμενου έτους, είτε με παρόμοια στοιχεία από άλλες χώρες της ΕΕ, είτε θα αναλύονται ανά περιφέρεια της Ελλάδας. Επιπλέον, σε κάποιες περιπτώσεις τα συσσωρευμένα στοιχεία σε ετήσια βάση από το 2003 έως και το 2012 δίνουν τη δυνατότητα να διερευνηθεί σε ένα δυναμικό πλαίσιο ανάλυσης η εξέλιξη των βασικών δεικτών επιχειρηματικότητας πριν και μετά την έναρξη της πρόσφατης οικονομικής κρίσης.

4.2 Οι βασικοί δείκτες επιχειρηματικότητας το 2012

Με βάση τα συμπεράσματα της έκθεσης, στην Ελλάδα, το ποσοστό του πληθυσμού που αντιστοιχούσε σε άτομα που βρίσκονταν σε φάση επιχειρηματικής δραστηριότητας το 2012 ήταν 6,5%. Το ποσοστό αυτό είναι σημαντικά χαμηλότερο από το 8% που είχε καταγραφεί το προηγούμενο έτος για την επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων. Προφανώς, η πτώση του δείκτη δεν είναι άσχετη από τη δεινή οικονομική φάση που διανύει η χώρα, καθώς η κρίση ελαχιστοποιεί τις επιχειρηματικές προτεραιότητες ατόμων που θεωρούνται αναπτυσσόμενες. Συνεπώς, καθώς το 2011 η Ελλάδα ήταν στην 4η υψηλότερη θέση στις χώρες καινοτομίας, το 2012 υποβιβάζεται στην 12η θέση. Συγκεκριμένα, τα πρωταρχικά δεδομένα από την έρευνα του 2013 χαρακτηρίζονται από μια μεγαλύτερη πτώση του δείκτη στο 5,5%.

Στην Ελλάδα πάνω από ένα τρίτο (36,32%) των επιχειρηματιών αρχικών σταδίων προέρχονταν το 2012 από ηλικίες 25 έως και 34 ετών. Πρόκειται για θετικό γεγονός, καθώς δύναται να υποτεθεί ότι οι νεότερες ηλικίες φέρνουν μαζί τους στον επιχειρηματικό τομέα νέες ιδέες και διάθεση πειραματισμού. Βέβαια, ακόμα και αν αξιολογήσει κανείς θετικά αυτό το στοιχείο, είναι σίγουρο ότι αυτό που επεξηγεί την τάση είναι η ανεργία των νέων στη χώρα μας που διαρκώς αυξάνεται, και απωθεί όλο και μικρότερες ηλικίες από την εύρεση μισθωτής εργασίας και έτσι τις βοηθά να στραφούν προς κάποιου είδους αυτόνομη επιχειρηματική δράση (IOBE, 2012)

Η επιχειρηματικότητα πρωτίστως αυξάνεται όταν έχουμε να κάνουμε με μετανάστες σε σύγκριση με το ποσοστό που αφορά τον γηγενή πληθυσμό (6,9% έναντι 6,3%). Πρόκειται σίγουρα για επερχόμενο εύρημα, καθώς οι μετανάστες αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες δυσκολίες στην απόκτηση θέσεων μισθωτής απασχόλησης αναφορικά με τον γηγενή πληθυσμό. Έτσι η επιχειρηματική διέξοδος είναι για αυτούς η ευκολότερη επιλογή. (IOBE, 2012)

Η ανάλυση της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων σε περιφερειακό επίπεδο είναι εξίσου υψηλής σπουδαιότητας καθώς είναι εύλογο να υποθεθεί ότι μεγάλες διαφορές στον συγκεκριμένο δείκτη δεν θα εμφανίζονται μόνο μεταξύ χωρών, αλλά και μεταξύ των περιφερειών εντός της ίδιας χώρας. Τοπικοί πολιτισμικοί παράγοντες, αλλά κυρίως το επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης κάθε περιφέρειας, δεν μπορεί παρά να επηρεάζουν την έφεση των ατόμων να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά. Με βάση τα αποτελέσματα που προέκυψαν ο δείκτης επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων κυμαίνεται από 11,6% στην Κεντρική Μακεδονία (η υψηλότερη τιμή), σε 1,7% στην Στερεά Ελλάδα (η χαμηλότερη). Αξίζει να επισημανθεί ότι μόνο σε δύο από τις υπόλοιπες περιφέρειες ο δείκτης υπερβαίνει σημαντικά τον εθνικό μέσο όρο (Δυτ. Μακεδονία 11,1% και Πελοπόννησος 7,9%).(IOBE, 2012)

Σε ότι αφορά τη κλαδική διάρθρωση της επιχειρηματικότητας, στην Ελλάδα, το 2012 πάνω από το 50% των νέων εγχειρημάτων κατευθύνονταν στην διάθεση προϊόντων και υπηρεσιών στον τελικό καταναλωτή. Ο δείκτης αυτός ήταν διαχρονικά υψηλός στη χώρα μας, αλλά έχει μειωθεί σημαντικά την περίοδο της κρίσης λόγω της μεγάλης κάμψης της καταναλωτικής ζήτησης. Από την άλλη πλευρά, την περίοδο της κρίσης παρατηρείται άνοδος του ποσοστού των νέων εγχειρημάτων που προσφέρουν υπηρεσίες προς επιχειρήσεις. Η κρίση φαίνεται λοιπόν ότι σε κάποιο βαθμό έχει θέσει σε εφαρμογή δράσεις αναδιάρθρωσης, και στο επίπεδο επίσης της «μικρής επιχειρηματικότητας» που αφορά το ελληνικό πράττειν.

Σχετικά με τον δείκτη καθιερωμένης επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα συναντάται η υψηλότερη επίδοση μεταξύ των χωρών καινοτομίας (12,3%). Αν και είναι χαμηλότερο το ποσοστό συγκριτικά με το 2011 (15,8%). Το εντυπωσιακό λοιπόν στοιχείο στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι ότι αν και το 2012 ήταν η χειρότερη χρονιά της κρίσης στην οποία συναντάμε την Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, με ότι αυτό συνεπάγεται για την συνέχιση ύπαρξης των επιχειρήσεων και την ανεργία, η ελληνική οικονομική δομή ως βασιζόμενη στη μικρή επιχείρηση δεν μεταβάλλεται. Μολονότι λοιπόν η κρίση έχει πλήξει δραστηριότητα τις ΜΜΕ στην Ελλάδα, η διάρθρωση της οικονομίας δεν έχει επηρεαστεί, καθώς η κυριαρχία τους στην ελληνική οικονομία φαίνεται ότι έχει υποχωρήσει μόλις οριακά. Η χώρα μας ήταν λοιπόν και παραμένει οικονομία μικροεπιχειρηματιών. (IOBE, 2012)

Κινούμενη προς την ίδια μεριά η Ελλάδα σχετίζεται με την δεύτερη υψηλότερη επίδοση ανάμεσα στις χώρες καινοτομίας στην ολική επιχειρηματικότητα. Παρόλα αυτά θα πρέπει να τονιστεί ότι στις χώρες καινοτομίας που συναντάμε υψηλή ολοκληρωτική επιχειρηματικότητα, η επίδοσή τους έγκειται κατά βάση στην υψηλή επιχειρηματικότητα πρωταρχικών σταδίων. Σε αντιπαράθεση, η Ελλάδα είναι εξαίρεση μεταξύ αυτών καθώς η υψηλή επίδοση στο ολικό δείκτη σχηματίζεται πρωτίστως από την υψηλή τιμή της υπαρκτής επιχειρηματικότητας. Όλο αυτό δηλώνει πως η υψηλή συνολική επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα δεν σχετίζεται με τη δυναμική της οικονομίας αλλά πιο πολύ με μια σχετική προσκόλληση σε παλαιότερες δομές. (IOBE, 2012)

4.3 Επιχειρηματικές προδιαθέσεις και κίνητρα

Η ανάλυση των επιχειρηματικών προδιαθέσεων και αντιλήψεων εστιάζει σε παράγοντες που διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: σε πολιτισμικούς, με την έννοια ότι αναφέρονται στη γενική στάση μιας κοινωνίας απέναντι στην επιχειρηματική δραστηριότητα και σε προσωπικούς, που αναφέρονται στο πώς βλέπει το ίδιο το άτομο το ζήτημα της επιχειρηματικής του δραστηριοποίησης.

Στους πολιτιστικούς παράγοντες δεν προκαλεί εντύπωση η επίδοση της Ελλάδας στην κοινωνική καταξίωση και σεβασμό προς τους επιτυχημένους επιχειρηματίες. Σε μια χώρα όπου κυριαρχούν οι μικρές επιχειρήσεις και όπου η καθιερωμένη επιχειρηματικότητα παραμένει ισχυρότατη παρά την κρίση, είναι λογικό να αντιμετωπίζονται με σεβασμό εκείνοι που έχουν επιτύχει στον επιχειρηματικό στίβο. Αντιθέτως, η Ελλάδα καταγράφει σταθερά τη χαμηλότερη επίδοση μεταξύ των χωρών καινοτομίας στην προβολή επιτυχημένων περιπτώσεων επιχειρηματικότητας από τα μέσα ενημέρωσης. (IOBE, 2012)

Οι απόψεις στην Ελλάδα αναφορικά με την καθιέρωση επιχειρηματικών ευκαιριών εντός του επόμενου εξαμήνου φαίνονται με ποσοστό 12,9% μια από τις χαμηλότερες επιδόσεις διεθνώς για το 2012. Η συνέπεια της πολύχρονης ύφεσης της ελληνικής οικονομίας στο σχετικό δείκτη είναι σίγουρα αναμενόμενη. Ωστόσο, συγκριτικά με την περίοδο 2008-2011 διακρίνεται μια αντιστροφή της πτωτικής τάσης (π.χ. το 2011 ήταν 10,9%). Φαίνεται επομένως ότι καταγράφεται μια φάση ανάκαμψης της οικονομίας, καθώς πιο πολλοί άνθρωποι αναφορικά με το παρελθόν αντιλαμβάνονται ότι βρίσκονται επιχειρηματικές ευκαιρίες στο χώρο.

Καθώς η οικονομία συρρικνωνόταν, όλο και λιγότερα άτομα εκτιμούσαν ότι η επιχειρηματική δραστηριοποίηση θα ήταν σε θέση να εξασφαλίσει στον επιχειρούν υψηλότερο εισόδημα, εργασιακή ασφάλεια και ανεξαρτησία, όλα δηλαδή τα θεωρούμενα ως θετικά επακόλουθα της επιχειρηματικότητας ως επαγγελματικής επιλογής. Ωστόσο, και εδώ έχει ενδιαφέρον η επίδοση του δείκτη κατά το 2012. Το 64,4% του δείγματος αποκρίνεται ότι η επιχειρηματικότητα είναι ορθή επιλογή σταδιοδρομίας, ωστόσο το αντίστοιχο ποσοστό το 2011 κυμαινόταν στο 61%. Υποδηλώνεται μέσω αυτής της αύξησης μια θετικότερη στάση για τις προοπτικές βιωσιμότητας καινούργιων προσπαθειών σε αντιπαράθεση με το παρελθόν, επομένως την εκτίμηση ότι οι προοπτικές της οικονομίας προσδοκείτε να προοδεύουν. (IOBE, 2012)

Σε ότι αφορά τις αντιλήψεις του πληθυσμού σχετικά με το εάν η επιχειρηματικότητα συνιστά καλή επιλογή σταδιοδρομίας έχει ενδιαφέρον η επίδοση του δείκτη το 2012, όπου το 64,4% του δείγματος απαντά θετικά, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό το 2011 ήταν μόνο 61%. Η αύξηση αυτή υποδηλώνει μια θετικότερη εκτίμηση για τις προοπτικές βιωσιμότητας νέων εγχειρημάτων σε σύγκριση με το παρελθόν, άρα την εκτίμηση ότι οι προοπτικές της οικονομίας αναμένεται να βελτιωθούν. (IOBE, 2012)

Σχετικά με τους ατομικούς παράγοντες, οι Έλληνες συνεχίζουν να παρουσιάζουν –όπως και στο παρελθόν- υψηλή επίδοση στον δείκτη που σχετίζεται με τις ικανότητες, τις γνώσεις και την εμπειρία για την πρακτική επιχειρηματικής δραστηριότητας. Μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο άλλος προσωπικός παράγοντας που αφορά τον φόβο της αποτυχίας καθώς το 2012, περισσότεροι από επτά στους δέκα Έλληνες δήλωναν ότι ο φόβος της αποτυχίας θα τους απέτρεπε να ξεκινήσουν μια επιχειρηματική δραστηριότητα.

Τα αποτελέσματα σχετικά με τα κίνητρα επιχειρηματικής δράσης υποδηλώνουν πως μετά την εκκίνηση της ύφεσης στην Ελλάδα η επιχειρηματικότητα ανάγκης διετελέσε σοβαρή αύξηση δεδομένου του ότι 3 στους 10 επιχειρηματίες αναφέρουν πως ασχολήθηκαν με τον επιχειρηματικό τομέα από ανάγκη. Με άλλα λόγια, η συνεχιζόμενη ύφεση οδηγεί όλο και πιο πολλούς Έλληνες στον επιχειρηματικό στίβο από ανάγκη, και όχι για λόγους εκμετάλλευσης επιχειρηματικών ευκαιριών. (IOBE, 2012)

4.4 Ποιοτικά χαρακτηριστικά των νέων επιχειρηματικών εγχειρημάτων

Η νέα επιχειρηματικότητα βοηθά την οικονομική πρόοδο μέσω του πλήθους των νέων εγχειρημάτων τα οποία θέτει σε λειτουργία, και ουσιαστικά μέσω των ποιοτικών τους ιδιαιτεροτήτων. Έτσι, μεγαλύτερη σημασία έχει η καινοτομία, η εξωστρέφεια και οι προοπτικές δημιουργίας απασχόλησης των νέων εγχειρημάτων, και όχι ο αριθμός τους.

Σχετικά με τις προοπτικές δημιουργίας απασχόλησης, από το πόρισμα του δείγματος στην έρευνα πληθυσμού το 2012, το υψηλότερο ποσοστό των ατόμων μεταξύ των ηλικιών 18 έως 64 χρονών, ανέφεραν ότι δεν αναμένουν να δημιουργήσουν πάνω από τέσσερις νέες θέσεις απασχόλησης σε διάρκεια πενταετίας, ενώ μόλις το 0,67% περίμεναν να δημιουργήσουν από 5 μέχρι και 19 καινούργιες θέσεις. Αυτό ερμηνεύεται με το ότι η νέα επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα συνεχίζει να πραγματεύεται τη βασική δομή της ελληνικής οικονομίας: μια οικονομία που αφορά τη λειτουργικότητα και την ύπαρξη πολύ μικρών επιχειρήσεων η πλειονότητα των οποίων δεν προοδεύουν και ότι απ' αυτό προκύπτει πως δεν δημιουργούν νέες θέσεις απασχόλησης. (IOBE, 2012)

Ο σύνθετος δείκτης καινοτομικότητας και έντασης ανταγωνισμού για την Ελλάδα το 2012 διαμορφώθηκε στο 23%, επίδοση με την οποία η χώρα μας καταλαμβάνει μια σχετικά χαμηλή θέση ανάμεσα στις χώρες καινοτομίας. Πρόκειται για μια αντιστροφή της τάσης που είχε διαφανεί την προηγούμενη τριετία, όταν ο δείκτης για την Ελλάδα βρισκόταν στο 32%. Η σαφής πτώση του δείκτη το 2012 ενδεχομένως να σχετίζεται με τη συνεχιζόμενη ύφεση της ελληνικής οικονομίας. Είναι εύλογο σε μια κατάσταση ύφεσης, όπου σοβαρό μέρος του πληθυσμού τείνει να κατευθύνεται στον επιχειρηματικό στίβο για λόγους εξασφάλισης του βιοπορισμού (επιχειρηματικότητα ανάγκης), το θέμα της καινοτομικότητας να υποβαθμίζεται.

Αναλύοντας τον βαθμό εξωστρέφειας των νέων επιχειρήσεων προκύπτει πως το 2012 το των νέων επιχειρηματιών κυμαινόταν στο 20,6% και δήλωναν ότι πάνω από το 25% των πελατών τους θα προέρχονται από το εξωτερικό. Το αντίστοιχο ποσοστό το 2011 βρισκόταν στο 16,1%. Άμεση αντίθεση το 51,3% των νέων επιχειρηματιών τόνιζαν ότι θα απευθυνθούν μόνο στην εγχώρια αγορά, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό το 2011 ήταν 44,8%. Μέσω της κρίσης επομένως διακρίνεται πως έχουν πυροδοτηθεί αντιθετικές τάσεις, που ίσως φανερώνουν τόσο τον συντηρητικό προσανατολισμό των πράξεων και επιχειρημάτων που αρχίζουν κυρίως για λόγους ανάγκης, όσο, και τον περισσότερο ελπιδοφόρο προσανατολισμό των εγχειρημάτων που στοχεύουν στην εκμετάλλευση των ευκαιριών που έχει αναδείξει η κρίση. (IOBE, 2012)

4.5 Το επιχειρηματικό περιβάλλον

Σχετικά με την ανάλυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος με βάση τις απόψεις των εμπειρογνομόνων ένα βασικό εύρημα της παρούσας έκθεσης είναι πως η απόσταση ανάμεσα στις εκτιμήσεις των Ελλήνων εμπειρογνομόνων σε σχέση με τις εκτιμήσεις των εμπειρογνομόνων σε άλλες χώρες καινοτομίας είναι σημαντική σε 3 κυρίως διαστάσεις του επιχειρηματικού περιβάλλοντος: α) στο γενικότερο πλαίσιο εθνικών πολιτικών και προτεραιοτήτων, β) στα κυβερνητικά προγράμματα για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και γ) και στη χρηματοδοτική στήριξη νέων επιχειρήσεων. Με δεδομένη τη δημοσιονομική στενότητα των τελευταίων ετών, αυτά τα ευρήματα δεν προκαλούν έκπληξη. Από την άλλη πλευρά, ενδιαφέρον παρουσιάζει η μικρή σχετικά απόσταση που εμφανίζεται ανάμεσα στις γνώμες Ελλήνων και ξένων εμπειρογνομόνων στις δύο διαστάσεις της εκπαίδευσης. (IOBE, 2012)

4.6 Επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων

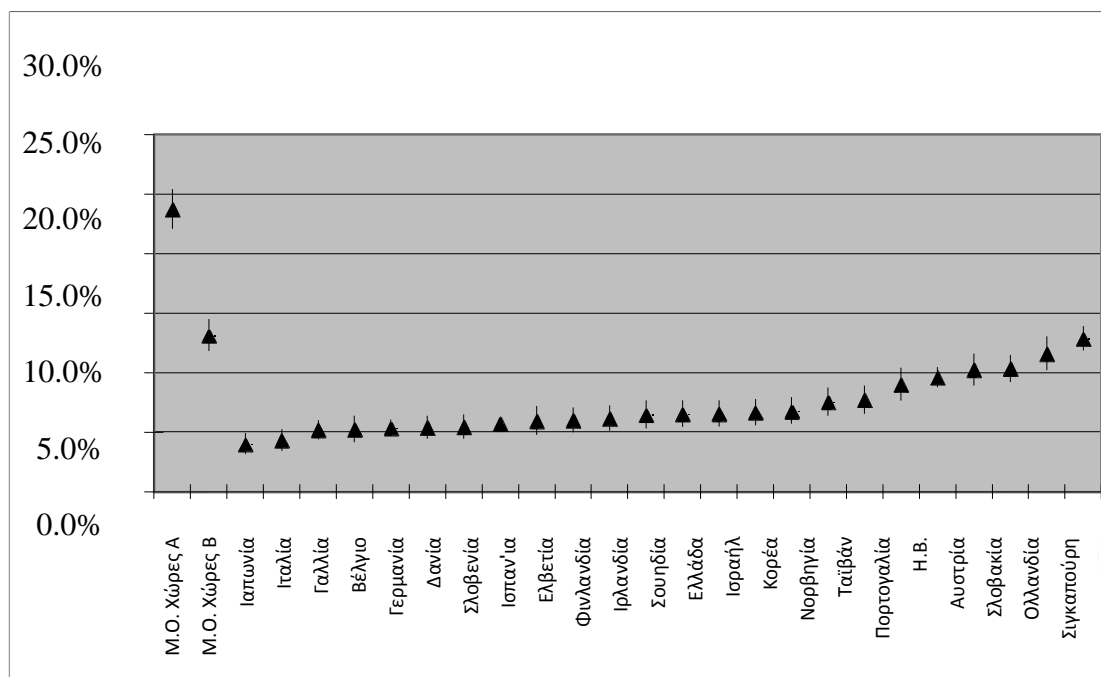
Ο πρώτος δείκτης που θα παρουσιαστεί είναι η «επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων» (Early Stage Entrepreneurial Activity) και αποτελεί το ποσοστό του πληθυσμού κάθε χώρας, ηλικίας 18-64 ετών, το οποίο βρισκόταν στη φάση εκκίνησης μιας νέας επιχειρηματικής πρωτοβουλίας το 2012. Τα άτομα αυτά ανήκουν σε δύο επιμέρους κατηγορίες, τους «επίδοξους» (εκείνους που μόλις ξεκινούν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα) και τους «νέους» επιχειρηματίες (εκείνους που το εγχείρημά τους δεν έχει υπερβεί την ηλικία των 3,5 ετών).

Το ερευνητικό πρόγραμμα του GEM διακρίνει τις χώρες που έλαβαν μέρος το 2011 σε τρεις ομάδες, ανάλογα με τη βασική πηγή του προϊόντος που παράγουν. Η πρώτη (Ομάδα Α) περιλαμβάνει χώρες χαμηλού κατά κεφαλήν εισοδήματος, το προϊόν των οποίων προέρχεται κυρίως από την εκμετάλλευση πρωτογενών συντελεστών παραγωγής. Η δεύτερη (Ομάδα Β) περιλαμβάνει χώρες μεσαίου εισοδήματος, η ανάπτυξη των οποίων βασίζεται στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της οικονομίας. Τέλος η τρίτη (Ομάδα Γ) περιλαμβάνει χώρες υψηλού εισοδήματος, οι οποίες βασίζουν την ανάπτυξή τους στη συνεχή προώθηση της καινοτομίας προϊόντος και διεργασιών (IOBE, 2012).

Το Διάγραμμα 4.1 που ακολουθεί καταγράφει τον δείκτη επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων για όλες τις χώρες που έλαβαν μέρος στην έρευνα του GEM κατά το 2012. Για λόγους οικονομίας χώρου, αναφέρονται μόνο οι μέσοι όροι που αφορούν τις ομάδες χωρών Α και Β. Οι χώρες της ομάδας Γ παρουσιάζονται βεβαίως αναλυτικά, καθώς σε αυτές ανήκει και η Ελλάδα και ενδιαφέρει να εξεταστεί η σχετική θέση της χώρας μας. (IOBE, 2012)

Διάγραμμα 4.1

Ποσοστό ατόμων ηλικίας 18-64 ετών που εμπλέκεται σε επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων (νέοι και επίδοξοι επιχειρηματίες) ανά χώρα το 2012

Πηγή: IOBE, επεξεργασία στοιχείων GEM (2012)

Όπως παρατηρούμε από το παραπάνω διάγραμμα, πρωταθλητές στην επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων είναι οι χώρες που ανήκουν στην ομάδα Α, όπως η Ιταλία, η Γαλλία και το Βέλγιο και στην ομάδα Β όπως η Ελλάδα και η Σουηδία, δηλαδή οι χώρες χαμηλού κατά κεφαλήν εισοδήματος. Η εξήγηση είναι βεβαίως η υψηλή «επιχειρηματικότητα ανάγκης» που καταγράφεται σε αυτές τις χώρες, το γεγονός δηλαδή ότι μεγάλο μέρος του πληθυσμού δραστηριοποιείται επιχειρηματικά όχι γιατί έχει αντιληφθεί κάποια πραγματική επιχειρηματική ευκαιρία, αλλά επειδή δεν έχει άλλη δυνατότητα βιοπορισμού. Επειδή δεν μπορεί δηλαδή να εξασφαλίσει μία θέση μισθωτής απασχόλησης. (IOBE, 2012)

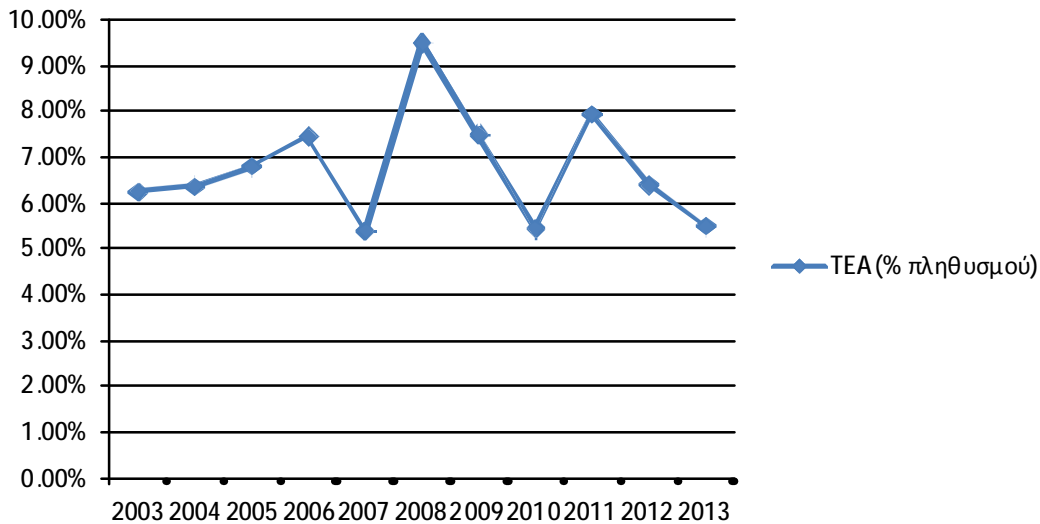
Η σχετική ευκολία εύρεσης μισθωτής εργασίας εξηγεί τη χαμηλή επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων που καταγράφουν οι χώρες υψηλού κατά κεφαλήν εισοδήματος (ομάδα Γ). Εδώ η επιχειρηματικότητα «ευκαιρίας» συνιστά τον κύριο λόγο επιχειρηματικής δραστηριοποίησης, την ανακάλυψη δηλαδή μιας ευκαιρίας από το άτομο, η εκμετάλλευση της οποίας προσδοκά ότι θα τον οδηγήσει σε καλύτερη κατάσταση στο μέλλον με βάση κάποιο κριτήριο –π.χ. υψηλότερο εισόδημα, μεγαλύτερη ανεξαρτησία στην εργασία κλπ.

Στην Ελλάδα ο δείκτης επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων το 2012 ήταν 6,5%. Αυτό ήταν λοιπόν το ποσοστό του πληθυσμού που βρισκόταν σε φάση εκκίνησης επιχειρηματικής δραστηριότητας το καλοκαίρι του 2012, όταν πραγματοποιήθηκε η έρευνα πληθυσμού. Πρόκειται για ένα ποσοστό εξαιρετικά χαμηλότερο από το 8% που συναντήσαμε στο παρελθόν. Συνεπώς, αν και το 2011 η Ελλάδα ήταν στην 4^η υψηλότερη θέση της κατάταξης συγκριτικά με τις χώρες καινοτομίας (τις χώρες της ομάδας Γ), το 2012 υποβιβάζεται στην 12^η θέση (IOBE, 2012).

Η πτώση του δείκτη δεν μπορεί βεβαίως να είναι άσχετη από τη δεινή οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκεται η χώρα, καθώς η ύφεση συρρικνώνει τις επιχειρηματικές πρωτοβουλίες που θεωρούνται βιώσιμες. Μάλιστα, τα πρώτα στοιχεία από την έρευνα του 2013 καταγράφουν μια περαιτέρω πτώση του δείκτη στο 5,5%. Το Διάγραμμα 4.2 που ακολουθεί παρουσιάζει την εξέλιξη του δείκτη της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων για όλη την περίοδο της ελληνικής συμμετοχής στο ερευνητικό πρόγραμμα του GEM. (IOBE, 2012)

Διάγραμμα 4.2

Εξέλιξη επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων (TEA) ως % του πληθυσμού

Πηγή: IOBE, επεξεργασία στοιχείων GEM, (2012)

Μένει να διαπιστωθεί από την έρευνα που θα πραγματοποιηθεί το 2014 αν αυτή η πτωτική τάση θα διατηρηθεί ή θα αντιστραφεί, κάτι άλλωστε που έχει συμβεί και στο παρελθόν όπως αποκαλύπτουν τα ανωτέρω δεδομένα. Ωστόσο, η εξέλιξη του δείκτη τα τελευταία χρόνια φαίνεται ότι επιβεβαιώνει ότι, όπως παρατηρούσε το IOBE στην προηγούμενη Έκθεσή του για την επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα, ο δείκτης εμφανίζει πολύ πιο απότομες διακυμάνσεις τα χρόνια της κρίσης σε σύγκριση με το παρελθόν.

Βεβαίως, ακόμα και με αυτή την πτώση το 2012 ο δείκτης για την Ελλάδα βρίσκεται κάπου στο μέσο της κατάταξης ανάμεσα στις χώρες καινοτομίας. Για την εξαγωγή λοιπόν ασφαλέστερων συμπερασμάτων σχετικά με την επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων στην Ελλάδα, μεγαλύτερη σημασία έχει η συνεκτίμηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών των νέων επιχειρημάτων, όπως θα επιχειρηθεί στη συνέχεια του παρόντος Κεφαλαίου (IOBE, 2012).

Ωστόσο, πριν από την εξέταση των ποιοτικών χαρακτηριστικών της νέας επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα, αξίζει να διερευνηθεί μια άλλη πλευρά του φαινομένου, η οποία συνιστά σημαντικό παράγοντα για την κατανόηση των επιπτώσεών του στην οικονομία. Πρόκειται για τη γεωγραφική κατανομή της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων. Άλλωστε, είναι εύλογο να υποτεθεί ότι μεγάλες διαφορές στον δείκτη επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων δεν θα εμφανίζονται μόνο ανάμεσα σε διαφορετικές χώρες, αλλά και ανάμεσα στις διαφορετικές περιφέρειες εντός της ίδιας χώρας. Τοπικοί πολιτισμικοί παράγοντες, αλλά κυρίως το επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης κάθε περιφέρειας, δεν μπορεί παρά να επηρεάζουν την έφεση των ατόμων να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά και τελικά την ίδια την ανάπτυξη κάθε περιφέρειας (IOBE, 2012).

4.7 Καθιερωμένη και συνολική επιχειρηματικότητα

Εκτός της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων –του αθροίσματος δηλαδή επίδοξων και νέων επιχειρηματιών με βάση την ορολογία του GEM- η έρευνα καταγράφει και άλλες κατηγορίες επιχειρηματιών όπως οι «καθιερωμένοι» και βεβαίως την συνολική επιχειρηματικότητα σε κάθε χώρα. Όπως θα φανεί στη συνέχεια, πρόκειται για σημαντική πληροφορία, καθώς αυτή αφορά τη δομή της ελληνικής οικονομίας (IOBE, 2012).

Ο Πίνακας 4.1 που ακολουθεί παρουσιάζει αναλυτικά τα σχετικά δεδομένα για τις χώρες καινοτομίας (ομάδα Γ) και τους μέσους όρους των δύο άλλων ομάδων χωρών.

Πίνακας 4.1

Συμμετοχή στην επιχειρηματική δραστηριότητα ανά χώρα, 2012 (% πληθυσμού ηλικίας 18-64 ετών)

	Επίδοξοι επιχειρηματί	Νέοι επιχειρηματί	Επιχ/κότη τα αρχικών	Καθιερωμέν οι	Συνολική επιχειρηματι κή
Χώρες Α	11,	12,	23	11,	34
Χώρες Β	7	5	13	7	20
Αυστρία	6	3	9	7	17
Βέλγιο	3	2	5	5	10
Δανία	3	2	5	3	8
Φινλανδία	3	2	6	8	13
Γαλλία	3	1	5	3	8
Γερμανία	3	2	5	5	10
Ελλάδα	3	2	6	12,	18
Ιρλανδία	3	2	6	8	13
Ισραήλ	3	3	6	3	10
Ιταλία	2	1	4	3	7
Ιαπωνία	2	1	4	6	9
Κορέα	2	4	6	9	16
Ολλανδία	4	6	10	9	19
Νορβηγία	3	3	6	5	12
Πορτογαλί	4	3	7	6	13
Σιγκαπούρ	7	4	11	3	14
Σλοβακία	6	3	10	6	16
Σλοβενία	2	2	5	5	11
Ισπανία	3	2	5	8	14
Σουηδία	4	1	6	5	11
Ελβετία	2	3	5	8	14
Ταϊβάν	3	4	7	10,	17
Η	5	3	9	6	15
ΗΠΑ	8	4	12	8	20
Χώρες Γ	4	3	7	6	13
Μ.Ο.	7	6	13	8	20

Πηγή: IOBE, επεξεργασία στοιχείων GEM (2012)

Το εντυπωσιακό εύρημα εδώ αφορά την καθιερωμένη επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα. Με ποσοστό 12,3%, η χώρα μας καταγράφει την υψηλότερη επίδοση ανάμεσα στις χώρες καινοτομίας. Ας σημειωθεί δε ότι το ποσοστό αυτό είναι υψηλότερο ακόμα και από τον μέσο όρο των χωρών της ομάδας Α (οι οικονομίες των οποίων βασίζονται στην εκμετάλλευση πρωτογενών συντελεστών παραγωγής). Δεν πρόκειται για πρωτόγνωρο αποτέλεσμα, καθώς η Ελλάδα κατέγραφε τον υψηλότερο δείκτη καθιερωμένης επιχειρηματικότητας ανάμεσα στις χώρες καινοτομίας και το προηγούμενο έτος, και μάλιστα πιο υψηλό από το 2012 (το 2011 ήταν 15,8%).(IOBE, 2012)

Όπως προκύπτει αξιόλογο είναι ότι αν και το 2012 ήταν το χειρότερο έτος της ύφεσης στην οποία υπόκειται η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων και την ανεργία, η δομή της ελληνικής οικονομίας ως βασιζόμενη στη μικρή επιχείρηση δεν αλλάζει. Παρόλα ταύτα η κρίση έχει πλήξει αποτελεσματικά τις ΜΜΕ στην Ελλάδα, το υπόβαθρο της οικονομίας δεν έχει επηρεαστεί, καθώς η ηγεμονία τους στην ελληνική οικονομία φαίνεται ότι έχει υποχωρήσει μόλις οριακά. Η χώρα μας λοιπόν ήταν και παραμένει μια χώρα που βασίζεται στην μικρο-επιχειρηματική οικονομική δραστηριότητα.

Η Ελλάδα καταγράφει την δεύτερη υψηλότερη επίδοση ανάμεσα στις χώρες καινοτομίας μετά τις Η.Π.Α. στην συνολική επιχειρηματικότητα. Σε αντίθεση όμως με τις τελευταίες, όπου η υψηλή συνολική επιχειρηματικότητα διαμορφώνεται από την υψηλή επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων, στην Ελλάδα η υψηλή συνολική επιχειρηματικότητα διαμορφώνεται από την υψηλή επίδοση στην καθιερωμένη επιχειρηματικότητα. Ενώ λοιπόν η υψηλή συνολική επιχειρηματικότητα αντανακλά τη δυναμική της οικονομίας στην περίπτωση των Η.Π.Α., στην περίπτωση της Ελλάδας μάλλον αντανακλά μια σχετική αγκύλωση σε παλαιότερες δομές. (IOBE, 2012)

4.8 Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των νέων επιχειρηματικών εγχειρημάτων

Σε μια ανεπτυγμένη οικονομία που συμπεριλαμβάνεται στις χώρες καινοτομίας, η νέα επιχειρηματικότητα συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη όχι τόσο μέσω του πλήθους των νέων εγχειρημάτων που θέτει σε λειτουργία, όσο κυρίως μέσω των ποιοτικών τους χαρακτηριστικών. Για την οικονομική ανάπτυξη λοιπόν εκείνων των χωρών που ανήκουν στον ανεπτυγμένο κόσμο, μεγαλύτερη σημασία έχει η καινοτομικότητα, η εξωστρέφεια και οι προοπτικές δημιουργίας απασχόλησης των νέων εγχειρημάτων, παρά ο αριθμός τους. Άλλωστε, όπως έχει παρατηρηθεί σε όλες τις Εκθέσεις του IOBE για την επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα, οι πραγματικές υστερήσεις της επιχειρηματικότητας στη χώρα μας αναδεικνύονται ακριβώς σε σχέση με αυτά τα ποιοτικά της χαρακτηριστικά. (IOBE, 2012)

Σε αυτή την Ενότητα εξετάζονται τέσσερα ποιοτικά χαρακτηριστικά της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων στην Ελλάδα:

- Οι προοπτικές δημιουργίας απασχόλησης
- Η καινοτομικότητα και η ένταση του ανταγωνισμού που αναμένεται να αντιμετωπίσουν
- Ο βαθμός εξωστρέφειάς τους
- Το επίπεδο της τεχνολογίας που θα χρησιμοποιούν

Δημιουργία απασχόλησης

Η αναφορά σε ποιοτικά κριτήρια αφορά τον βαθμό στον οποίο τα νέα εγχειρήματα αναμένεται να επιδράσουν στην ανάπτυξη της οικονομίας. Σε αυτό το πλαίσιο, το πρώτο και ίσως σημαντικότερο κριτήριο αναφέρεται στις προοπτικές δημιουργίας απασχόλησης που διαβλέπουν οι ίδιοι επιχειρηματίες. Η έρευνα του GEM ερωτά λοιπόν τους επιχειρηματίες αν προσδοκούν, σε βάθος πενταετίας, να δημιουργήσουν 0-4, 5-19, ή πάνω από 20 νέες θέσεις εργασίας.

Είναι φανερό ότι σε όλο τον κόσμο η μερίδα του λέοντος των νέων εγχειρημάτων προσδοκά να δημιουργήσει το πολύ έως τέσσερις νέες θέσεις εργασίας. Άρα, η μορφή της πολύ μικρής επιχείρησης με χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης φαίνεται πως αποτελεί τον κανόνα ως προς τον τρόπο με τον οποίο εμφανίζεται και εξελίσσεται η νέα επιχειρηματικότητα. Βεβαίως τα εγχειρήματα που θα έχουν σοβαρή επίπτωση στην απασχόληση στο μέλλον είναι εκείνα τα οποία ξεκινούν με την προσδοκία της δημιουργίας περισσότερων από πέντε θέσεις εργασίας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον δε έχουν εκείνα για τα οποία οι επιχειρηματίες που τα ιδρύουν προσδοκούν άνω των 20 νέες θέσεις απασχόλησης –οι επιχειρήσεις αυτές συνήθως περιγράφονται στη διεθνή βιβλιογραφία ως «γαζέλες». (IOBE, 2012)

Καινοτομικότητα και ένταση ανταγωνισμού

Βασικός παράγοντας που καθορίζει την επίπτωση της νέας επιχειρηματικότητας στην οικονομική ανάπτυξη είναι η καινοτομικότητά της. Η καινοτομία δεν μεγεθύνει απλώς το προϊόν της οικονομίας, αλλά και το διαφοροποιεί, είτε δημιουργώντας νέα προϊόντα τα οποία οι καταναλωτές προτιμούν σε σύγκριση με τα ήδη υπάρχοντα (καινοτομία προϊόντος), είτε εισάγοντας νέες διεργασίες που μειώνουν το κόστος παραγωγής και αυξάνουν την αποτελεσματικότητα της οικονομίας (καινοτομία διεργασιών).

Το ερευνητικό πρόγραμμα του GEM διερευνά το θέμα της καινοτομικότητας των νέων εγχειρημάτων θέτοντας ευθέως το ερώτημα στους νέους επιχειρηματίες κατά πόσον το προϊόν ή η υπηρεσία που θα προσφέρουν θα προσλαμβάνεται από τους πελάτες τους ως κάτι εντελώς νέο ή όχι. Αν το προϊόν ή η υπηρεσία είναι πράγματι νέα, ο επιχειρηματίας θα αντιμετωπίζει χαμηλό ανταγωνισμό, καθώς δεν θα αντιμετωπίσει ανταγωνιστές –ή θα αντιμετωπίσει λίγους- που να διαθέτουν παρόμοιο προϊόν ή υπηρεσία. Για να ελέγξει λοιπόν τις απαντήσεις στο ερώτημα περί καινοτομίας, η έρευνα πληθυσμού του GEM θέτει ένα δεύτερο ερώτημα σχετικά με το αν οι νέοι επιχειρηματίες προσδοκούν ότι θα συναντήσουν έντονο, μέτριο ή χαμηλό ανταγωνισμό. Με βάση τις απαντήσεις στα δύο ερωτήματα κατασκευάζεται ένας σύνθετος δείκτης που αποτυπώνει συνδυαστικά τις δύο μεταβλητές. (IOBE, 2012)

Επιχειρηματική εξωστρέφεια

Με δεδομένη τη μακρόχρονη ύφεση που μαστίζει την ελληνική οικονομία και τη μείωση των εισοδημάτων και της ζήτησης στην οποία έχει οδηγήσει, η εξωστρέφεια των επιχειρήσεων, η αναζήτηση δηλαδή πελατών στο εξωτερικό, συνιστά σημαντικό ζητούμενο. Βεβαίως, η εξωστρέφεια αποτελεί κυρίως ζητούμενο για τις μεγαλύτερες και καθιερωμένες επιχειρήσεις, καθώς η γνώση των συνθηκών της διεθνούς αγοράς, το αποτελεσματικό marketing των προϊόντων και υπηρεσιών στο εξωτερικό κ.ά., απαιτούν πόρους και

δεξιότητες η δημιουργία των οποίων απαιτεί χρόνο και εμπειρία που τα νέα εγχειρήματα δεν διαθέτουν. Ωστόσο, η διερεύνηση της εξωστρέφειας της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων είναι ενδιαφέρουσα στο βαθμό που αποκαλύπτει τις γενικές προθέσεις των νέων επιχειρηματιών, τον βαθμό δηλαδή στον οποίο αντιλαμβάνονται ότι οι προοπτικές του εγχειρηματός τους πρέπει να περιλαμβάνουν το άνοιγμα στην παγκόσμια αγορά. (IOBE, 2012)

Τεχνολογικό επίπεδο

Τέλος, σημαντικό ποιοτικό χαρακτηριστικό της νέας επιχειρηματικότητας είναι το επίπεδο της τεχνολογίας που οι επιχειρηματίες πρόκειται να χρησιμοποιήσουν ή χρησιμοποιούν ήδη. Στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος του GEM, η συζήτηση για νέες τεχνολογίες/διεργασίες γίνεται με αναφορά στην συγκεκριμένη χώρα και αγορά στην οποία δραστηριοποιείται ο νέος επιχειρηματίας. Με άλλα λόγια, όταν κάποιος απαντά ότι πρόκειται να χρησιμοποιήσει εντελώς νέα τεχνολογία, αυτό δεν σημαίνει ότι πρόκειται για μια εντελώς νέα τεχνολογία με όρους παγκόσμιας αγοράς, αλλά με όρους της τοπικής αγοράς στην οποία δραστηριοποιείται. Αυτό άλλωστε εξηγεί το γεγονός ότι, στο συγκεκριμένο ζήτημα δεν καταγράφονται σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις χώρες καινοτομίας και στις χώρες των ομάδων Α και Β. (IOBE, 2012)

4.9 Περίληψη κεφαλαίου

Το IOBE δημοσιεύει κάθε χρόνο την Ετήσια Έκθεση για την Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα, τα σημαντικότερα σημεία της οποία παραθέσαμε παραπάνω. Η έκθεση αναφέρεται στην περίοδο 2012-2013. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έκθεσης, στην Ελλάδα, το ποσοστό του πληθυσμού που βρισκόταν σε φάση εκκίνησης επιχειρηματικής δραστηριότητας το 2012 ήταν 6,5%, δηλαδή χαμηλότερο από το προηγούμενο έτος κατά 1,5 μονάδα. Το 2011 η Ελλάδα ήταν στην 4η υψηλότερη θέση ανάμεσα στις χώρες καινοτομίας και μέσα σε ένα έτος βρέθηκε στην 12η θέση. Όλα τα παραπάνω είναι αποτελέσματα της οικονομικής ύφεσης που ξεκίνησε το 2008 και η οποία εντείνεται μέχρι και σήμερα.

Αναφορικά με τον δείκτη καθιερωμένης επιχειρηματικότητας η Ελλάδα παρουσιάζει την υψηλότερη επίδοση μεταξύ των χωρών καινοτομίας (12,3%). Ωστόσο, είναι σαφώς χαμηλότερο το ποσοστό σε σχέση με το 2011 (15,8%). Ακόμα οι αντιλήψεις στην Ελλάδα σχετικά με την ύπαρξη επιχειρηματικών ευκαιριών εντός του επόμενου εξαμήνου καταγράφουν με ποσοστό 12,9% μια από τις χαμηλότερες επιδόσεις παγκοσμίως για το 2012. Τέλος τα ευρήματα αναφορικά με τα κίνητρα επιχειρηματικής δραστηριοποίησης αναδεικνύουν πως μετά την έναρξη της κρίσης στην Ελλάδα η επιχειρηματικότητα ανάγκης σημείωσε σημαντική αύξηση καθώς 3 στους 10 επιχειρηματίες δηλώνουν πως στράφηκαν στον επιχειρηματικό στίβο από ανάγκη. Με άλλα λόγια, η συνεχιζόμενη ύφεση οδηγεί περισσότερους Έλληνες στον επιχειρηματικό στίβο από ανάγκη, παρά για λόγους εκμετάλλευσης πραγματικών επιχειρηματικών ευκαιριών .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ

5.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε στην επιχειρηματικότητα και καινοτομία στην ευρύτερη περιοχή της Δυτικής Ελλάδας. Θα γίνει αναφορά σε θέματα σε σχέση με την ανεργία, την οικονομική δραστηριότητα και την διαμόρφωση του Α.Ε.Π.. Επίσης πως τα παραπάνω διαμορφώνονται σε σχέση με τις υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας. Η βασική πηγή άντληση στοιχείων στο συγκεκριμένο κεφάλαιο είναι η ΕΛΣΤΑΤ (Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία).

Στο σημείο αυτό και προτού προχωρήσουμε στην ανάλυση των οικονομικών στοιχείων είναι αναγκαίο να επισημάνουμε ότι οι περιφέρειες είναι οι «χαμηλότερες» γεωγραφικές περιοχές για τις οποίες δημοσιεύει αποτελέσματα η ΕΛΣΤΑΤ πάνω σε συγκεκριμένα θέματα, όπως είναι για παράδειγμα η ανεργία. Αποτελέσματα σε μικρότερες γεωγραφικές περιοχές (Περιφερειακές Ενότητες) σε καθορισμένες περιπτώσεις δε δημοσιεύονται διότι, λόγω μικρού πληθυσμού και μεγέθους δείγματος, οι εκτιμήσεις σε αυτές τις περιοχές συνοδεύονται από ιδιαίτερα μεγάλα δειγματοληπτικά σφάλματα. Συνεπώς στις περιπτώσεις που δεν υπάρχουν δημοσιευμένα στοιχεία ειδικότερα για την Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, τότε η ανάλυση θα πραγματοποιείται για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

5.2 Στοιχεία για την περιφέρεια της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας

Η Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας υπάγεται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος η οποία καταλαμβάνει το ΒΔ τμήμα της Πελοποννήσου και το Δυτικό άκρο της Στερεάς Ελλάδος, και στην οποία επίσης υπάγονται και οι νομοί Αχαΐας και Ηλείας. Στον πίνακα που ακολουθεί μπορούμε να δούμε τα βασικά χαρακτηριστικά των νομών της Π.Ε. Δυτικής Ελλάδας.

Πίνακας 5.1. Γεωγραφικά χαρακτηριστικά Νομών

Γενικά Γεωγραφικά Χαρακτηριστικά Νομών Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας			
Νομός:	Αχαΐας	Ηλείας	Αιτωλοακαρνανίας
Γεωγραφικό διαμέρισμα:	Πελοπόννησος	Πελοπόννησος	Στερεά Ελλάδα
Περιφέρεια:	Δυτική Ελλάδα	Δυτική Ελλάδα	Δυτική Ελλάδα
Πρωτεύουσα:	Πάτρα	Πύργος Ηλείας	Μεσολόγγι
Πληθυσμός :	322.789 κάτοικοι	193.288	224.429 κάτοικοι
Έκταση:	3.271 km ²	2.618 km ²	5.447 km ²
Πυκνότητα πληθυσμού:	98,7 κάτ/km ²	73,8 κάτ/km ²	41,20 κάτ/km ²
Δικτυακός τόπος:	http://www.pde.g	http://www.pde	http://www.pde.gov

Πηγή : <http://www.epistimonikomarketing.gr> (2015)

Η Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας παρά το γεγονός ότι είναι η μεγαλύτερη σε έκταση περιοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, είναι ο δεύτερος νομός σε έκταση, γεγονός το οποίο

αποδίδεται αφενός μεν στο ότι αποτελείται από μεγάλο όγκο ορεινών μη κατοικήσιμων περιοχών και αφετέρου δε στο ότι είναι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένη σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς.

Πιο συγκεκριμένα η Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας καταλαμβάνει έκταση 5.447 km², δηλαδή περίπου το 6,3 % της έκτασης της χώρας καλύπτεται απ' αυτήν, ενώ ο πληθυσμός της με βάση την τελευταία απογραφή του 2011 ανέρχεται σε 224.429 άτομα. Η πυκνότητα κατοίκησης είναι 41,20 κάτ./χλμ². Η Π.Ε. είναι μια ένωση της Αιτωλίας και της Ακαρνανίας. Ιστορική της πρωτεύουσά της θεωρείται το Μεσολόγγι και μεγαλύτερη πόλη και οικονομικό κέντρο το Αγρίνιο. Άλλες σημαντικές πόλεις είναι η Ναύπακτος, το Αιτωλικό, η Αμφιλοχία, η Βόνιτσα, ο Αστακός και το Θέρμο. Η περιοχή είναι συνδεδεμένη από το 2004 με την Πελοπόννησο μέσω της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου, ενώ συνεχίζει να λειτουργεί, στην ίδια περιοχή, η σύνδεση με Πορθμείο (<https://el.wikipedia.org>). Στην εικόνα που ακολουθεί μπορούμε να δούμε την θέση της Αιτωλοακαρνανίας στον χάρτη της Ελλάδας.

Εικόνα 5.1. Γεωγραφική Θέση Νομού Αιτωλοακαρνανίας

Πηγή: <http://www.mykosmos.gr>

Οι νομοί που την περιβάλλουν είναι αυτοί της Λευκάδας στα βορειοδυτικά, της Άρτας και της Πρέβεζας στα βόρεια, της Ευρυτανίας στα βορειοανατολικά, της Φωκίδας στα ανατολικά

και της Αχαΐας στα νότια. Τα σημαντικότερα λιμάνια του νομού είναι τα λιμάνια του Αστακού, της Ναυπάκτου και της Αμφιλοχίας. Είναι ο μεγαλύτερος νομός σε έκταση και έκτος σε πληθυσμό στην Ελλάδα. Με την εφαρμογή του Προγράμματος Καλλικράτης αποτελείται από 7 Δήμους.

Η οικονομία του νομού είναι κυρίως αγροτοκτηνοτροφική, με μεγάλη παραγωγή κυρίως στις νότιες περιοχές. Είναι μια απ' τις κύριες καπνοπαραγωγικές περιοχές της χώρας, ενώ καλλιεργούνται ακόμα ρύζι, όσπρια, δημητριακά, ελιές. Στα νοτιοδυτικά παράλια λειτουργούν ιχθυοκαλλιέργειες ενώ υπάρχουν και μεγάλες αλυκές ειδικά στην περιοχή του Μεσολογγίου. Στον τομέα της κτηνοτροφίας ο νομός κατέχει μια από τις υψηλότερες θέσεις στην εγχώρια παραγωγή χοιρινού κρέατος με σύγχρονες μονάδες στην περιοχή της Βόνιτσας και του Αστακού. Αρκετοί κάτοικοι των ορεινών περιοχών κυρίως ασχολούνται με την εκτροφή των αιγοπροβάτων κατά τον παραδοσιακό τρόπο καθώς στα μέρη αυτά έχει σταματήσει εντελώς η όποια αγροτική δραστηριότητα (<https://el.wikipedia.org>).

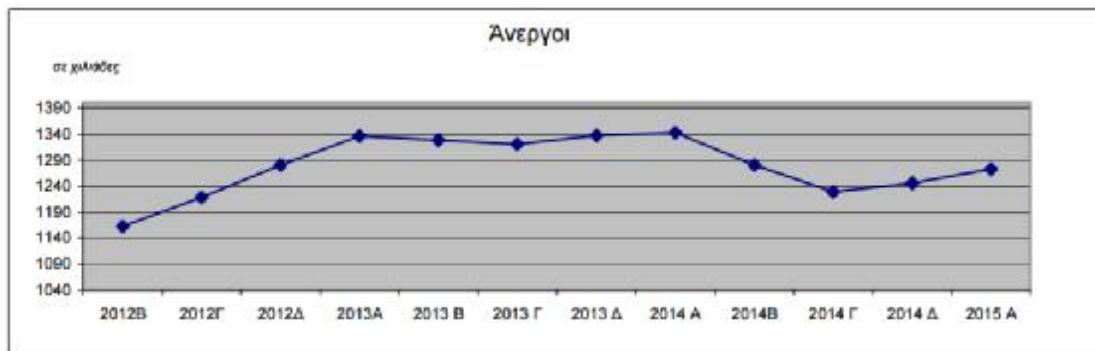
5.3 Στοιχεία ανεργίας

Σύμφωνα με στοιχεία που ανακοίνωσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), κατά το Α΄ Τρίμηνο του 2015 ο αριθμός των απασχολούμενων ανήλθε σε 3.504.446 άτομα και των ανέργων σε 1.272.541. Το ποσοστό ανεργίας ήταν 26,6%, έναντι 26,1% του προηγούμενου τριμήνου και 27,8% του αντίστοιχου τριμήνου 2014. Η απασχόληση μειώθηκε κατά 0,9% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο ενώ αυξήθηκε κατά 0,6% σε σχέση με το Α΄ Τρίμηνο του 2014. Ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε κατά 2,1% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και μειώθηκε κατά 5,2% σε σχέση με το Α΄ Τρίμηνο του 2014.

Το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στους νέους ηλικίας 15-24 ετών (51,9%), το οποίο στις νέες γυναίκες φθάνει στο 57,0%. Η κατανομή της ανεργίας, λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο εκπαίδευσης, έχει ως εξής: το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται σε όσους έχουν πάει Μερικές τάξεις Δημοτικού/Δεν έχουν πάει καθόλου σχολείο (49,2%). Τα χαμηλότερα ποσοστά παρατηρούνται σε όσους έχουν διδακτορικό ή μεταπτυχιακό (12,9%) και στους πτυχιούχους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (19,8%). Από το σύνολο των ανέργων που αναζητούν μισθωτή απασχόληση, το 14,3% αναζητά αποκλειστικά πλήρη απασχόληση, ενώ το 79,3% αναζητά πλήρη αλλά στην ανάγκη είναι διατεθειμένο να εργαστεί και με μερική απασχόληση. Τέλος, το 6,4% είτε αναζητά μερική απασχόληση είτε δεν ενδιαφέρεται αν θα βρει μερική ή πλήρη απασχόληση (ΕΛΣΤΑΤ, 2015).

Στο διάγραμμα που ακολουθεί μπορούμε να δούμε την εξέλιξη της ανεργίας απο το 2012 και μετά, ανά τρίμηνο.

Διάγραμμα 5.1. Εξέλιξη Ανεργίας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2015)

Στον πίνακα που ακολουθεί μπορούμε να δούμε τα ποσοστά της ανεργίας ανά περιφέρεια.

Πίνακας 5.2. Ανεργία Ανά Περιφέρεια

Περιφέρειες	Α Τρίμηνο 2015	
	2014	2015
Σύνολο Χώρας	27,8	26,6
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	25,4	24,8
Κεντρική Μακεδονία	29,9	27,4
Δυτική Μακεδονία	28,4	29,0
Ήπειρος	28,5	25,5
Θεσσαλία	25,2	26,8
Ιόνιοι Νήσοι	27,4	28,9
Δυτική Ελλάδα	29,7	29,0
Στερεά Ελλάδα	27,6	26,4
Αττική	28,0	26,7
Πελοπόννησος	23,4	23,9
Βόρειο Αιγαίο	24,4	20,2
Νότιο Αιγαίο	30,3	25,4
Κρήτη	26,9	27,2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2015)

Σε επίπεδο Περιφέρειας το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στη Δυτική Ελλάδα (μειωμένο ωστόσο σε σχέση με το προηγούμενο έτος) και τη Δυτική Μακεδονία με 29,0%, καθώς και στις Ιόνιες Νήσους με 28,9%. Στον αντίποδα, το μικρότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στο Βόρειο Αιγαίο με 20,2% και στην Πελοπόννησο με 23,9%.

Δυστυχώς η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατατάσσεται πλέον πρώτη και στην ανεργία, αφού κατά το πρώτο τρίμηνο του 2015 άγγιξε το ποσοστό του 29,0%. Παρά το γεγονός ότι αποτελεί μία Περιφέρεια με πλούσιους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους, δεν μπορεί να αξιοποιήσει τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και απαιτείται ολοκληρωμένος σχεδιασμός και εξειδικευμένη αντιμετώπιση, όσο αφορά την ανάπτυξη και την απασχόληση. Η εικόνα της απασχόλησης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, όπως για το σύνολο της χώρας έχει επηρεαστεί σε σημαντικό βαθμό από την οικονομική κρίση που ξεκίνησε το 2008 και η οποία έχει μεγάλο και συνεχώς αυξανόμενο αντίκτυπο στην αγορά εργασίας που μεταφράζεται σε σημαντική μείωση της απασχόλησης και αύξηση της ανεργίας.

5.4 Ποσοστό απασχόλησης ανά τομέα

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, κατά το Α' Τρίμηνο του 2015, βρήκαν απασχόληση 146.709 άτομα σε όλη τη χώρα, τα οποία δήλωσαν ότι ήταν άνεργα πριν από ένα έτος. Παράλληλα, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, 41.874 άτομα μετακινήθηκαν από τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό σε θέσεις απασχόλησης. Αντίθετα, 131.342 άτομα, τα οποία ένα χρόνο πριν ήταν απασχολούμενα, σήμερα είναι άνεργα και άλλα 65.115 άτομα που ήταν απασχολούμενα, είναι πλέον οικονομικά μη ενεργά. Επιπλέον, 118.803 άτομα, που πριν ένα έτος ανήκαν στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό, εισήλθαν στην αγορά εργασίας αναζητώντας απασχόληση, αλλά είναι άνεργα (ΕΛΣΤΑΤ, 2015).

Στο διάγραμμα που ακολουθεί μπορούμε να δούμε την εξέλιξη της απασχόλησης για τα έτη 2012-2015.

Διάγραμμα 5.2. Εξέλιξη Απασχόλησης

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2015)

Εξετάζοντας την εξέλιξη του αριθμού των απασχολούμενων, ανά τομέα της οικονομίας, παρατηρούμε ότι στον πρωτογενή τομέα παρατηρείται μείωση 0,1% στον αριθμό των απασχολούμενων σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό τρίμηνο. Στον δευτερογενή παρατηρείται αύξηση 1,1% στον αριθμό των απασχολούμενων και στον τριτογενή μείωση 0,2%. Το ποσοστό της μερικής απασχόλησης ανέρχεται στο 10,0% του συνόλου των απασχολούμενων. Από το υποσύνολο αυτό των εργαζομένων το 68,5% έκανε αυτή την επιλογή διότι δεν μπόρεσε να βρει πλήρη απασχόληση, το 6,7% για άλλους προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους, το 3,4% γιατί εκπαιδεύεται, το 2,6% διότι φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες και το 18,8% για διάφορους άλλους λόγους. Το ποσοστό των μισθωτών, το οποίο εκτιμάται σε 64,0%, εξακολουθεί να είναι χαμηλότερο του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην οποία ανέρχεται στο 83,5 του συνόλου των απασχολούμενων (ΕΛΣΤΑΤ, 2015).

Στον πίνακα που ακολουθεί μπορούμε να δούμε την αναλογία των απασχολούμενων ηλικίας 15 ετών και άνω στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας.

Πίνακας 5.3. Ανεργία Ανά Περιφέρεια

Κλάδος Οικονομικής Δραστηριότητας	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
Γεωργία, Δασοκομία και Αλιεία	25,4%
Ορυχεία και Λατομεία	0,0%
Μεταποίηση	5,6%
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	0,7%
Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης	0,2%
Κατασκευές	4,8%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	15,6%
Μεταφορά και αποθήκευση	3,3%
Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης	9,1%
Ενημέρωση και επικοινωνία	0,7%
Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	1,6%
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	0,0%
Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	3,2%
Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	1,2%
Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	8,3%
Εκπαίδευση	9,8%
Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας	6,1%
Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	1,2%
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	2,7%
Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών	0,4%
Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων	0,0%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2015)

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού απασχολείται στον τομέα της γεωργίας, στην συνέχεια στον κλάδο του χονδρικού και λιανικού εμπορίου και κατόπιν στις δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης και στον τομέα της εκπαίδευσης. Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κυριαρχούν οι αροτραίες καλλιέργειες (αραβόσιτος, βαμβάκι, μηδική), οι δενδρώδεις καλλιέργειες (ελιές, εσπεριδοειδή), η αμπελοκαλλιέργεια, ενώ σημαντική είναι και η καλλιέργεια κηπευτικών, υπαίθριων και υπό κάλυψη.

Στην συνέχεια θα αναφέρουμε στοιχεία για την απασχόληση κατά κλάδο στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, με βάση στοιχεία που αντλήθηκαν επίσης από την ΕΛΣΤΑΤ, όμως η έρευνα διενεργήθηκε το 2012, με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν πιο πρόσφατα στοιχεία.

Είναι χαρακτηριστικό ότι σε ότι αφορά την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, από το 2010 έως το 2012, η συνολική απασχόληση στην Περιφέρεια μειώθηκε κατά 42.218 άτομα ή 15,6%, με την αντίστοιχη μείωση σε επίπεδο χώρας να ανέρχεται στο 14,3%. Η κύρια μείωση της απασχόλησης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας έχει προέλθει από τον δευτερογενή τομέα, ενώ ακολουθεί ο τριτογενής τομέας. Ειδικότερα, την περίοδο 2010- 2012 η απασχόληση στο δευτερογενή τομέα μειώθηκε κατά 35% (18.348 άτομα), ενώ στον τριτογενή η απασχόληση κατέγραψε μείωση 15,5% (26.196 άτομα). Η μεταποίηση και οι κατασκευές παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες μειώσεις απασχολουμένων στο δευτερογενή τομέα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Οι μειώσεις αυτές από τους δύο τομείς ανέρχονται σε περίπου 20 χιλ. εργαζόμενους (ΕΛΣΤΑΤ, 2012).

Σε επίπεδο κλάδων οι σημαντικότερες απώλειες καταγράφονται στο σύνολο των κλάδων που συνδέονται με τον κατασκευαστικό τομέα όπου καταγράφονται απώλειες περίπου 11,5 χιλ. εργαζομένων ενώ σημαντικές είναι και οι απώλειες στους κλάδους «Βιομηχανίας ξύλου και κατασκευής προϊόντων από ξύλο και φελλό», «Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων», «Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων», «Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού» και «Κατασκευή επίπλων», όπου καταγράφονται απώλειες άνω των χιλίων θέσεων απασχόλησης ανά κλάδο. Στον τομέα των υπηρεσιών καταγράφονται σημαντικές απώλειες θέσεων εργασίας στην Περιφέρεια, κυρίως λόγω της σημαντικής συρρίκνωσης της απασχόλησης στο εμπόριο, ενώ ένα σημαντικό τμήμα της οφείλεται στη μείωση της απασχόλησης στο δημόσιο και στην αύξηση του αριθμού των συνταξιοδοτήσεων. Ειδικότερα, οι σημαντικότερες απώλειες (από ποσοτικής άποψης) καταγράφονται στους κλάδους του εμπορίου (-8.203 άτομα την περίοδο 2010-2012), στη δημόσια διοίκηση (-3.197 άτομα), στην εκπαίδευση (-2.689 άτομα), στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (-2.098 άτομα) και στα ξενοδοχεία – εστιατόρια (-1.633 άτομα) (ΕΛΣΤΑΤ, 2012).

Τέλος, παρά το δυσμενές οικονομικό κλίμα ο πρωτογενής τομέας στην Περιφέρεια κατέγραψε οριακά θετικό πρόσημο των απασχολουμένων κατά 325 άτομα (αύξηση 0,5%), ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι μαζί με την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων αποτέλεσαν τις μοναδικές περιφέρειες όπου καταγράφηκε αύξηση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα. Η αύξηση αυτή ήταν αποτέλεσμα της αύξηση των απασχολουμένων στον κλάδο της Δασοκομίας και υλοτομίας και στον κλάδο της Φυτικής και ζωικής παραγωγής, ο οποίος μάλιστα αποτελεί και τον σημαντικότερο κλάδο του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας καθώς σε αυτό

απασχολούνται περίπου 59 χιλ. άτομα ήτοι το 24,7% του συνόλου των απασχολουμένων της Περιφέρειας (ΕΛΣΤΑΤ, 2012).

Γενικά στην περίοδο 2010 - 2014 παρατηρήθηκε μια αύξηση της απασχόλησης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στον πρωτογενή τομέα παραγωγής, και αντίστοιχα μείωση της απασχόλησης στους υπόλοιπους τομείς ενώ τα ποσοστά ανεργίας ήταν αυξανόμενα μέχρι και το 2014, ενώ το 2015 σημειώθηκε μικρή μείωση της τάξης του 0,9%. Παρατηρούμε ότι η οικονομική ύφεση που πλήττει την χώρα έχει επηρεάσει περισσότερο την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σε σχέση με τις υπόλοιπες περιφέρειες της Ελλάδας, ενώ παρατηρείται μια στροφή του εργατικού δυναμικού στο τομέα της γεωργίας, της δασοκομίας και της αλιείας, τομείς που φαίνεται να προσφέρουν σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης στην περιοχή.

5.5 Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν Α.Ε.Π.

Στην Ελλάδα το ΑΕΠ (τιμές αγοράς) το 2014 ανήλθε σε 179,1 δισ € έναντι 182,4 δισ € το 2013 (μείωση κατά 1,8%). Αυτή η μείωση οφείλεται στις επιμέρους μεταβολές που καταγράφηκαν ανά συνιστώσα του ΑΕΠ. Αναφορικά με τα προηγούμενα έτη το ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας υποχώρησε κατά 6,4% το 2012 μετά την μείωση κατά περίπου 14,6% στην τετραετία ύφεσης 2008-2011. Έτσι, η σωρευτική μείωση του ΑΕΠ, σε σταθερές τιμές, κατά την πενταετία 2008-2012 ανήλθε σε 20,1% (ΕΛΣΤΑΤ, 2014).

Όσο αφορά το ΑΕΠ στην Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας, τα πιο πρόσφατα στοιχεία είναι αυτά που δημοσιεύτηκαν επίσης απο την ΕΛΣΤΑΤ αλλά για τα έτη 2010-2011. Τα στοιχεία παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 5.4. ΑΕΠ Ανά Περιφέρεια

Περιφέρειες	Α Τρίμηνο 2015	
	2010	2011
Σύνολο Χώρας	19.918	18.747
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	14.768	13.338
Κεντρική Μακεδονία	15.569	14.611
Δυτική Μακεδονία	18.379	18.760
Ήπειρος	14.089	12.957
Θεσσαλία	14.377	13.251
Ιόνιοι Νήσοι	19.273	17.676
Δυτική Ελλάδα	14.948	13.946
Στερεά Ελλάδα	17.940	16.913
Αττική	26.610	25.224
Πελοπόννησος	15.968	15.166
Βόρειο Αιγαίο	15.695	14.765
Νότιο Αιγαίο	22.446	20.896
Κρήτη	17.335	16.225

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2013)

Με βάση την περιφερειακή κατανομή της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας και στοιχεία των στατιστικών πληθυσμού (υπολογιζόμενος πληθυσμός στο μέσο του έτους) υπολογίζεται το κατά κεφαλή περιφερειακό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ), όπως παρουσιάστηκε στον παραπάνω πίνακα.

Όπως παρατηρούμε από το παραπάνω πίνακα για το έτος 2010, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, αποτελεί την 3η φτωχότερη περιφέρεια της χώρας, ενώ το 2011 η κατάταξη της εντοπίζεται στην 4η θέση. Γενικά η οικονομική κατάσταση της περιφέρειας έχει βελτιωθεί σε σχέση με το 2009, καθώς τότε ήταν η δεύτερη φτωχότερη περιφέρεια της Ελλάδας, γεγονός το οποίο αποδίδεται στην παρατεταμένη οικονομική κρίση της χώρας. Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανήκει στις Περιφέρειες με τους μεγαλύτερους αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής και σε κάθε περίπτωση μεγαλύτερους σε σχέση με την αντίστοιχη μείωση σε επίπεδο χώρας (ΕΛΣΤΑΤ, 2010).

Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία επίσης παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί μόνο για την περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και για όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας.

Πίνακας 5.5. ΑΠΑ Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Κλάδος Οικονομικής Δραστηριότητας	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
A	675
B,Γ,Δ,E	913
ΣΤ	308
Z,H,Θ	1.984
I	307
K	287
Λ	1.210

M,N	246
Ξ,Ο,Π	1.970
P,Σ,Τ,Υ	525

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2011)

Σημειώνεται ότι λόγω της εντονότερης οικονομικής δραστηριότητας στην Περιφερειακή Ενότητα (ΠΕ) Αχαΐας συγκριτικά με τις άλλες δύο ΠΕ της Δυτικής Ελλάδας, διαπιστώνονται σημαντικές ενδοπεριφερειακές ανισότητες στη βάση του ΑΕΠ, με το ΑΕΠ στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας να ανέρχεται σε 14.300, σε 17.900 στην ΠΕ Αχαΐας και σε 12.100 στην ΠΕ Ηλείας. Αξίζει να σημειωθεί ότι, σε σχέση με το 2008, η ΠΕ Αχαΐας εμφανίζει το μεγαλύτερο αρνητικό ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ μεταξύ των ΠΕ της ΠΔΕ, ενδεικτικό της συγκριτικά μεγαλύτερης επίπτωσης που είχε η οικονομική κρίση στην συγκεκριμένη ΠΕ, γεγονός που οδήγησε σε περιορισμό των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου και Ιονίων Νήσων, Προγραμματική Περίοδος 2007 – 2013).

5.6 Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία

Η Καινοτομία και η Επιχειρηματικότητα αποτελούν για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας δύο σημαντικά στοιχεία για την υιοθέτηση ενός αναπτυξιακού μοντέλου που θα συνδράμει στην ενίσχυση της τοπικής, αλλά και εθνικής οικονομίας. Η Επιχειρηματικότητα θα πρέπει να διαθέτει ως βασικά συστατικά, την Καινοτομία και την Εξωστρέφεια προκειμένου να είναι ανταγωνιστική και έτσι να συμβάλλει στην ανάπτυξη της κοινωνίας.

Οι καινοτομικές επιδόσεις της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας συγκριτικά με τις αντίστοιχες επιδόσεις σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο αποτυπώνονται στους περιφερειακούς δείκτες Καινοτομίας της περιφέρειας όπως αυτοί προκύπτουν από το Innovation Union Scoreboard και το Regional Innovation Scoreboard, και άλλων επιστημονικών εργασιών, ελληνικών και διεθνών οργανισμών, για παρόμοια θέματα. Η ΠΔΕ αποτελεί μία από τις σημαντικότερες Περιφέρειες της χώρας στην παραγωγή ερευνητικής δραστηριότητας καθώς χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη σημαντικού αριθμού ερευνητικών και εκπαιδευτικών υποδομών. Παρόλα αυτά ο τομέας δεν διακρίνεται για την προσδοκόμενη αποτελεσματικότητα, συγκριτικά με τις ανεπτυγμένες υποδομές και τα έξοδα που γίνονται για Έρευνα και Καινοτομία στην Περιφέρεια. Αυτό έχει ως απόρροια να συγκαταλέγεται στην ομάδα των Modest Innovators σύμφωνα με το Regional Innovation Scorecard (RIS 2012), συμπεριλαμβανομένου των υπολοίπων ελληνικών περιφερειών, εκτός της Αττικής.

Η Δυτική Ελλάδα ανήκει στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες της χώρας. Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις της Δυτικής Ελλάδας χαρακτηρίζονται από χαμηλή ανταγωνιστικότητα στα προϊόντα και τις υπηρεσίες, απο χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού, χαμηλή χρήση των ΤΠΕ, και χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας. Είναι ενθαρρυντικό ωστόσο ότι η Δυτική Ελλάδα είχε την τρίτη μεγαλύτερη αύξηση σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά τη χρήση του Διαδικτύου κατά την περίοδο 2005-08 (154%) (RIS 2012).

Ωστόσο, από την άποψη του δυναμικού καινοτομίας, η Δυτική Ελλάδα κατέχει την τέταρτη θέση από τις 13 Περιφέρειες σε εθνικό επίπεδο, σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Ένας από τους παράγοντες που συντελούν στην σχετικά καλύτερη κατάταξη στο «δυναμικό καινοτομίας», στις οικονομικές επιδόσεις, είναι ότι η περιοχή έχει ένα άνω του μέσου όρου (αλλά εξακολουθεί να είναι πολύ χαμηλό) μερίδιο του ΑΕΠ που διατίθεται για έρευνα και ανάπτυξη (0,8%, το 2008). Ωστόσο, αυτό οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στα δημόσια ερευνητικά ινστιτούτα και κέντρα. Αντίθετα, οι δαπάνες των επιχειρήσεων για E & A ανέρχονται στο 14% του περιφερειακού ΓΟΠΝ, ακόμη και αν η περιοχή κατατάσσεται πρώτη από πλευράς του μεριδίου του ΑΕΠ που επενδύεται στην E & A (0,2%) και πέμπτη σε σχέση με το μερίδιο των καινοτόμων επιχειρήσεων (2009). Μία συνέπεια των περιορισμένων επενδύσεων στην τεχνολογική καινοτομία είναι τα σχεδόν ανύπαρκτα, από ευρωπαϊκή προοπτική, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, με 0,43 αιτήσεις για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ανά ένα εκατομμύριο κατοίκους το 2008 (ΕΛΣΤΑΤ, 2008).

Στην ΠΔΕ συγκεντρώνεται το 8,1% των σπουδαστών ανώτατης εκπαίδευσης της Ελλάδας (ISCED5-6, Eurostat 2008). Η επίδοση αυτή είναι η τρίτη μεγαλύτερη μεταξύ των περιφερειών της χώρας, αναδεικνύοντας την σημασία της Περιφέρειας ως κέντρο παροχής ειδικευμένης γνώσης μέσω των Πανεπιστημίων που πραγματοποιούν δράσεις σε αυτή. Αντίστοιχα, οι σπουδαστές στην ΠΔΕ αποτελούν το 34,75% του μαθητικού πληθυσμού της περιφέρειας με το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο χώρας να ανέρχεται σε 29,55% (Eurostat 2008). Παρά τον σημαντικό αριθμό δομών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Περιφέρειας, ο πληθυσμός με γνώσεις τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Δυτική Ελλάδα αντιστοιχεί στο 20,8% της ηλικιακής ομάδας 25-64 ετών, με το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο χώρας να ανέρχεται σε 26,1% και στην ΕΕ27 σε 27,7% (Eurostat, 2012).

Το ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας βάσει του Π.Δ. 94/2013 (ΦΕΚ 132 τ.Α') προέκυψε από την συγχώνευση του Τ.Ε.Ι. Πάτρας με το Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου. Περιλαμβάνει 13 Τμήματα, τα οποία είναι κατανομημένα σε 4 Σχολές (Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας, Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών). Δεδομένου ότι πρόκειται για νεοσύστατο ΤΕΙ δεν έχει καταγράψει ακόμα επιδόσεις σχετικά με την παραγωγή δημοσιεύσεων και αναφορών. Συνεπώς παρακάτω παρουσιάζονται οι σχετικές επιδόσεις των δύο ΤΕΙ από τα οποία συγκροτήθηκε. Το ΤΕΙ Πάτρας καταγράφει σχετικά μικρή παραγωγή δημοσιεύσεων και αναφορών την περίοδο 2006-2010. Κατατάσσεται όμως πρώτο ανάμεσα στα ΤΕΙ της χώρας με βάση το Σχετικό Δείκτη Απήχησης. Συνολικά το μερίδιο του ΑΤΕΙ Πατρών στη συνολική παραγωγή δημοσιεύσεων ανήλθε την περίοδο 2006-2010 στο 3,6% (82) επί των συνολικών δημοσιεύσεων των Πανεπιστημίων, ενώ οι αναφορές αποτελούν το 5,7% (332) των συνολικών αναφορών των ΑΤΕΙ στην πενταετία 2006-2010. Το ΑΤΕΙ Πατρών είναι το μόνο μεταξύ των ΑΤΕΙ της χώρας που έχει υψηλότερη απήχηση από τον παγκόσμιο μέσο όρο με σχετικό δείκτη απήχησης 1,46 (ΕΛΣΤΑΤ, 2010).

Το ΤΕΙ Μεσολογγίου καταγράφει μικρή παραγωγή δημοσιεύσεων και αναφορών την περίοδο 2006-2010. Συνολικά το μερίδιο του ΑΤΕΙ Μεσολογγίου στη συνολική παραγωγή δημοσιεύσεων ανήλθε την περίοδο 2006-2010 στο 2,8% (64) επί των συνολικών δημοσιεύσεων των Πανεπιστημίων, ενώ οι αναφορές αποτελούν το 1,7% (96) των συνολικών αναφορών των ΑΤΕΙ στην πενταετία 2006-2010. Επίσης χαμηλό είναι και ο σχετικός δείκτης απήχησης, ο οποίος ανέρχεται σε 0,55.

Στο επίπεδο των υποδομών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας μετά την εφαρμογή του νέου Ακαδημαϊκού Χάρτη της χώρας υπάρχουν 3 κρατικά Α.Ε.Ι. εκ των οποίων δύο Πανεπιστήμια (Πανεπιστήμιο Πατρών, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο) και ένα Α.Τ.Ε.Ι. (Δυτικής Ελλάδας). Επίσης υπάρχουν 3 Ερευνητικά Ινστιτούτα τα οποία δραστηριοποιούνται στις νέες τεχνολογίες στους τομείς των ΤΠΕ, την Χημική Μηχανική και τις νέες τεχνολογίες στην Βιομηχανία (ΕΛΣΤΑΤ, 2010):

- 1) Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.)
- 2) Ινστιτούτο Βιομηχανικών Συστημάτων (ΕΚ ΑΘΗΝΑ/ΙΝ.ΒΙ.Σ.)
- 3) Ινστιτούτο Επιστημών Χημικής Μηχανικής (ΙΤΕ/ΙΕΧΜΗ)

Το σύστημα παραγωγής γνώσης συμπληρώνεται από τη λειτουργία πανεπιστημιακών ερευνητικών εργαστηρίων του Πανεπιστημίου Πατρών στους τομείς των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Τεχνολογικών Συστημάτων (ΤΠΕ), της βιοϊατρικής και των μεταφορών (logistics). Επίσης, λειτουργούν οι κάτωθι Οργανωμένες Βιομηχανικές Υποδομές:

- 1) ΒΠΠΕ Πάτρας
- 2) ΒΙΟΠΑ Πάτρας
- 3) ΝΑΒΠΠΕ Αστακού Αιτωλοακαρνανίας

Αναφορικά με τη στήριξη Νέων Επιχειρήσεων, στην Περιφέρεια Δ. Ελλάδας εδράζουν:

- 1) Το Επιστημονικό Πάρκο Πατρών, και
- 2) Το Patras InnoHub

Η δυναμική της Περιφέρειας στην παραγωγή νέων επιστημόνων σε συνδυασμό με το συγκριτικά με τη χώρα χαμηλότερο ποσοστό του πληθυσμού της Περιφέρειας ηλικίας 25-64 με τριτοβάθμια εκπαίδευση, καταδεικνύει σημαντική «διαρροή» των νέων επιστημόνων, που παράγονται από τις δομές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας προς άλλες Περιφέρειες της χώρας ή ακόμα και σε άλλες χώρες (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου και Ιονίων Νήσων, Προγραμματική Περίοδος 2007 – 2013).

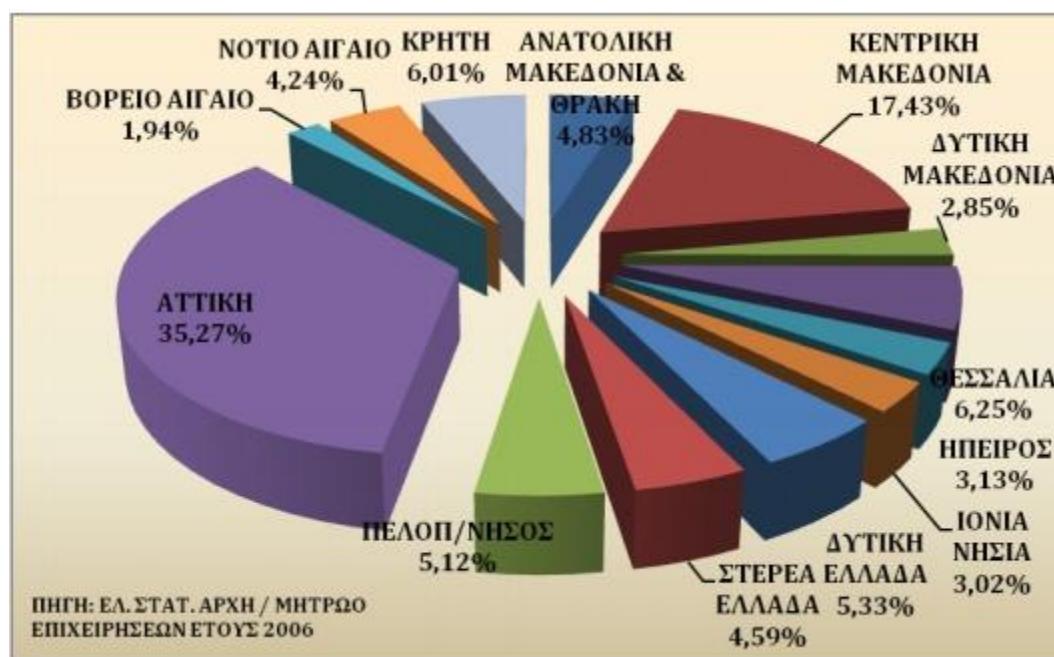
Επιπλέον αξίζει να αναφερθούμε στην Ναυτική και Βιομηχανική Περιοχή Αστακού Αιτωλοακαρνανίας. Η ΝΑΒΠΠΕ είναι η μοναδική Ναυτική και Βιομηχανική Περιοχή στην Ελλάδα που διαθέτει δικό της λιμάνι πολλαπλών χρήσεων. Η ΝΑΒΠΠΕ, ως Ελεύθερη Βιομηχανική και Επιχειρηματική Ζώνη, βρίσκεται σε άριστη γεωγραφική θέση, από πλευράς στρατηγικής και οικονομικής σημασίας. Μερικές από τις δραστηριότητες που πρόκειται να αναπτυχθούν σε αυτή είναι: α) Η διαμετακόμιση φορτίων και αυτοκινήτων, η μεταφόρτωση φορτίων χύδην και η αποθήκευση φορτίων, β) οι υπηρεσίες εξυπηρέτησης των συναλλασσόμενων με την περιοχή της ΝΑΒΠΠΕ (εστιατόρια, τράπεζες, σταθμοί υγρών καυσίμων, mini market κλ.π.), οι λειτουργίες πορθμείων και η παραλαβή, παράδοση και διαχείριση φορτίων, γ) οι υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής του εξοπλισμού του λιμένα και οι δεκάδες τεχνικές και δ) οι υπηρεσίες (επιθεώρηση αυτοκινήτων, επεξεργασία και συσκευασία ξύλου, εργασίες ψύξης, επισκευή, συναρμολόγηση κλπ) (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου και Ιονίων Νήσων, Προγραμματική Περίοδος 2007 – 2013).

5.7 Οικονομική Δραστηριότητα - ΜΜΕ

Σημαντική παρουσία στην ΠΔΕ, σε σχέση πάντα με το τι συμβαίνει στην υπόλοιπη χώρα, έχουν επιχειρήσεις που η δραστηριότητά τους σχετίζεται με την παραγωγή, μεταποίηση και εμπόριο αγροτικών ειδών και τροφίμων γεγονός που καταδεικνύει άμεση εξάρτηση από τον πρωτογενή τομέα και την μεταποίηση τροφίμων. Ο πρωτογενής τομέας της ΠΔΕ έχει να επιδείξει σημαντικά προϊόντα στους κλάδους της φυτικής παραγωγής και ζωικής παραγωγής, τα οποία έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό όμως τα τελευταία χρόνια υπάρχουν σημάδια συρρίκνωσης της δυναμικής του αγροτικού τομέα γεγονός που συνδέεται με την χαμηλή ανταγωνιστικότητα του πρωτογενούς τομέα.

Η ΕΛΣΤΑΤ αλλά και λοιποί οργανισμοί στην Ελλάδα και την ΕΕ δημοσιεύουν στοιχεία αναφορικά με τον αριθμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Ωστόσο αναφορικά με την κατανομή τους ανά περιφέρεια η τελευταία έρευνα είχε πραγματοποιηθεί το 2008. Σύμφωνα με την έρευνα αυτή ο συνολικός αριθμός των ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στην ΠΔΕ ανέρχεται σε 50.821 επιχειρήσεις, ο τζίρος των οποίων ανέρχεται σε 8.578 εκ.€ (ΕΛΣΤΑΤ 2008). Στο διάγραμμα που ακολουθεί φαίνεται η κατανομή των επιχειρήσεων ανα περιφέρεια.

Διάγραμμα 5.3. Κατανομή Επιχειρήσεων Ανα Περιφέρεια

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2008)

Σε όρους εξειδίκευσης των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, από την συνδυασμένη αξιοποίηση των στοιχείων του αριθμού των επιχειρήσεων και του τζίρου τους προκύπτει εξειδικευμένη συγκέντρωση επιχειρήσεων στην ΠΔΕ που η δραστηριότητά τους σχετίζεται με τους κλάδους φυτικής, ζωικής παραγωγής και θήρας καθώς και αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, ενώ σημαντική είναι και η εξειδικευμένη συγκέντρωση επιχειρήσεων μεταποίησης και εμπορίας τροφίμων και ποτοποιίας γεγονός που καταδεικνύει άμεση εξάρτηση της ΠΔΕ από τον πρωτογενή τομέα και την μεταποίηση τροφίμων.

Από τα παραπάνω στοιχεία δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα τα οποία θα αναφέρονται στα έτη που διανύουμε. Όπως ήδη έχουμε αναφέρει το 2008 ήταν το έτος εκκίνησης της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα, οπότε αναμφίβολα ο αριθμός των ΜΜΕ αλλά και ο τζίρος τους έχει μειωθεί σημαντικά από το 2008 μέχρι σήμερα. Με το πραγματικό ΑΕΠ το 2013 να είναι περίπου 23% κάτω από το επίπεδο του 2008, οι ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχουν σηκώσει το βάρος της οικονομικής κρίσης τα τελευταία χρόνια. Σε αυτή την περίοδο, η απασχόληση σε αυτές τις επιχειρήσεις μειώθηκε κατά 27%. Σχεδόν μία στις τέσσερις (πάνω από 205.000) των ΜΜΕ που υπήρχαν το 2008 έκλεισαν, μειώνοντας το συνολικό ύψος των εργασιών, το οποίο μετράται σε προστιθέμενη αξία, κατά το ένα τρίτο από τα επίπεδα του 2008. Ενώ η πτωτική τάση επιβραδύνθηκε το 2013, αποτελεί μια κατάσταση η οποία δεν έχει πλήρως αντιστραφεί ακόμα και σήμερα (SBA, 2014).

Ωστόσο είχε ήδη από τότε αρχίσει να διαφαίνεται η εξασφάλιση κεφαλαίων για την διατήρηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας ανεξαρτήτως του είδους της ΜΜΕ. Μέχρι σήμερα η ζήτηση για εγγυήσεις δανείων είναι πολύ μεγάλη και στη ΠΔΕ έχουν εγκριθεί 3,492 δάνεια ύψους 298 εκ. ευρώ με εγγυήσεις στα 236 εκ. ευρώ από το ΕΤΕΑΝ - Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης. Υπάρχει ιδιαίτερο πρόβλημα στην μη-

χρηματοοικονομική υποστήριξη των νέων ΜΜΕ κατά την διάρκεια της ίδρυσής τους και κατά την διάρκεια της βρεφικής (0-2 έτη από την ίδρυση) και εφηβικής (έως και 10 χρόνια από την ίδρυση ανάλογα με τον κλάδο) τους περιόδου ενώ και η πρόσβαση σε εμπορικά δίκτυα ή η δημιουργία εναλλακτικών δικτύων (short supply chains) που είναι σημαντική για την επιβίωσή τους και την ανταγωνιστική προώθηση των προϊόντων τους δεν είναι εύκολη υπόθεση (Στοιχεία ΕΔΑ ΠΔΕ – Πρόταση της ΠΔΕ για τη διαμόρφωση κατευθύνσεων εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής για την περίοδο 2014-2020).

5.8 Εκπαίδευση

Η ΠΔΕ εμφανίζει σημαντική συγκέντρωση του μαθητικού πληθυσμού της χώρας με έμφαση στους φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ικανοποιητική συμμετοχή στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και χαμηλή συμμετοχή στη Δια Βίου Μάθηση (ΔΒΜ), ενώ διαθέτει υψηλής στάθμης πανεπιστημιακές σχολές και Ερευνητικά Ινστιτούτα. Ειδικότερα, στην ΠΔΕ φοίτησαν κατά διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2014-2015 συνολικά 10.116 σπουδαστές στο ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας, όταν οι σπουδαστές όλης της χώρας στα τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα ήταν συνολικά 99391. Γενικότερα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας συγκεντρώνεται το 8,2 % του μαθητικού πληθυσμού της χώρας.

Οι φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ως ποσοστό του συνολικού μαθητικού πληθυσμού ανέρχονται σε υψηλότερα επίπεδα του εθνικού και ευρωπαϊκού μέσου (ΕΕ 27) όρου, καθιστώντας σαφή την δυναμική της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην περιοχή της ΠΔΕ. Ειδικότερα, οι φοιτητές ανώτατης εκπαίδευσης της ΠΔΕ αποτελούν το 38,2% του συνολικού μαθητικού πληθυσμού της Περιφέρειας, ενώ σε επίπεδο χώρας το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε 29,3%. Τα παραπάνω ενισχύουν της άποψη ότι η ΠΔΕ αποτελεί πόλο παροχής εξειδικευμένης γνώσης μέσω των Πανεπιστημίων που δραστηριοποιούνται σε αυτή (ΕΛΣΤΑΤ 2014).

5.9 Μεταφορικές Υποδομές

Παρά τις σημαντικές παρεμβάσεις που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια στην ΠΔΕ στον τομέα των μεταφορών, οι ποσοτικές και ποιοτικές ανάγκες της ΠΔΕ συνεχίζουν να αυξάνουν, καθιστώντας αναγκαία την ανάπτυξη και ολοκλήρωση των μεταφορικών υποδομών σε όλους τους τομείς. Το οδικό δίκτυο της Περιφέρειας είναι ιδιαίτερα μεγάλο και διαρκώς προοδεύει. Η κεντρική οδός η οποία συνδέει την Πάτρα με την Αθήνα είναι κομμάτι του κεντρικού εθνικού άξονα Π.Α.Θ.Ε (Οδικός Άξονας Πατρών -Αθήνας - Θεσσαλονίκης - Ευζώνων) και συγκαταλέγεται στον διευρωπαϊκό τομέα των δικτύων.

Το εθνικό δίκτυο της ΠΔΕ εκτείνεται σε 895.χλμ, ενώ το επαρχιακό οδικό δίκτυο εκτείνεται σε μήκος 3.520 χλμ. περίπου. Στα παράλια και στα πεδινά είναι ανεπτυγμένο. Ωστόσο σχετικά ανεπαρκές παρουσιάζεται να είναι τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά, στις ορεινές περιοχές που μειονεκτούν. Ανάμεσα στα μεγάλα τεχνικά έργα που ολοκληρώθηκαν στην Περιφέρεια ξεχωρίζει αυτό της σύνδεσης του Ρίου- Αντίρριου μέσω της ομώνυμης γέφυρας μήκους 2,5 χιλιομέτρων, καθώς αυτή είναι που συνδέει την Πελοπόννησο με την κυρίως ηπειρωτική χώρα. Με το έργο αυτό βελτιώθηκε και αναπτύχθηκε όλο το σύστημα

μεταφορών στην δυτική περιοχή της χώρας (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου και Ιονίων Νήσων, Προγραμματική Περίοδος 2007 – 2013).

Στην ΠΔΕ υπάρχουν σημαντικές υποδομές σε λιμενικές εγκαταστάσεις (μοναδικές στην χώρα) με σύγχρονο λιμάνι στην Πάτρα καθώς και σύγχρονη Ναυτική Βιομηχανική Περιοχή, ενώ σημαντικά είναι και τα περιθώρια ανάπτυξης των από αέρος μεταφορών για την εξυπηρέτηση των εγχώριων και αλλοδαπών τουριστών. Η Περιφέρεια εξυπηρετείται αεροπορικά από το Αεροδρόμιο Αράξου που βρίσκεται σε απόσταση 25 km από το κέντρο της Πάτρας και πάνω στον οδικό άξονα Πατρών - Πύργου - Ολυμπίας. Το αεροδρόμιο Αράξου καλύπτει επιβατικές και πτήσεις charter, εξυπηρετώντας ετησίως 30.000 επιβάτες, με αυξητικές τάσεις σε ότι αφορά τον αριθμό των αφίξεων.

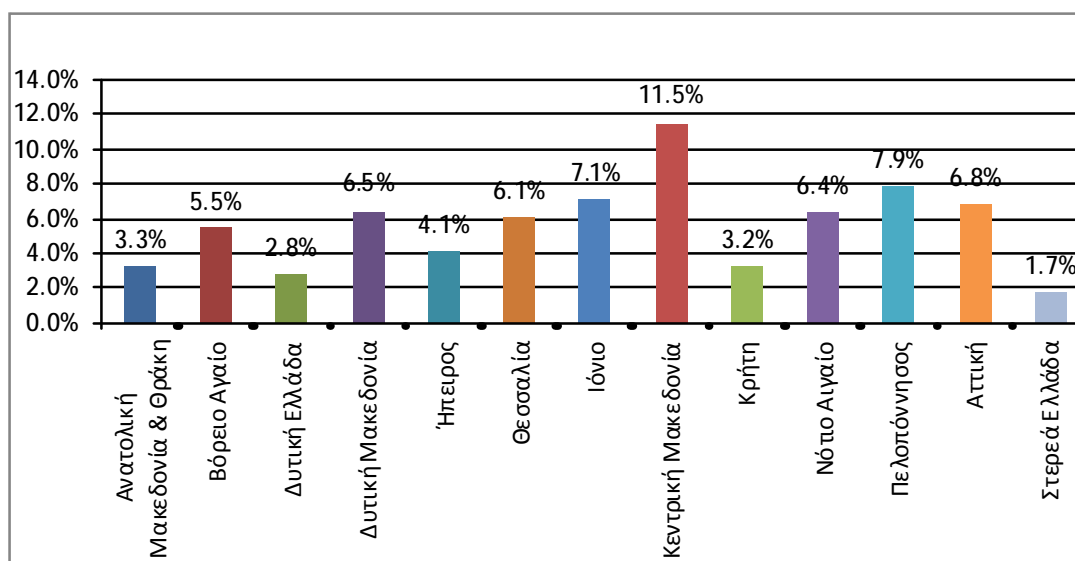
Η ΠΔΕ χαρακτηρίζεται από ανεπαρκές σιδηροδρομικό δίκτυο καθώς σιδηροδρομικά η Περιφέρεια σήμερα δεν εξυπηρετείται. Στις υπάρχουσες σιδηροδρομικές γραμμές λειτουργεί Προαστιακή Γραμμή Αγ. Βασίλειος - Πάτρα. Υπάρχει επίσης ο μοναδικός οδοντωτός σιδηρόδρομος που συνδέει την Ανατολική Αχαΐα (Αιγιάλεια) με την ορεινή περιοχή Καλαβρύτων και η σιδηροδρομική γραμμή Κατακόλου - Αρχαίας Ολυμπίας. (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου και Ιονίων Νήσων, Προγραμματική Περίοδος 2007 – 2013)

5.10 Στατιστικά στοιχεία επιχειρηματικότητας για τον Νομό Αιτωλοακαρνανίας

Στην προσπάθεια μας για την ανεύρεση στοιχείων σχετικά με την επιχειρηματικότητα υπό μελέτη περιοχή, συγκεντρώσαμε στοιχεία από την περίοδο 2012-2013 τα οποία ήταν τα περισσότερο πρόσφατα, και τα οποία αφορούν την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Για τον νομό Αιτωλοακαρνανίας δεν υπάρχουν δημοσιευμένα στοιχεία.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί καταγράφεται το επίπεδο επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων στις 13 περιφέρειες της χώρας μας. (IOBE, 2012)

Διάγραμμα 5.5. Επιχειρηματικότητα Αρχικών Σταδίων Ανα Περιφέρεια

Πηγή: IOBE, επεξεργασία στοιχείων GEM (2012)

Ο δείκτης επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων κυμαίνεται λοιπόν από 11.6% στην Κεντρική Μακεδονία (η υψηλότερη τιμή), σε 1,7% στην Στερεά Ελλάδα (η χαμηλότερη). Ο δείκτης κάθε περιφέρειας αντανακλά το ποσοστό των νέων επιχειρηματιών στον πληθυσμό της αντίστοιχης περιφέρειας. Με δεδομένη την πληθυσμιακή συγκέντρωση στην Αττική, δεν είναι παράξενο που ο δείκτης της Αττικής βρίσκεται πολύ κοντά στον εθνικό μέσο όρο. Αξίζει να επισημανθεί ότι μόνο σε δύο από τις υπόλοιπες περιφέρειες ο δείκτης υπερβαίνει σημαντικά τον εθνικό μέσο όρο (Δυτ. Μακεδονία 11,1% και Πελοπόννησος 7,9%). Μάλιστα, σε έξι περιφέρειες οι αντίστοιχοι δείκτες εμφανίζονται εξαιρετικά χαμηλοί, μεταξύ τους και η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Με άλλα λόγια, ο αριθμός των νέων επιχειρημάτων που δημιουργήθηκαν σε αυτές είναι πολύ μικρός, με ότι αρνητικό αυτό συνεπάγεται για τις αναπτυξιακές προοπτικές των συγκεκριμένων περιφερειών (IOBE, 2013).

5.11 Αναλυτικοί πίνακες από το Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας που απεικονίζουν την ύφεση της τοπικής οικονομίας τα έτη 2008 έως 2010

Συνεχίζεται το αρνητικό κλίμα στην επιχειρηματικότητα του Νομού μας σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Επιμελητηρίου Αιτωλοακαρνανίας. Τα στοιχεία αυτά, που αφορούν στις ενάρξεις και διακοπές των επιχειρήσεων στην Αιτωλοακαρνανία, είναι αδιάψευστος μάρτυρας του προβλήματος που προκύπτει, για όλων των ειδών τις επιχειρήσεις, από το γενικότερο οικονομικό κλίμα στη χώρα μας, αλλά και από τα χρόνια και άλυτα επιχειρηματικά ζητήματα στην περιοχή που μελετάμε.

Την διαπιστωμένη, και από τα ανά τρίμηνο στοιχεία, αρνητική πορεία της επιχειρηματικότητας στο νομό μας έρχεται να επιβεβαιώσει ο πίνακας με τις εγγραφές και τις διαγραφές που υπάρχουν στα μητρώα του Επιμελητηρίου Αιτωλοακαρνανίας για το 9μηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου του 2013 (<http://www.epimetol.gr/aitnia/>).

Το γεγονός αυτό υφίσταται παρότι η «επιχειρηματικότητα ανάγκης» σε συνδυασμό με την «επιχειρηματικότητα ευκαιρίας», ως συγκυριακά φαινόμενα, φέρνουν κάποιες εγγραφές νέων επιχειρήσεων. Παρά ταύτα 586 εγγραφές και 793 διαγραφές δίνουν ξεκάθαρα το αρνητικό στίγμα της σύγκρισης μεταξύ νέων προσπαθειών και επιχειρήσεων που κλείνουν.

Η μεταποίηση παρουσιάζει μια πιο θετική εικόνα (127 εγγραφές έναντι 133 διαγραφών), κυρίως λόγω ενάρξεων, με τη μορφή ΙΚΕ (Private Company) επιχείρησης, μιας μορφής που προτιμάται από νέους επιχειρηματίες λόγω ευκολότερης έναρξης, μη απαίτησης κεφαλαίου για την ίδρυση, χρήση της εργασίας ή άυλων στοιχείων ως κεφάλαιο κλπ. Πρόκειται για μια πιο σύγχρονη, απλή και πιο εύκολα λειτουργική εταιρία, τύπου ΕΠΕ, που πήρε σάρκα και οστά μόλις πρόσφατα, με μεγάλη καθυστέρηση, που επιτρέπει μεγαλύτερη ευελιξία στις δύσκολες σημερινές συνθήκες (<http://www.epimetol.gr/aitnia/>).

Η αρνητική πορεία του ισοζυγίου εγγραφών/διαγραφών εξακολουθεί και στις εμπορικές (172/259) και στις επιχειρήσεις υπηρεσιών (287/401).

Το παρεμπόριο που αποτελεί συνεχή γάγγραινα για τους επαγγελματίες, η ασφυξία λόγω έλλειψης ρευστότητας που εξακολουθεί, η υπερ-φορολόγηση που πνίγει τους επαγγελματίες, όχι απλώς εξακολουθούν να υπάρχουν αλλά μαζί με τις τελευταίες αποστολές Τέλους Επιτηδεύματος, ακόμα και για επιχειρήσεις κλειστές από δεκαετίες, είναι βέβαιο ότι θα φέρουν και νέο κύμα διαγραφών επιχειρήσεων, καθώς και κύμα ανέργων «πρώην επαγγελματιών».

Το κλίμα, δε, επιβαρύνεται και από την πολιτική αστάθεια αλλά και από παλινωδίες, όπως οι καταγγελίες για παρακρατήσεις μισθών και επιδομάτων λόγω χρεών που «ρυθμίζονται» αφού κάνουν πρώτα τον γύρο των ΜΜΕ.

Ως το πλέον δυσάρεστο, τέλος, συμπέρασμα από τα στατιστικά 9μηνου, το Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας προτάσσει την διαπίστωση ότι οι μορφές εταιριών που πλήττονται κυρίως είναι οι ΟΕ και οι Ατομικές Επιχειρήσεις (Φυσικά Πρόσωπα), δηλαδή οι μικροεπιχειρηματίες που αποτελούν και τη ραχοκοκαλιά της επιχειρηματικότητας στη χώρα. Συγκεκριμένα κατά το 2010 υπήρξαν 863 ενάρξεις επιχειρήσεων, έναντι 1018 κατά το έτος 2009, πράγμα που σημαίνει ότι 155 λιγότερες επιχειρήσεις έκαναν έναρξη το 2010 σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά (<http://www.epimetol.gr/aitnia/>).

Οι διακοπές συγκρατήθηκαν σχετικά καθώς από 717 το 2009 έφτασαν στις 653 το 2010, όμως ένας παράγοντας που ίσως να καθιστά την εικόνα πλασματική και να αποπροσανατολίζει, είναι το γεγονός ότι στις ενάρξεις πρέπει να συνυπολογιστούν και επιχειρήσεις που «αναγκαστικά» ενεγράφησαν, καθώς για πρώτη φορά αναγκάστηκαν να βάλουν ταμειακή μηχανή ή να δηλώσουν, εν γένει, την παρουσία τους.

Συνοπτικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι, ίσως να μην αποτυπώνεται κάποιο κλίμα μαζικής αποχώρησης από την επιχειρηματικότητα στην περιοχή μας, είναι όμως καταφανέστατη η ύφεση και η υποτονικότητα. Επίσης, πρέπει να θυμίσουμε για ακόμα μια φορά, ότι οι ενάρξεις δεν είναι όλες πραγματικές αλλά αποτέλεσμα και των φορολογικών αλλαγών που έχουν συντελεστεί, με αποτέλεσμα να συγκρατείται έτσι, τεχνητά, η περαιτέρω εμφάνιση της ύφεσης.

Το Επιμελητήριο συνεχίζει να αξιολογεί τα στοιχεία που αναμένεται να δείξουν περαιτέρω ένταση του φαινομένου μέσα στο 2011, αλλά με ψυχραιμία και σύμφωνα με τον ρόλο του, καθώς δεν επιθυμεί να συμβάλει σε κανένα κλίμα καταστροφολογίας, αλλά να καταγράψει την πραγματικότητα. Κάτι που θα βοηθήσει και δεν θα καταρρακώσει την ψυχολογία της αγοράς.» τονίζεται σε σχετική ανακοίνωση του Επιμελητηρίου Αιτωλοακαρνανίας (<http://www.epimetol.gr/aitnia/>).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΝΑΡΞΕΩΝ – ΔΙΑΚΟΠΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2008

1. ΑΝΑ ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Πίνακας 5.6. Ενάρξεις και Διακοπές Επιχειρήσεων με Βάση την Νομική τους Μορφή

ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΤΟΣ 2008	
	ΕΝΑΡΞΕΙΣ	ΔΙΑΚΟΠΕΣ
Α.Ε.	64	5
ΑΤΟΜΙΚΕΣ	1.273	543
Ε.Π.Ε., Μ.Ε.Π.Ε., ΣΥΝ ΕΠΕ., Ι.Μ.Ε.	49	15
Ο.Ε., Ε.Ε., ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ, ΣΥΝΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ	176	131
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	1.562	694

Πηγή: Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας, 2008

Πίνακας 5.7. Ενάρξεις και Διακοπές Επιχειρήσεων Ανα Τμήμα Επιμελητηρίου

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ	ΕΤΟΣ 2008	
	ΕΝΑΡΞΕΙΣ	ΔΙΑΚΟΠΕΣ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ	519	248
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ	130	3
ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ	207	99
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ	706	344
ΣΥΝΟΛΟ	1.562	694

Πηγή:
Επιμελητήριο
Αιτωλοακαρνανίας,
2008

ΠΙΝΑ

ΚΕΣ ΕΝΑΡΞΕΩΝ – ΔΙΑΚΟΠΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2009

1. ΑΝΑ ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Πίνακας 5.8. Ενάρξεις και Διακοπές Επιχειρήσεων Ανά Νομική Μορφή Επιχείρησης, 2009

ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΤΟΣ 2009	
	ΕΝΑΡΞΕΙΣ	ΔΙΑΚΟΠΕΣ

Α.Ε.	17	0
ΑΤΟΜΙΚΕΣ	825	573
Ε.Π.Ε., Μ.Ε.Π.Ε., ΣΥΝ ΕΠΕ., Ι.Μ.Ε.	19	16
Ο.Ε., Ε.Ε., ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ, ΣΥΝΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ	157	127
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ	0	1
ΣΥΝΟΛΟ	1.018	717

Πηγή: Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας, 2009

2. ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ

Πίνακας 5.9. Ενάρξεις και Διακοπές Επιχειρήσεων Ανά Τμήμα Επιμελητηρίου

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ	ΕΤΟΣ 2009	
	ΕΝΑΡΞΕΙΣ	ΔΙΑΚΟΠΕΣ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ	332	234
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ	136	107
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	550	376
ΣΥΝΟΛΟ	1.018	717

Πηγή: Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας, 2009

5.12 Στοιχεία επιχειρηματικότητας για τον Νομό Αιτωλοακαρνανίας για την περίοδο Ιαν – Σεπτ 2013.

Την διαπιστωμένη, και από τα ανά τρίμηνο στοιχεία, αρνητική πορεία της επιχειρηματικότητας στο νομό έρχεται να επιβεβαιώσει ο πίνακας με τις εγγραφές και τις διαγραφές που υπάρχουν στα μητρώα του Επιμελητηρίου Αιτωλοακαρνανίας για το 9μηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2013 (<http://www.epimetol.gr/aitnia/>).

Το γεγονός αυτό υφίσταται παρότι η «επιχειρηματικότητα ανάγκης» σε συνδυασμό με την «επιχειρηματικότητα ευκαιρίας», ως συγκυριακά φαινόμενα, φέρνουν κάποιες εγγραφές νέων επιχειρήσεων. Παρά ταύτα 586 εγγραφές και 793 διαγραφές δίνουν ξεκάθαρα το αρνητικό στίγμα της σύγκρισης μεταξύ νέων προσπαθειών και επιχειρήσεων που κλείνουν.

Η μεταποίηση παρουσιάζει μια πιο θετική εικόνα (127 εγγραφές έναντι 133 διαγραφών), κυρίως λόγω ενάρξεων, με τη μορφή ΙΚΕ (Private Company) επιχείρησης, μιας μορφής που προτιμάται από νέους επιχειρηματίες λόγω ευκολότερης έναρξης, μη απαίτησης κεφαλαίου για την ίδρυση, χρήση της εργασίας ή άυλων στοιχείων ως κεφάλαιο κλπ. Πρόκειται για μια πιο σύγχρονη, απλή και πιο εύκολα λειτουργική εταιρία, τύπου ΕΠΕ, που πήρε σάρκα και οστά μόλις πρόσφατα, με μεγάλη καθυστέρηση, που επιτρέπει μεγαλύτερη ευελιξία στις δύσκολες σημερινές συνθήκες (<http://www.epimetol.gr/aitnia/>).

Η αρνητική πορεία του ισοζυγίου εγγραφών/διαγραφών εξακολουθεί και στις εμπορικές (172/259) και στις επιχειρήσεις υπηρεσιών (287/401).

Το παραεμπόριο που αποτελεί συνεχή γάγγραινα για τους επαγγελματίες, η ασφυξία λόγω έλλειψης ρευστότητας που εξακολουθεί, η υπέρ-φορολόγηση που πνίγει τους επαγγελματίες, όχι απλώς εξακολουθούν να υπάρχουν αλλά μαζί με τις τελευταίες αποστολές Τέλους Επιτηδεύματος, ακόμα και για επιχειρήσεις κλειστές από δεκαετίες, είναι βέβαιο ότι θα φέρουν και νέο κύμα διαγραφών επιχειρήσεων, καθώς και κύμα ανέργων «πρώην επαγγελματιών».

Το κλίμα, δε, επιβαρύνεται και από την πολιτική αστάθεια αλλά και από παλινωδίες, όπως οι καταγγελίες για παρακρατήσεις μισθών και επιδομάτων λόγω χρεών που «ρυθμίζονται» αφού κάνουν πρώτα τον γύρο των ΜΜΕ. Ως το πλέον δυσάρεστο, τέλος, συμπέρασμα από τα στατιστικά 9μηνου, το Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας προτάσσει την διαπίστωση ότι οι μορφές εταιριών που πλήττονται κυρίως είναι οι ΟΕ και οι Ατομικές Επιχειρήσεις (Φυσικά Πρόσωπα), δηλαδή οι μικροεπιχειρηματίες που αποτελούν και τη ραχοκοκαλιά της επιχειρηματικότητας στη χώρα (<http://www.epimetol.gr/aitnia/>).

Πίνακας 5.10 Στοιχεία μεταβολών Επιχειρήσεων ανά κλάδο

Μορφή Επιχείρησης	Μεταποιητικές		Εμπορικές		Παροχή Υπηρεσιών		Σύνολα	
	Εγγραφές	Διαγραφές	Εγγραφές	Διαγραφές	Εγγραφές	Διαγραφές	Εγγραφές	Διαγραφές
ΑΕ	1	2	2	1	1	0	4	3
ΕΠΕ	6	5	6	6	2	2	14	13
Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης	1	0	0	1	0	0	1	1
ΕΕ	4	10	7	8	6	7	17	25
ΟΕ	21	29	16	38	26	40	63	107
Φυσικό Πρόσωπο (Ατομική Επιχείρηση)	64	84	137	205	245	347	446	636
Κοινωνία	0	0	1	0	0	1	1	1
Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού	0	0	0	0	0	0	0	0
Συνεταιρισμός	1	0	0	0	0	0	1	0
Ευρωπαϊκή Εταιρεία	0	0	0	0	0	0	0	0
Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Εταιρεία	0	0	0	0	0	0	0	0
Κοινοπραξία	0	0	0	0	0	0	0	0
Ένωση Προσώπων	0	0	0	0	0	0	0	0
Αστική Εταιρεία	0	0	0	0	0	0	0	0
Λοιπών Υποχρέων	0	1	0	0	3	4	3	5
ΙΚΕ	29	2	3	0	4	0	36	2
Σύνολο	127	133	172	259	287	401	586	793

Πηγή : Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας, 2013

5.13. Περίληψη Κεφαλαίου

Η ΠΔΕ αποτελεί τη δεύτερη φτωχότερη περιφέρεια της Ελλάδας με περαιτέρω έντονες πτωτικές τάσεις, μεγαλύτερες σε σχέση με το σύνολο της χώρας, εξαιτίας της κρίσης. Η οικονομική συρρίκνωση της περιφέρειας μπορεί να γίνει αντιληπτή και ως αποτέλεσμα της περιορισμένης ανταγωνιστικότητάς της. Το Ευρωπαϊκό Περιφερειακό Παρατηρητήριο χαρακτηρίζει την περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας όσον αφορά την καινοτομικότητα ως μέτρια καινοτόμο (το χαμηλότερο από τις τέσσερις κατηγορίες επιδόσεων). Ομοίως, το 2011, το Παρατηρητήριο Περιφερειακής Καινοτομίας (RIM) στην ετήσια έκθεση του την ταξινομεί στην ομάδα περιφερειών της γνώσης με ικανότητα απορρόφησης καινοτομίας. Από μια θετική σκοπιά, αυτή η ομάδα έχει υψηλή βαθμολογία όσον αφορά την «καινοτόμο επιχειρηματικότητα» (με βάση το ποσοστό των ΜΜΕ που δηλώνουν ότι έχουν εισάγει καινοτομίες στην έρευνα για την κοινοτική καινοτομία), αλλά τη χαμηλότερη επίδοση στην

«τεχνολογική καινοτομία». Δηλαδή, E & A και διπλώματα ευρεσιτεχνίας είναι πολύ χαμηλά, ενώ η Δαπάνες εκτός E & A και καινοτομίας (ως % του κύκλου εργασιών) είναι υψηλότερες από οποιαδήποτε άλλη ομάδα. Αυτό συνεπάγεται, όπως θα ήταν αναμενόμενο, ότι η καινοτομία συμβαίνει κυρίως μέσα από την απορρόφηση έτοιμων τεχνολογιών μέσω της αγοράς εξοπλισμού. Το επίπεδο της έρευνας στις επιχειρήσεις είναι επίσης χαμηλό τόσο σε σχέση με τη χώρα όσο και με την Ευρώπη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

6.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται η προσέγγιση που υιοθετήθηκε για την διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία, ώστε στη συνέχεια να είναι δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων και η διατύπωση προτάσεων για τις δράσεις που θα βελτιώσουν την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων και θα οδηγήσουν στην τοπική ανάπτυξη. Μέσα από την ποσοτική έρευνα που θα διενεργήσουμε στην συνέχεια διαφαίνεται η σημασία και ο ρόλος που η επιχειρηματικότητα και η καινοτομία διαδραματίζουν στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, έπειτα από την συλλογή και την καταγραφή των απόψεων των επιχειρήσεων στην περιοχή αυτή.

6.2 Σκοπός και Στόχοι Έρευνας

Βασικός σκοπός της έρευνας είναι να συγκεντρώσει και να καταγράψει τις απόψεις και τις στάσεις των επιχειρήσεων στην περιοχή της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας σχετικά με την επιχειρηματικότητα. Με βασικό άξονα της ερευνητικής διαδικασίας το σκοπό αυτό προκύπτουν και οι επιμέρους στόχοι αυτής. Επιμέρους στόχοι αποτελούν η διερεύνηση των παραγόντων που είτε είναι ανασταλτικοί στην δημιουργία νέων επιχειρήσεων, είτε είναι ενθαρρυντικοί, η μελέτη των λόγων ίδρυσης μιας νέας επιχείρησης, η αξιολόγηση των υφιστάμενων συνθηκών που επικρατούν σήμερα, και το κατά πόσο είναι ευνοϊκές για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, και τέλος η μελέτη των οφελών που έχουν οι επιχειρήσεις από την χρήση των προγραμμάτων επιχειρηματικότητας και του τρόπου με τον οποίο τα προγράμματα αυτά μπορούν να επηρεάσουν την τοπική κοινωνία.

Μετά την ανάλυση των ευρημάτων της ερευνητικής διαδικασίας, ο ερευνητής αποσκοπεί στην διαπίστωση των τάσεων αναφορικά με τον θεσμό της επιχειρηματικότητας στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας. Με αυτόν τον τρόπο, θα δοθούν κάποιες βάσεις, ώστε να διοχετευθεί αυτή η πληροφόρηση προς τους αρμόδιους φορείς - συμμετέχοντες στις διαδικασίες αυτές και να επαναπροσδιοριστεί ο τρόπος που αντιμετωπίζουν το ζήτημα της επιχειρηματικότητας. Συνοψίζοντας, η έρευνα αυτή θα συμβάλλει στην προσπάθεια να αποτυπωθούν οι απόψεις και στάσεις των επιχειρήσεων αναφορικά με το υφιστάμενο επιχειρηματικό περιβάλλον και την μελλοντική του εξέλιξη.

6.3 Μεθοδολογία

Η έρευνα η οποία πραγματοποιήθηκε είναι πρωτογενής. Πρωτογενής έρευνα είναι αυτή που διεξάγεται για πρώτη φορά και έχει ως σκοπό την μελέτη των απόψεων ενός συγκεκριμένου

πληθυσμού (targetgroup). Στην πρωτογενή έρευνα έχουμε δύο είδη την ποιοτική έρευνα και την ποσοτική έρευνα. Η δεύτερη επικεντρώνεται στη μελέτη της συχνότητας και της ποσότητας του φαινομένου προς μελέτη, ενώ για την διεξαγωγή της μπορούν να χρησιμοποιηθούν διάφορες τεχνικές, όπως ερωτηματολόγια, παρατήρηση, απογραφή, ομαδική συζήτηση, κ.α.

Από την άλλη η δευτερογενής έρευνα είναι αυτή η οποία έχει πραγματοποιηθεί στο πρώτο μέρος της παρούσας εργασίας και έγκειται στην διαδικασία της συλλογής πληροφοριών οι οποίες έχουν δημιουργηθεί από τρίτους ερευνητές και συνήθως για άλλους σκοπούς. Οι πληροφορίες αυτές θεωρούνται ωστόσο κρίσιμες για κάθε άλλη έρευνα. Με την έρευνα αυτή αρχίζει ουσιαστικά η συλλογή των πρώτων πληροφοριών που είναι απαραίτητες για την διεξαγωγή της πρωτογενούς έρευνας.

Στην παρούσα εργασία επιλέξαμε να χρησιμοποιήσουμε ως τεχνική την πρωτογενούς έρευνας, τα ερωτηματολόγια, τα οποία θα συμπληρώνονται αυτοπροσώπως από τις επιχειρήσεις.

6.4 Ερευνητικά Ερωτήματα

Με την πτυχιακή μας αυτή θα προσπαθήσουμε να αναδείξουμε την σημασία και τον ρόλο που παίζουν τα προγράμματα επιχειρηματικότητας και καινοτομίας, και πως αυτά μπορούν να επηρεάζουν την βιωσιμότητα και ανάπτυξη της. Μέσα από την εργασία μας αυτή εκτός των άλλων, θέλουμε να παρουσιάσουμε και την άποψη που έχουν και οι επιχειρήσεις σχετικά με την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία και έτσι προχωρήσαμε στην δημιουργία ενός ερωτηματολογίου με ερωτήσεις που είναι σχεδιασμένες να δώσουν απαντήσεις σχετικά με :

- Τα οφέλη που έχουν οι επιχειρήσεις σε γενικά επίπεδο
- Τα οφέλη που έχουν οι επιχειρήσεις σε σχέση με τα οικονομικά τους στοιχεία
- Τα οφέλη που έχουν οι επιχειρήσεις σε σχέση με την ανάπτυξη τους.
- Τα οφέλη που έχει το περιβάλλον

6.5 Σχεδιασμός Ερευνητικής Διαδικασίας

Η έρευνα διενεργήθηκε με τη χρήση κατάλληλα δομημένου ερωτηματολογίου, το οποίο συνέταξε ο ίδιος ο ερευνητής για τις ανάγκες αυτής. Οι πληροφορίες, οι οποίες αποτελούν και τα δεδομένα προς επεξεργασία της δεδομένης έρευνας, συλλέχθηκαν χωρίς ανώνυμη διαδικασία.

6.6 Εργαλείο Συλλογής Δεδομένων

Το βασικό εργαλείο της έρευνας αποτέλεσε ένα κατάλληλα δομημένο ερωτηματολόγιο, το οποίο καλύπτει το υπό εξέταση θέμα και σχεδιάστηκε για τη μελέτη αυτή. Η σύνταξή του

πραγματοποιήθηκε μετά από μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας. Αυτούσιο το ερωτηματολόγιο παρατίθεται στο παράρτημα της παρούσας.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται συνολικά από έντεκα ερωτήσεις οι οποίες καλούνται να καλύψουν εξ' ολοκλήρου τα ερευνητικά ερωτήματα που θέσαμε. Οι ερωτήσεις που περιέχει το ερωτηματολόγιο είναι πολλαπλής επιλογής, ενώ οι επιχειρήσεις δεν μπορούσαν να δώσουν παραπάνω από μία απαντήσεις σε κάθε ερώτηση. Κάθε μια ερώτηση συνιστά και έναν παράγοντα, ο οποίος παρέχει πληροφόρηση στον ερευνητή αναφορικά με το αντικείμενο της έρευνας. Σε μερικές μόνο από τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου δόθηκε η κλίμακα Likert στους ερωτώμενους από το ένα (1) έως το πέντε (5), βάσει της οποίας οι απαντήσεις στα ερωτήματα διαβαθμίζονταν ως εξής:

- (1) = Διαφωνώ Απόλυτα
- (2) = Διαφωνώ
- (3) = Δεν Συμφωνώ / Δεν Διαφωνώ
- (4) = Συμφωνώ
- (5) = Συμφωνώ Απόλυτα

Η ως άνω συνδυαστική διαδικασία εμπλουτίζει τα συμπεράσματα της δευτερογενούς έρευνας η οποία έχει πραγματοποιηθεί στο πρώτο μέρος της παρούσας και είτε θα τα επιβεβαιώσει είτε θα τα αναιρέσει. Σε κάθε περίπτωση, θα αποτελέσει βασικό εργαλείο στην προσπάθεια εύρεσης απαντήσεων στα ερευνητικά ερωτήματα. Έτσι, με τον κατάλληλο συνδυασμό δευτερογενούς και πρωτογενούς έρευνας θα ελαχιστοποιηθεί κάθε στοιχείο αβεβαιότητας περί της έρευνας, μέσω της συγκριτικής αξιολόγησης των αποτελεσμάτων.

6.7 Επιλογή Δείγματος

Η συλλογή δεδομένων, μετά το σχεδιασμό του ερωτηματολογίου, αποτελεί το δεύτερο σημαντικό μέρος μιας ερευνητικής διαδικασίας. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από τον Απρίλιο του 2015 μέχρι τον Ιούνιο του 2015. Η διανομή του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε σε 50 επιχειρήσεις εκ των οποίων ανταποκρίθηκαν τελικά οι 35. Η επιλογή των επιχειρήσεων στις οποίες αρχικά απευθυνθήκαμε, έγινε μέσα από πληροφορίες που αντλήσαμε από το διαδίκτυο, με σκοπό να εντοπίσουμε τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή της Δυτικής Ελλάδας. Η επικοινωνία και η συμπλήρωση των απαντήσεων έγινε με τηλεφωνική επικοινωνία με τις επιχειρήσεις. Ο χρόνος συμπλήρωσης ήταν περίπου 5 με 10 λεπτά.

Θέλοντας να αποκτήσουμε μια πιο σαφή εικόνα για το θέμα της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας απευθυνθήκαμε και σε κάποιες εταιρίες που είχαμε μαζί με κάποιο στέλεχος τους προσωπική συνέντευξη, συμπληρώνοντας το ερωτηματολόγιο, αλλά και έχοντας μαζί τους μια πιο γενική εικόνα για το πώς αυτοί βλέπουν την επιχειρηματικότητα σαν προοπτική ανάπτυξης της επιχείρησής τους. Ποιο συγκεκριμένα μιλήσαμε με τον κ. Νταλιάνη Αργύρη, Προϊστάμενο Λογιστηρίου από την Εταιρεία Θανασούλας Α.Ε. που έχει

έδρα το Αγρίνιο και ασχολείται με εμπόριο ποτών και αναψυκτικών, και τον κ. Σκάρο Νικ. Προϊστάμενο προμηθειών και Λειτουργίας της επιχείρησης Θανασουλας Β & Σια Ε.Ε.

6.8 Περιορισμοί Έρευνας

Λόγω του περιορισμένου διαστήματος διεξαγωγής της έρευνας και των λανθασμένων, σε κάποιες περιπτώσεις, τηλεφώνων επικοινωνίας κρίθηκε απαραίτητη η παρουσία μας στην εν λόγω επιχείρηση με σκοπό τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου μετά απο άμεση επαφή του ερευνητή με την επιχειρηματική μονάδα. Σε κάθε περίπτωση δεν υπήρξε καμία παρέμβαση από πλευράς του ερευνητή κατά τη διάρκεια κάθε τρόπου διεξαγωγής της έρευνας. Με την τυχαία δειγματοληψία, ο ερευνητής έχει τη δυνατότητα να επιλέγει ένα τυχαίο δείγμα από έναν πληθυσμό και το κάθε μέλος του πληθυσμού έχει την ίδια πιθανότητα εμφάνισης και συνεπώς, ίδια δυνατότητα επιλογής. Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η αμεροληψία του δείγματος και μπορούν να εξαχθούν αξιόπιστα αποτελέσματα.

Συμπληρωματικά, η διανομή του ερωτηματολογίου από τον ίδιο τον ερευνητή και η συμπλήρωσή του με τηλεφωνική επαφή έδωσε τη δυνατότητα γίνεται ένας έλεγχος αναφορικά με τη μοναδικότητα της συμπλήρωσης. Επιπλέον, σε όλες τις μεθόδους διανομής, κάθε συμπλήρωση ερωτηματολογίου από μία επιχείρηση δεν επηρεάζεται από το τι έχει συμπληρώσει κάποια άλλη επιχείρηση.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι αντιμετωπίστηκαν δυσκολίες όπως σε επίπεδο επικοινωνίας, έλλειψης χρόνου ή και ενδιαφέροντος για ενασχόληση με την έρευνα από πλευράς επιχειρήσεων. Επίσης, σε μερικές περιπτώσεις οι συμμετέχουσες εταιρείες έκριναν ότι είναι απαραίτητες εσωτερικές διαδικασίες της επιχείρησης για τη συμπλήρωση ή μη του ερωτηματολογίου, γεγονός που δυσκόλεψε τη συλλογή δεδομένων καθώς οι εσωτερικές διαδικασίες σε μια επιχείρηση συνιστούν μια χρονοβόρα διαδικασία. Συνεπώς, ακόμη και να υπήρχε διάθεση και προθυμία για συμμετοχή στην έρευνα κάποιες φορές ο χρόνος ήταν ο δεσμευτικός παράγοντας στη συλλογή δεδομένων.

Λόγω της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε και του δείγματος που επιλέχθηκε εκτός των παραπάνω περιορισμών, τέθηκε και το ζήτημα της αντιπροσωπευτικότητας του δείγματος. Η επιλογή των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα δεν ήταν τυχαία μιας και επιλέχθηκαν μέσω του διαδικτύου, ώστε να καταφέρουμε να συγκεντρώσουμε απαντήσεις από επιχειρήσεις οι οποίες έχουν παρουσιάσει μια όσο το δυνατό πιο αξιόλογη ανάπτυξη τα τελευταία έτη. Παρόλα αυτά όμως δεν μπορούμε να ξέρουμε το βαθμό που το δείγμα είναι αντιπροσωπευτικό ή όχι του πληθυσμού αφού δεν υπάρχει τρόπος να υπολογιστεί η πιθανότητα που έχει κάθε στοιχείο του πληθυσμού να συμπεριληφθεί στο δείγμα. Επειδή ήταν αδύνατο να μελετήσουμε όλες τις επιχειρήσεις του νομού Αιτωλοακαρνανίας, διερευνήσαμε τη συμπεριφορά ενός δείγματος αυτού του πληθυσμού (35 επιχειρήσεις). Χρησιμοποιήσαμε το δείγμα και όχι ολόκληρο τον πληθυσμό για διάφορους λόγους με σημαντικότερους εξ αυτών: το μεγάλο μέγεθος του πληθυσμού, την αδυναμία επικοινωνίας με ολόκληρο τον πληθυσμό και τον μικρότερο απαιτούμενο χρόνο.

6.9 Ηθικά και Δεοντολογικά Ζητήματα

Με σκοπό την τήρηση βασικών αρχών ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας, η πρώτη παράμετρος που τηρήθηκε ήταν η συναίνεση και η ελεύθερη συμμετοχή των επιχειρήσεων. Κατέστη σαφής ο σκοπός της έρευνας και ο τρόπος αξιοποίησης των πληροφοριών που θα συγκεντρωθούν και έγινε ξεκάθαρο ότι η συμμετοχή είναι προαιρετική.

Επιπλέον, ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στο να μην παραποιηθούν οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν και να μην τεθούν ζητήματα λογοκλοπής από άλλες ερευνητικές διαδικασίες. Η μορφή του ερωτηματολογίου επέτρεπε στον ερωτώμενο να απαντήσει με ειλικρίνεια καθώς είχε τη δυνατότητα να το συμπληρώσει εκτός ωρών εργασίας και χωρίς πίεση χρόνου. Συμπληρωματικά, στην διαδικασία της τηλεφωνικής επικοινωνίας δεν υπήρχε καμία πίεση από πλευράς ερευνητή για τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων. Με αυτόν τον τρόπο, εξασφαλίστηκε η ειλικρίνεια των απαντήσεων.

6.10 Ανάλυση Στοιχείων

Μετά το πέρας της συλλογής δεδομένων από τις επιχειρηματικές μονάδες από τα 35 έγκυρα ερωτηματολόγια, οι απαντήσεις έπρεπε να συγκεντρωθούν σε κατάλληλο στατιστικό πρόγραμμα, ώστε να καταμετρηθούν και να βγουν τα τελικά αποτελέσματα και αντίστοιχα τα διαγράμματα για την κάθε ερώτηση. Πραγματοποιήθηκε περιγραφική ανάλυση και τα αποτελέσματα παρατέθηκαν με πίνακες και διαγράμματα.

Για την πιο σωστή και έγκυρη εξαγωγή συμπερασμάτων σε μια έρευνα αγοράς πρέπει πρώτα από όλα να επιλεγθεί το κατάλληλο πρόγραμμα στατιστικών αναλύσεων. Υπάρχουν πολλά προγράμματα τα οποία επιτρέπουν τη γρήγορη ανάλυση ποσοτικών δεδομένων. Το πιο διαδεδομένο, εύχρηστο και ευέλικτο στατιστικό πακέτο είναι το SPSS). Συγκεκριμένα, στην έρευνά μας αφού συμπληρώθηκαν τα ερωτηματολόγια και συγκεντρώσαμε τα στοιχεία, στη συνέχεια χρησιμοποιήσαμε το στατιστικό πρόγραμμα SPSS Statistics 20 για την ανάλυση των δεδομένων μας. Στην συνέχεια εφαρμόσαμε τη μέθοδο Ανάλυσης Συχνοτήτων (Frequencies) σε όλο το ερωτηματολόγιο όπου δημιουργήσαμε σε κάθε ερώτηση και ένα γράφημα για πιο περιγραφική ανάλυση.

6.11 Περίληψη Κεφαλαίου

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάστηκε σε θεωρητικό πλαίσιο η διαδικασία που ακολουθήσαμε για τον σχεδιασμό της έρευνας ο οποίος αποτελείται από την διατύπωση του σκοπού και των στόχων της έρευνας, την μεθοδολογία που ακολουθήσαμε, και τον τρόπο σχεδιασμού της έρευνας η οποία περιλαμβάνει τις τεχνικές συλλογής δεδομένων, την μέθοδο επιλογής του δείγματος, την μέθοδο ανάλυσης των αποτελεσμάτων και τους περιορισμούς και δυσκολίες που αντιμετώπισαμε καθ' όλη την διάρκεια διεξαγωγής της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

7.1 Εισαγωγή

Μετά το πέρας της συλλογής δεδομένων από τις επιχειρηματικές μονάδες, στο κεφάλαιο αυτό συγκεντρώνουμε και καταγράφουμε αναλυτικά και με κριτικό σχολιασμό τα αποτελέσματα των ερωτηματολογίων. Μέσω του στατιστικού προγράμματος SPSS πραγματοποιείται περιγραφική ανάλυση και τα αποτελέσματα παραθέτονται σε πίνακες και διαγράμματα.

Τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται ανά θεματική ενότητα ξεκινώντας από τα δημογραφικά στοιχεία. Οι ερωτήσεις που ακολουθούν έχουν σκοπό να αναδείξουν θέματα σχετικά με την καθημερινή λειτουργία των διαδικασιών σε μια επιχείρηση και επίσης είναι δημιουργημένες με κύριο σκοπό η κάθε μια να μπορεί να αναδείξει τον σκοπό της έρευνας μας και να αποτελέσει βάση για μελλοντική έρευνα.

7.2 Περιγραφή του Δείγματος ως προς τα Δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων

Συνολικά συγκεντρώσαμε 35 ερωτηματολόγια, από τον Νομό Αιτωλοακαρνανίας και για να έχουμε καλύτερη άποψη σχετικά με τα αποτελέσματα της έρευνας μας μιλήσαμε με τον κ. Νταλιάνη Αργύρη, Προϊστάμενο Λογιστηρίου από την Εταιρεία Θανασούλας Α.Ε. που έχει έδρα το Αγρίνιο και ασχολείται με εμπόριο ποτών και αναψυκτικών, και τον κ. Σκάρο Νικ. Προϊστάμενο προμηθειών και Λειτουργίας της επιχείρησης Θανασούλας Β & Σια Ε.Ε.

Ø Φύλο

Πίνακας 7.1 Δείγμα Ερωτηθέντων σύμφωνα με το Φύλο

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Ανδρας	26	74,3
Γυναίκα	9	25,7
Σύνολο	35	100,0

Από τα ερωτηματολόγια που συγκεντρώσαμε τα 26 ήταν από άνδρες και τα 9 από γυναίκες. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το επίπεδο καθολικής επιχειρηματικότητας εμφανίζεται σαφώς υψηλότερο στους άνδρες επιχειρηματίες σε σχέση με τις γυναίκες, όπως παρουσιάστηκε και από την παρουσίαση της έρευνας για την επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα σε προγενέστερο κεφάλαιο της παρούσας.

Ø Ηλικία

Πίνακας 7.2 Δείγμα Ερωτηθέντων σύμφωνα με την Ηλικία

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
20-35	9	25,7
36-50	15	42,9
51-65	11	31,4
ΣΥΝΟΛΟ	35	100,0

Από το σύνολο των ατόμων που έλαβαν μέρος στην έρευνα, παρατηρούμε ότι 9 άτομα είχαν ηλικία από 20 έως 35 ετών, τα 15 βρίσκονταν στο εύρος 36 έως 50 ετών ενώ τα 11 άτομα εντοπίζονται στην ηλικιακή ομάδα των 51 έως 65 ετών. Επίσης από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των ατόμων που απάντησαν βρίσκονται στις δύο τελευταίες ηλικιακές ομάδες, εύρημα το οποίο απαντάται και στην βιβλιογραφία καθώς σύμφωνα με την έρευνα του IOBE που παρουσιάστηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, τα άτομα συχνά εισέρχονται στον επιχειρηματικό στίβο σε ηλικία πάνω των 30 ετών.

Ø Οικογενειακή κατάσταση

Πίνακας 7.3 Δείγμα Ερωτηθέντων σύμφωνα με την Οικογενειακή κατάσταση

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
Άγαμος	6	17,1
Έγγαμος	29	82,9
ΣΥΝΟΛΟ	35	100,0

Η οικογενειακή κατάσταση όσων συμμετείχαν έδειξε ότι οι 6 ήταν άγαμοι και οι 29 ήταν έγγαμοι. Η οικογενειακή κατάσταση είναι άμεσα συνδεδεμένη με το φύλο καθώς όπως είδαμε παραπάνω, τα περισσότερα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν εργαζόμενοι επιχειρήσεων μέσης ηλικίας.

Ø Μόρφωση

Πίνακας 7.4 Δείγμα Ερωτηθέντων σύμφωνα με την Μόρφωση

	ΣΥΧΝΟΤΗΤ Α	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Απόφοιτος Ανωτάτης Σχολής (ΑΕΙ, ΤΕΙ)	27	77,1	77,1	77,1
Απόφοιτος Γυμνασίου	1	2,9	2,9	80,0
Απόφοιτος ΙΕΚ – ΚΕΚ	4	11,4	11,4	91,4
Απόφοιτος Λυκείου	3	8,6	8,6	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Το επίπεδο μόρφωσης στην χώρα μας έχει ανέβει τα τελευταία χρόνια, κάτι που προκύπτει και από τα αποτελέσματα της έρευνας μας, καθώς το 77,1 των συμμετεχόντων έχουν ανώτερα ή ανώτατη μόρφωση και μόνο ένα μικρό ποσοστό 2,9% αναφέρει ότι είναι απόφοιτος γυμνασίου. Οι εξειδικευμένες γνώσεις των ατόμων οι οποίες λαμβάνονται μέσω της εκπαίδευσης, μέσα στο πλαίσιο ανάληψης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών θα μπορούσαν να δώσουν σημαντική ώθηση στην οικονομική ανάπτυξη αφού η αξιοποίηση των εξειδικευμένων γνώσεων και ικανοτήτων και η μετουσίωση τους σε επιχειρηματικές πρωτοβουλίες θα ενίσχυε τις πιθανότητες για την μετάβαση από τη «ρηχή» επιχειρηματικότητα στην επιχειρηματικότητα εντάσεως γνώσης.

Ø Κλάδος

Πίνακας 7.5 Δείγμα Ερωτηθέντων σύμφωνα με τον Κλάδο Δραστηριοποίησης

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Εμπόριο	16	45,7	45,7	45,7
Μεταποίηση	2	5,7	5,7	51,4
Τουρισμός	1	2,9	2,9	54,3
Υπηρεσίες	16	45,7	45,7	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Το 45,7% από τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου προέρχεται από τον κλάδο του εμπορίου, το ίδιο ποσοστό από τις υπηρεσίες, ενώ υπάρχει ένα 5,7% από την μεταποίηση και ένα 2,9% από τον τουρισμό. Αυτοί είναι άλλωστε μερικοί από τους βασικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας όπως είδαμε στον πέμπτο κεφάλαιο.

Ø Θέση εργασίας

Πίνακας 7.6 Δείγμα Ερωτηθέντων σύμφωνα με τη Θέση εργασίας

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Διευθυντής Τμήματος	13	37,1	37,1	37,1
Ιδιοκτήτης της εταιρείας	4	11,4	11,4	48,6
Προϊστάμενος τμήματος	8	22,9	22,9	71,4
Υπάλληλος	2	5,7	5,7	77,1
Υπεύθυνος τμήματος	8	22,9	22,9	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Από τους ερωτηθέντες, οι 13 έχουν θέση Διευθυντή τμήματος, οι 4 είναι οι ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων, οι 8 δηλώσαν προϊστάμενοι και υπεύθυνοι τμήματος και οι 2 ήταν υπάλληλοι. Ουσιαστικά αυτό που επιδιώξαμε και καταφέραμε ήταν να μιλήσουμε με άτομα σε ανώτερα διευθυντικά στρώματα της εκάστοτε επιχείρησης, τα οποία κατά βάση έχουν μια περισσότερο ολοκληρωμένη γνώση πάνω στο θέμα που μελετάμε.

7.3 Λόγοι Δημιουργίας Νέας Επιχείρησης

Στις ερωτήσεις που ακολουθούν θα δούμε τους λόγους δημιουργίας των επιχειρήσεων και την αξιολόγηση της σημερινής τους κατάστασης.

Δημιουργήσατε την επιχείρησή σας επειδή

Πίνακας 7.6 Λόγος Δημιουργίας Επιχείρησης

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Βρήκα μια επιχειρηματική ευκαιρία	21	60,0	60,0	60,0

Έλλειψη καλύτερης επιλογής εργασίας	14	40,0	40,0	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων σε ποσοστό 60%, δημιουργήθηκαν επειδή οι επιχειρηματίες εντόπισαν μια καινούργια επιχειρηματική ευκαιρία στην αγορά, ενώ μικρότερο ποσοστό 40% το έπραξε επειδή δεν είχε καλύτερη επιλογή απασχόλησης στην αγορά εργασίας. Παρατηρούμε ότι το ποσοστό της επιχειρηματικότητας ανάγκης είναι ιδιαίτερα υψηλό και αυτό οφείλεται πρωτίστως στην οικονομική κατάσταση που βιώνει η χώρα και η οποία έχει επηρεάσει την Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας σε σημαντικό βαθμό. Με άλλα λόγια, η συνεχιζόμενη ύφεση οδηγεί περισσότερους Έλληνες στον επιχειρηματικό στίβο από ανάγκη, παρά για λόγους εκμετάλλευσης πραγματικών επιχειρηματικών ευκαιριών.

7.4 Αξιολόγηση Πορείας Λειτουργίας Επιχείρησης

Πίνακας 7.7 Ικανοποίηση από την έως τώρα πορεία της επιχείρησής

	ΣΥΧΝΟΤΗ ΤΑ	ΠΟΣΟΣΤ Ο	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Καθόλου	4	11,4	11,4	11,4
Λίγο	9	25,7	25,7	37,1
Μέτρια	13	37,1	37,1	74,3
Πολύ	9	25,7	25,7	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων (37,1%) κρίνει μέτρια της έως τώρα πορεία λίγο και μέτρια. Στο έτος που διανύουμε, το να υπάρχει μια επιχείρηση που να μπορεί να καλύπτει τις υποχρεώσεις της, είναι κάτι που της προσδίδει πολύ μεγάλο πλεονέκτημα και τις δίνει σημαντικό προβάδισμα σε σχέση με τους ανταγωνιστές της.

7.5 Τα Σημαντικότερα Προβλήματα των Επιχειρήσεων

Στις ερωτήσεις που ακολουθούν θα μελετήσουμε τα σημαντικότερα προβλήματα στην λειτουργία των σύγχρονων επιχειρήσεων.

Ø Στελέχωσης/ Ανθρωπίνου δυναμικού

Πίνακας 7.7 Πρόβλημα Στελέχωσης/ Ανθρωπίνου δυναμικού

	ΣΥΧΝΟΤΗ ΤΑ	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Κανένα πρόβλημα	10	28,6	28,6	28,6
Μεγάλο πρόβλημα	5	14,3	14,3	42,9
Μικρό πρόβλημα	6	17,1	17,1	60,0
Χωρίς σημασία	14	40,0	40,0	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Από τις απαντήσεις που μας δόθηκαν μια βασική παρατήρηση εντοπίζεται στο γεγονός ότι ένα ποσοστό 40% των επιχειρήσεων θεωρούν το θέμα της στελέχωσης της επιχείρησής τους ένα ασήμαντο ζήτημα, καθώς γνωρίζουμε ότι το προσωπικό της επιχείρησής αποτελεί από τους βασικούς παράγοντες ανάπτυξης μιας επιχείρησής. Από την άλλη οι επιχειρήσεις σε ποσοστό 28,6% αναφέρουν ότι έχουν κάποιο σοβαρό πρόβλημα σε σχέση με την στελέχωση της επιχείρησής τους. Το εύρημα αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί από το γεγονός των μεγάλων ποσοστών ανεργίας που έχει η χώρα μας σήμερα κάτι που έχει πολύ μεγάλο αντίκτυπο και σε μεγάλα στελέχη με πολλά χρόνια προϋπηρεσία. Συνεπώς οι επιχειρήσεις πλέον έχουν περισσότερες δυνατότητες στην επιλογή του προσωπικού τους.

Ø Έλλειψη ρευστότητας

Το μεγαλύτερο ίσως πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι περισσότερες επιχειρήσεις σήμερα, είναι το γεγονός ότι δεν μπορούν να καλύψουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους, κάτι που τις κάνει ευάλωτες και επικίνδυνα προβλέψιμες.

Πίνακας 7.8 Πρόβλημα έλλειψης ρευστότητας

	ΣΥΧΝΟΤΗ ΤΑ	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Κανένα πρόβλημα	4	11,4	11,4	11,4
Μεγάλο πρόβλημα	13	37,1	37,1	48,6
Μικρό πρόβλημα	9	25,7	25,7	74,3
Πολύ μεγάλο πρόβλημα	1	2,9	2,9	77,1
Χωρίς σημασία	8	22,9	22,9	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Από τις απαντήσεις που μας δόθηκαν παρατηρούμε ότι ένα ποσοστό 37% αντιμετωπίζει μεγάλο πρόβλημα με την ρευστότητα της επιχείρησής τους. Το εύρημα αυτό επιβεβαιώνεται από πληθώρα ερευνών οι οποίες έχουν διενεργηθεί στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, οι οποίες μελετούν τον αντίκτυπο της οικονομικής κρίσης στην λειτουργία των επιχειρήσεων. Τα αποτελέσματα των ερευνών αυτών αναφέρουν ότι το σημαντικότερο πρόβλημα των σύγχρονων επιχειρήσεων είναι αυτό της ρευστότητας και της εύρεσης πόρων χρηματοδότησης. Ενθαρρυντικό ωστόσο είναι και το ποσοστό 22,9% των επιχειρήσεων οι οποίες θεωρούν ότι η ρευστότητα είναι άνευ σημασίας για την λειτουργία τους.

Ø Μικρή αγορά/περιορισμένες ευκαιρίες

Πίνακας 7.9 Πρόβλημα μικρής αγορά /περιορισμένων ευκαιριών

	ΣΥΧΝΟΤΗ ΤΑ	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Κανένα πρόβλημα	3	8,6	8,6	8,6
Μεγάλο πρόβλημα	14	40,0	40,0	48,6
Μικρό πρόβλημα	9	25,7	25,7	74,3
Πολύ μεγάλο πρόβλημα	9	25,7	25,7	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Στην ερώτηση αυτή το 40% των ερωτηθέντων έχει σοβαρό πρόβλημα σχετικά με την ύπαρξη νέων αγορών και ευκαιριών, ένα 25,7% θεωρεί πολύ σημαντικό πρόβλημα να μην υπάρχουν αγορές όπου μπορούν να δραστηριοποιηθούν, ενώ από την άλλη πλευρά υπάρχει ένα 25,7% που το θεωρεί μικρό πρόβλημα και ένα 8,6% που το αγνοεί εντελώς. Είναι γνωστό ότι στην

σύγχρονη εποχή ένα από τα επακόλουθα της οικονομικής ύφεσης είναι η συρρίκνωση της αγοράς.

Ø Ανταγωνισμός

Πίνακας 7.10 Πρόβλημα Ανταγωνισμού

	ΣΥΧΝΟΤΗ ΤΑ	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Μεγάλο πρόβλημα	16	45,7	45,7	45,7
Μικρό πρόβλημα	10	28,6	28,6	74,3
Πολύ μεγάλο πρόβλημα	2	5,7	5,7	80,0
Χωρίς σημασία	7	20,0	20,0	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Η ύπαρξη ανταγωνισμού είναι κάτι που θεωρείται γενικότερα σε μια οικονομία ένα πολύ σημαντικό εργαλείο για την ανάπτυξη της. Μέσα από αυτό μπορούν να δημιουργηθούν ευκαιρίες οι οποίες θα δώσουν εκτός από τα αρνητικά και πολλά θετικά για τους καταναλωτές και τα νοικοκυριά μιας κοινωνίας.

Για τις επιχειρήσεις η ύπαρξη ανταγωνισμού αποτελεί ένα αρνητικό συστατικό και είναι κάτι που σίγουρα δεν θα ήθελαν να το αντιμετωπίσουν. Έτσι οι μισές επιχειρήσεις το θεωρούν από μεγάλο (ποσοστό 45,7%) έως πολύ μεγάλο πρόβλημα (ποσοστό 5,7%), ενώ από την άλλη υπάρχει ένα 20% που το θεωρεί όχι και τόσο σημαντικό και τέλος ένα 28,6% που το θεωρεί μικρό πρόβλημα για την επιχείρηση του.

7.6 Προδιάθεση Μελλοντικής Ανάπτυξης Παρεχόμενων προϊόντων – υπηρεσιών

Ø Πρόθεση Μελλοντικής Δραστηριοποίησης σε άλλους κλάδους την επόμενη τριετία

Πίνακας 7.11 Πρόθεση Μελλοντικής Δραστηριοποίησης σε άλλους κλάδους την επόμενη τριετία

	ΣΥΧΝΟΤΗ ΤΑ	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Μάλλον ναι	4	11,4	11,4	11,4
Μάλλον όχι	14	40,0	40,0	51,4

ούτε Ναι ούτε όχι	9	25,7	25,7	77,1
Σίγουρα όχι	8	22,9	22,9	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Οι απαντήσεις στην παραπάνω ερώτηση θεωρούμε ότι δείχνουν το γενικότερο κλίμα που υπάρχει σήμερα από τις επιχειρήσεις και όχι μόνο στην χώρα μας .Κατά γενική ομολογία υπάρχει μια αρνητική στάση μιας και το 62,9% δηλώνει ότι δεν πρόκειται να δραστηριοποιηθεί σε νέο κλάδο μέσα στην επόμενη τριετία από σίγουρα έως μάλλον σίγουρα, ενώ μονό ένα 11,4% δηλώνει ότι μάλλον θα το κάνει. Αξίζει να σημειώσουμε ότι δεν υπάρχει καμία θετική απάντηση (σίγουρα ναι) σχετικά με το παραπάνω ερώτημα.

Ø Πρόθεση Μελλοντικής προσφοράς νέων προϊόντων/υπηρεσιών την επόμενη τριετία

Πίνακας 7.11 Πρόθεση Μελλοντικής προσφοράς νέων προϊόντων/υπηρεσιών την επόμενη τριετία

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Μάλλον ναι	2	5,7	5,7	5,7
Μάλλον όχι	15	42,9	42,9	48,6
ούτε Ναι ούτε όχι	14	40,0	40,0	88,6
Σίγουρα όχι	4	11,4	11,4	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Η ερώτηση αυτή είναι συνέχεια της προηγούμενης και παρουσιάζει ακριβώς την ίδια εικόνα με την προηγούμενα, ότι δηλαδή οι επιχειρήσεις στην χώρα μας δύσκολα θα προβούν σε δημιουργία νέων ειδών, προϊόντων ή υπηρεσιών μιας και είναι πολύ θορυβημένες από το γενικότερο οικονομικό κλίμα που επικρατεί. Ποιο συγκεκριμένα το 42,9% δηλώνει ότι μάλλον όχι , το 11,4% σίγουρα όχι, ένα 40% έχει ουδέτερη στάση και ένα 5,7% έχει αρνητική θέση. Χαρακτηριστικό είναι και εδώ το γεγονός ότι δεν υπάρχει καμία θετική απάντηση (σίγουρα ναι).

7.7 Αξιολόγηση Υφιστάμενης Οικονομικής Κατάστασης Ελλάδας

Στις ερωτήσεις που έπονται οι επιχειρήσεις καλούνται να αξιολογήσουν το οικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα.

Ø Δυσκολία Εκκίνησης Επιχείρησης λόγω της ελλιπούς οικονομικής στήριξης

Πίνακας 7.12 Δυσκολία Εκκίνησης Επιχείρησης λόγω της ελλιπούς οικονομικής στήριξης

	ΣΥΧΝΟΤΗΤ Α	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαφωνώ απόλυτα	3	8,6	8,6	8,6
Μάλλον διαφωνώ	4	11,4	11,4	20,0
Μάλλον συμφωνώ	19	54,3	54,3	74,3
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	4	11,4	11,4	85,7
Συμφωνώ απόλυτα	5	14,3	14,3	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Και στην ερώτηση αυτή αναδεικνύεται το σημαντικό θέμα της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα το 54,3% δηλώνει ότι είναι αρκετά δύσκολο για κάποιον να ξεκινήσει μια δική του επιχείρηση χωρίς να υπάρχει οικονομική στήριξη, ενώ ένα 14,3% το θεωρεί ότι είναι πολύ απαραίτητο. Στην άλλη πλευρά υπάρχει ένα 8,6% που δηλώνει ότι η οικονομική στήριξη δεν είναι απαραίτητο στοιχείο για την έναρξη μιας νέας δραστηριότητας, ένα 11,4% δεν το θεωρεί σημαντικό ενώ υπάρχει και ένα 11,4% που έχει ουδέτερη στάση. Δεδομένης της οικονομικής ύφεσης στην Ελλάδα, είναι πλέον δύσκολος ο τραπεζικός δανεισμός, καθώς έχει περιοριστεί ιδιαίτερα από την πλευρά των τραπεζών η παροχή δανείων, καθώς έχουν θέσει υψηλά επίπεδα κριτηρίων χορήγησης. Στο πλαίσιο αυτό οι επιχειρήσεις αναζητούν πλέον κονδύλια από τα προγράμματα της ΕΕ.

Ø Δυσκολία Εκκίνησης Επιχείρησης λόγω των περίπλοκων διαδικασιών

Πίνακας 7.13 Δυσκολία Εκκίνησης Επιχείρησης λόγω των περίπλοκων διαδικασιών

	ΣΥΧΝΟΤ ΗΤΑ	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαφωνώ απόλυτα	4	11,4	11,4	11,4
Μάλλον διαφωνώ	8	22,9	22,9	34,3
Μάλλον συμφωνώ	15	42,9	42,9	77,1

Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	3	8,6	8,6	85,7
Συμφωνώ απόλυτα	5	14,3	14,3	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Στην ερώτηση αυτή διαφαίνεται ένα ακόμα σημαντικό θέμα στην δημιουργία μιας καινούργιας επιχείρησης το οποίο είναι η γραφειοκρατία. Συγκεκριμένα στην ερώτηση αυτή, το 42,9% των ερωτηθέντων μάλλον συμφωνεί ότι είναι δύσκολο να ξεκινήσει κάποιος μία δική του επιχείρηση, λόγω των περίπλοκων διαδικασιών, το 14,3% συμφωνεί απόλυτα, το 8,6% έχει ουδέτερη άποψη, το 22,9% μάλλον διαφωνεί και τέλος υπάρχει και ένα 11,4% που διαφωνεί απόλυτα.

Ø Δυσκολία Εκκίνησης Επιχείρησης λόγω συγκέντρωσης επαρκών πληροφοριών σχετικά με το πώς μπορεί να ξεκινήσει μια επιχείρηση

Πίνακας 7.14 Δυσκολία Εκκίνησης Επιχείρησης λόγω συγκέντρωσης επαρκών πληροφοριών σχετικά με το πώς μπορεί να ξεκινήσει μια επιχείρηση

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαφωνώ απόλυτα	10	28,6	28,6	28,6
Μάλλον διαφωνώ	8	22,9	22,9	51,4
Μάλλον συμφωνώ	6	17,1	17,1	68,6
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	10	28,6	28,6	97,1
Συμφωνώ απόλυτα	1	2,9	2,9	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Στην ερώτηση αυτή οι απαντήσεις που μας δοθήκαν είναι σχεδόν μοιρασμένες. Το 28,6% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι δεν είναι δύσκολο να συγκεντρωθούν επαρκείς πληροφορίες σχετικά με το πώς μπορεί να ξεκινήσει μια επιχείρηση, το 22,9% μάλλον διαφωνεί, το 28,6% δηλώνει ουδέτερη στάση, ενώ υπάρχει μόνο ένα 17,1% που θεωρεί ότι υπάρχουν δυσκολίες στην συγκέντρωση πληροφοριών. Αξίζει πάντως να αναφέρουμε ότι τα ποσοστά των ερωτηθέντων που μάλλον συμφωνούν ή που ούτε συμφωνούν, ούτε διαφωνούν δεν είναι αμελητέα, και από τα οποία μπορούμε να πούμε ότι ανακύπτει το ζήτημα της ελλιπούς πληροφόρησης πάνω στο θέμα της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων.

Ø Ευνοϊκό Κλίμα για το ξεκίνημα νέας επιχείρησης

Πίνακας 7.15 Ευνοϊκό Κλίμα για το ξεκίνημα νέας επιχείρησης

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαφωνώ απόλυτα	2	5,7	5,7	5,7
Μάλλον διαφωνώ	2	5,7	5,7	11,4
Μάλλον συμφωνώ	15	42,9	42,9	54,3
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	5	14,3	14,3	68,6
Συμφωνώ απόλυτα	11	31,4	31,4	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Η ερώτηση αυτή τέθηκε για να μπορέσουμε να αναδείξουμε την άποψη που έχουν οι επιχειρήσεις σχετικά με το τρέχον οικονομικό κλίμα που επικρατεί σήμερα στην χώρα μας. Τα αποτελέσματα μπορούν να χαρακτηρισθούν πολύ φυσιολογικά μιας και είναι γνωστή η δυσχερής οικονομική κατάσταση στην οποία εντοπίζεται η χώρα μας τα τελευταία χρόνια. Συγκεκριμένα, το 75% περίπου των ερωτηθέντων δηλώνει ότι το τρέχον οικονομικό κλίμα δεν είναι ευνοϊκό για τους ανθρώπους που θέλουν να ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση, ένα 14,3% έχει ουδέτερη άποψη και μόνο ένα 11,4% έχει θετική άποψη, θεωρεί δηλαδή το τρέχον οικονομικό κλίμα δεν είναι ο βασικός παράγοντας για την δημιουργία μιας επιχείρησης.

7.8 Γνώση Προγραμμάτων Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας

Ø Γνώση Προγραμμάτων Ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας

Πίνακας 7.16 Γνώση Προγραμμάτων Ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Καθόλου	3	8,6	8,6	8,6
Κρίσιμα	3	8,6	8,6	17,1
Λίγο	8	22,9	22,9	40,0
Μέτρια	15	42,9	42,9	82,9
Πολύ	6	17,1	17,1	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Σαν γενικό συμπέρασμα από την ερώτηση αυτή μπορούμε να πούμε ότι γενικότερα τα προγράμματα Ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας δεν είναι ευρέως γνωστά στις περισσότερες επιχειρήσεις και αυτό είναι ένα ζήτημα το οποίο τέθηκε και σε προηγούμενη ερώτηση. Το 42,9% που είναι και το μεγαλύτερο ποσοστό των απαντήσεων δηλώνει ότι γνωρίζει μέτρια τα προγράμματα Ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας το 17,1% τα γνωρίζει πολύ, ένα 8,6% σε πολύ μεγάλο βαθμό, ένα 22,9% λίγο και τέλος ένα 8,6% δηλώνει ότι δεν τα γνωρίζει καθόλου.

Ø Επιδότηση Επιχείρησης απο πρόγραμμα επιχειρηματικότητας η καινοτομίας

Πίνακας 7.17 Επιδότηση Επιχείρησης απο πρόγραμμα επιχειρηματικότητας η καινοτομίας

	ΣΥΧΝΟΤΗΤ Α	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Ναι	25	71,4	71,4	71,4
Όχι	10	28,6	28,6	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Οι περισσότερες επιχειρήσεις δηλώνουν ότι έχουν επιδοτηθεί από κάποιο πρόγραμμα επιχειρηματικότητας η καινοτομίας, κάτι που αναδεικνύει τον ρόλο που μπορούν να έχουν τα προγράμματα αυτά στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων και γενικότερα στην βελτίωση της οικονομίας μιας χώρας. Ποιο συγκεκριμένα το 71,4% δηλώνει ότι έχει επιδοτηθεί από κάποιο πρόγραμμα επιχειρηματικότητας η καινοτομίας, ενώ το 28,6% ότι δεν έχει.

Ø Συμβολή Προγραμμάτων Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας στην τοπική ανάπτυξη

Πίνακας 7.18 Συμβολή Προγραμμάτων Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας στην τοπική ανάπτυξη

	ΣΥΧΝΟΤΗ ΤΑ	ΠΟΣΟΣΤ Ο	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Καθόλου	1	2,9	2,9	2,9
Κρίσιμα	11	31,4	31,4	34,3
Λίγο	5	14,3	14,3	48,6
Μέτρια	5	14,3	14,3	62,9
Πολύ	13	37,1	37,1	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Οι απαντήσεις από τους ερωτηθέντες αναδεικνύουν ότι τα προγράμματα για την επιχειρηματικότητα και καινοτομία συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη και επιπλέον μπορούμε να πούμε ότι δημιουργούν και νέες θέσεις εργασίας. Οι θετικές απαντήσεις στην ερώτηση αυτή αποτελούν το 84% περίπου, (ποιο αναλυτικά το 31,4% κρίσιμα, το 37,1% πολύ, το 14,3% σε μέτριο βαθμό), το 14,3% λίγο και το 2,9% δηλώνουν καθόλου.

7.9 Ανασταλτικοί Παράγοντες Επιχειρηματικής Δραστηριότητας

Στις ερωτήσεις που έπονται θα δούμε τους παράγοντες εκείνους, οι οποίοι δρουν ανασταλτικά στην δημιουργία νέων επιχειρήσεων

Ø Ελλειψη κεφαλαίων για νέες επενδύσεις

Πίνακας 7.19 Πρόβλημα έλλειψης κεφαλαίων για νέες επενδύσεις

	ΣΥΧΝΟΤΗΤ Α	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαφωνώ απόλυτα	2	5,7	5,7	5,7
Μάλλον διαφωνώ	4	11,4	11,4	17,1
Μάλλον συμφωνώ	15	42,9	42,9	60,0
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	4	11,4	11,4	71,4
Συμφωνώ απόλυτα	10	28,6	28,6	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Τα κεφάλαια αποτελούν το βασικό μοχλό για την δημιουργία ή την επέκταση μιας επιχείρησης και ταυτόχρονα της δίνουν και το πλεονέκτημα απέναντι σε αυτές που δεν τα έχουν. Οι μορφές χρηματοδότησης μπορεί να είναι πολλές αλλά σε κάθε περίπτωση αυτό που μετράει είναι η ύπαρξη τους και όχι η πηγή τους. Στην παραπάνω άποψη συμφωνεί το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων, και ποιο αναλυτικά το 28,6% συμφωνεί απόλυτα, το 42,9% μάλλον συμφωνεί, το 11,4% έχει ουδέτερη θέση, το 11,4% μάλλον διαφωνεί, ενώ υπάρχει και ένα 5,7% που διαφωνεί απόλυτα.

Ø Γραφειοκρατία των Επιδοτούμενων Επενδυτικών Προγραμμάτων

Πίνακας 7.20 Πρόβλημα Γραφειοκρατίας Επιδοτούμενων Επενδυτικών Προγραμμάτων

	ΣΥΧΝΟΤΗ ΤΑ	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Μάλλον διαφωνώ	2	5,7	5,7	5,7
Μάλλον συμφωνώ	21	60,0	60,0	65,7

Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	4	11,4	11,4	77,1
Συμφωνώ απόλυτα	8	22,9	22,9	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Η γραφειοκρατία πάντα αποτελεί τροχοπέδη στην ανάπτυξη μιας οικονομίας και στην βελτίωση των οικονομικών συνθηκών της, όπως φάνηκε και σε προηγούμενο ερώτημα. Στην ερώτηση αυτή το 82,9% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι συμφωνεί με την παραπάνω άποψη, ενώ αξίζει να σημειώσουμε ότι δεν υπάρχει καμία αρνητική θέση στην άποψη αυτή. Κατανοούμε λοιπόν ότι το θέμα της γραφειοκρατίας δεν είναι ένα ζήτημα που αφορά μόνο την Ελλάδα αλλά και την ΕΕ.

Ø Ρευστότητα Αγοράς

Όπως έχουμε προαναφέρει και σε ποιο προηγούμενη ερώτηση , η ρευστότητα αποτελεί το πιο σημαντικό στοιχείο για την ύπαρξη μιας επιχείρησης δίνοντας της αν υπάρχει πολύ σημαντικό πλεονέκτημα.

Πίνακας 7.21 Πρόβλημα Ρευστότητας Αγοράς

	ΣΥΧΝΟΤΗ ΤΑ	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Μάλλον διαφωνώ	4	11,4	11,4	11,4
Μάλλον συμφωνώ	10	28,6	28,6	40,0
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	2	5,7	5,7	45,7
Συμφωνώ απόλυτα	19	54,3	54,3	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Σε κάθε περίπτωση η οικονομική κατάσταση μιας χώρας επηρεάζει την δημιουργία επιχειρήσεων και συνεπώς και την δημιουργία ρευστότητας μέσα από αυτό. Ποιο αναλυτικά το 84% περίπου των ερωτηθέντων έχει την άποψη ότι η έλλειψη ρευστότητας αποτελεί σημαντικό αρνητικό παράγοντα που εμποδίζει την επιχειρηματική δραστηριότητα , ενώ μόνο ένα 11,4% δηλώνει διαφορετική άποψη.

Ø Δυσκολία Λήψης Δανείου

Πίνακας 7.22 Δυσκολία Λήψης Δανείου

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαφωνώ απόλυτα	4	11,4	11,4	11,4
Μάλλον διαφωνώ	5	14,3	14,3	25,7
Μάλλον συμφωνώ	10	28,6	28,6	54,3
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	3	8,6	8,6	62,9
Συμφωνώ απόλυτα	13	37,1	37,1	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι υφιστάμενες επιχειρήσεις μπορούμε να πούμε ότι είναι η έλλειψη πηγών χρηματοδότησης τους είτε για να καλύψουν τρέχουσες υποχρεώσεις, είτε για να προβούν σε κάποια μορφή επένδυσης που θα δημιουργήσει πολλά θετικά για αυτές και για την οικονομία γενικότερα. Στην ερώτηση αυτή το 37,1% συμφωνεί απόλυτα στο γεγονός ότι η δυσκολία λήψης δανείων αποτελεί σημαντικό αρνητικό παράγοντα για την επιχειρηματική δραστηριότητα, το 28,6% μάλλον συμφωνεί, το 8,6% έχει ουδέτερη στάση, ενώ υπάρχει και ένα 25% περίπου που δεν το θεωρεί σημαντικό στοιχείο.

Ø Πρόβλημα Οικονομικής Κρίσης

Πίνακας 7.23 Πρόβλημα Οικονομικής Κρίσης

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαφωνώ απόλυτα	3	8,6	8,6	8,6
Μάλλον διαφωνώ	6	17,1	17,1	25,7
Μάλλον συμφωνώ	6	17,1	17,1	42,9
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	7	20,0	20,0	62,9
Συμφωνώ απόλυτα	13	37,1	37,1	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Παρότι κάποιος συμφώνα και με τα σημερινά δεδομένα θα πίστευε ότι η οικονομική κρίση επηρεάζει αρνητικά την επιχειρηματική δραστηριότητα, οι απαντήσεις της έρευνας μας αναδεικνύουν ότι οι επιχειρήσεις δεν το θεωρούν και τόσο σημαντικό. Ποιο αναλυτικά το 37,1% συμφωνεί απόλυτα στο γεγονός ότι η οικονομική κρίση αποτελεί αρνητικό στοιχείο για την ανάπτυξη επιχειρήσεων, το 17,1% μάλλον συμφωνεί, το 20% δηλώνει ουδέτερη στάση, ένα 17,1% διαφωνεί και υπάρχει τέλος και ένα 8,6% που διαφωνεί απόλυτα.

Ø Γραφειοκρατία Δημόσιων Υπηρεσιών

Πίνακας 7.24 Πρόβλημα Γραφειοκρατίας Δημόσιων Υπηρεσιών

	ΣΥΧΝΟΤΗ ΤΑ	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαφωνώ απόλυτα	4	11,4	11,4	11,4
Μάλλον διαφωνώ	8	22,9	22,9	34,3
Μάλλον συμφωνώ	15	42,9	42,9	77,1
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	3	8,6	8,6	85,7
Συμφωνώ απόλυτα	5	14,3	14,3	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Οι απαντήσεις και στην ερώτηση αυτή είναι σχεδόν μοιρασμένες, αλλά παρόλα αυτά δίνουν πολύ ξεκάθαρο αποτέλεσμα. Συγκεκριμένα οι επιχειρήσει που θεωρούν ότι η γραφειοκρατία αποτελεί σημαντικό αρνητικό παράγοντα στην επιχειρηματική δραστηριότητα ανέρχονται στο 57,3%, ενώ οι αρνητικές καλύπτουν το 35% περίπου, ενώ υπάρχει και ένα 8,6% που έχει ουδέτερη στάση.

Ø Έλλειψη συνεργάσιμων προμηθευτών

Πίνακας 7.25 Έλλειψη συνεργάσιμων προμηθευτών

	ΣΥΧΝΟΤΗΤ Α	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαφωνώ απόλυτα	6	17,1	17,1	17,1
Μάλλον διαφωνώ	14	40,0	40,0	57,1
Μάλλον συμφωνώ	5	14,3	14,3	71,4
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	10	28,6	28,6	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Οι προμηθευτές με τους οποίους συνεργάζεται μια επιχείρηση δεν μπορούν κατά την γνώμη μας να επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό την επιχειρηματική δραστηριότητα είτε θετικά είτε αρνητικά. Παρόλα αυτά θέλαμε να έχουμε και την άποψη των άμεσα εμπλεκόμενων σχετικά με το θέμα αυτό. Οι απαντήσεις καταδεικνύουν ότι η ύπαρξη συνεργάσιμων προμηθευτών δεν αποτελεί αρνητικό παράγοντα σκοράρει σε ποσοστό 67,1% , ενώ υπάρχει μονό ένα 14,3% που έχει διαφορετική άποψη.

Ø Έλλειψη ικανών υπαλλήλων

Πίνακας 7.26 Έλλειψη ικανών υπαλλήλων

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαφωνώ απόλυτα	6	17,1	17,1	17,1
Μάλλον διαφωνώ	16	45,7	45,7	62,9
Μάλλον συμφωνώ	2	5,7	5,7	68,6
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	8	22,9	22,9	91,4
Συμφωνώ απόλυτα	3	8,6	8,6	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Το ανθρωπινό δυναμικό σε κάθε επιχείρηση αποτελεί κατά την άποψη μας το πιο σημαντικό παράγοντα που μπορεί να την επηρεάσει είτε θετικά είτε αρνητικά. Σε κάθε περίπτωση όμως δεν είναι αυτός ο παράγοντας που θα οδηγήσει στην αύξηση ή μείωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ποσό μάλλον σε μια κοινωνία με τόσο μεγάλα ποσοστά ανεργίας. Στην ερώτηση αυτή αξίζει να αναφέρουμε ότι μονό ένα 8,6% έχει την άποψη ότι η έλλειψη ικανών στελεχών θα οδηγήσει στην μείωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

7.10 Ενθαρρυντικοί Παράγοντες Επιχειρηματικής Δραστηριότητας

Στις ερωτήσεις που έπονται θα δούμε τους παράγοντες εκείνους, οι οποίοι ευνοούν την δημιουργία νέων επιχειρήσεων και ενισχύουν την επιχειρηματικότητα.

Ø Η ικανότητα του επιχειρηματία στη λήψη αποφάσεων

Πίνακας 7.27 Ικανότητα επιχειρηματία στη λήψη αποφάσεων

	ΣΥΧΝΟΤΗ ΤΑ	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαφωνώ απόλυτα	1	2,9	2,9	2,9
Μάλλον διαφωνώ	2	5,7	5,7	8,6
Μάλλον συμφωνώ	15	42,9	42,9	51,4
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	7	20,0	20,0	71,4
Συμφωνώ απόλυτα	10	28,6	28,6	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Η σωστή απόφαση στην σωστή στιγμή στις επιχειρήσεις έχει οδηγήσει στην μεγάλη επιτυχία ενώ ταυτόχρονα το αντίθετο στην αποτυχία και στην εξαφάνιση. Το 70% περίπου των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η ικανότητα του επιχειρηματία στη λήψη αποφάσεων ευνοεί την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ενώ μόλις ένα 9% περίπου έχει αντίθετη άποψη. Η οικονομική κρίση αποτελεί μία σοβαρή απειλή κατά της υφιστάμενης δομής, των θεμελιωδών αρχών και κανόνων του κοινωνικού συστήματος, η οποία επιβάλλει τη λήψη κρίσιμων αποφάσεων εντός περιορισμένου χρόνου και υπό συνθήκες αβεβαιότητας.

Ø Η ικανότητα του επιχειρηματία στη διαχείριση κινδύνου

Πίνακας 7.28 ικανότητα επιχειρηματία στη διαχείριση κινδύνου

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαφωνώ απόλυτα	4	11,4	11,4	11,4
Μάλλον διαφωνώ	2	5,7	5,7	17,1
Μάλλον συμφωνώ	5	14,3	14,3	31,4
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	3	8,6	8,6	40,0
Συμφωνώ απόλυτα	21	60,0	60,0	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Στην ερώτηση αυτή το 60% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι ο ρόλος του επιχειρηματία είναι πολύ σημαντικός και τελικά είναι αυτός που θα οδηγήσει στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Εδώ αξίζει να σημειώσουμε ότι υπάρχει και ένα 11,4% που διαφωνεί απόλυτα με την θέση αυτή. Οι επιχειρηματίες παρουσιάζουν ένα υψηλό επίπεδο αντοχής στην αβεβαιότητα, το οποίο τους δίνει τη δυνατότητα να εργάζονται υπό συνθήκες έντονων αλλαγών ενώ επίσης συνδέονται με την οικονομική ανάπτυξη δίνοντας έμφαση στη αποτελεσματικότητα της λήψης αποφάσεων και τον αποδοτικό συντονισμό των πόρων. Ακόμα οι επιχειρηματίες χρησιμοποιούν τους διαθέσιμους πόρους με υψηλές αποδόσεις. Συνεπώς κατανοούμε πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος τους.

Ø Ικανότητα επιχείρησης για επικοινωνία με τους πελάτες της

Πίνακας 7.29 Ικανότητα επιχείρησης για επικοινωνία με τους πελάτες της

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαφωνώ απόλυτα	3	8,6	8,6	8,6
Μάλλον διαφωνώ	2	5,7	5,7	14,3
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	19	54,3	54,3	68,6
Συμφωνώ απόλυτα	11	31,4	31,4	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Οι σχέσεις που δημιουργούνται με τους πελάτες μιας επιχείρησης είναι καθοριστικός παράγοντας για την επιτυχία της. Οι επιχειρήσεις που είναι σε θέση να καλύπτουν σε πολύ μεγάλο βαθμό τις επιθυμίες τους έχουν επιτύχει σε σημαντικό βαθμό να είναι βιώσιμες και ανταγωνιστικές. Στην παρούσα ερώτηση, το 75% περίπου των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η ικανότητα της επιχείρησης να επικοινωνεί αποτελεσματικά με τους πελάτες σχετικά με τις ανάγκες τους ευνοεί την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ενώ μόνο ένα 8,6% έχει αντίθετη άποψη.

Ø Ικανότητα επιχείρησης για αρμονική συνεργασία με προμηθευτές

Πίνακας 7.30 Ικανότητα επιχείρησης για αρμονική συνεργασία με προμηθευτές

	ΣΥΧΝΟΤΗΤ Α	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαφωνώ απόλυτα	6	17,1	17,1	17,1
Μάλλον διαφωνώ	4	11,4	11,4	28,6
Μάλλον συμφωνώ	7	20,0	20,0	48,6
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	8	22,9	22,9	71,4
Συμφωνώ απόλυτα	10	28,6	28,6	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Στην ερώτηση αυτή οι απαντήσεις είναι μοιρασμένες και δεν καταδεικνύουν ξεκάθαρη άποψη σχετικά με το θέμα αυτό. Έτσι το 28,6% συμφωνεί απόλυτα ότι η ικανότητα της επιχείρησης να συνεργάζεται αρμονικά με τους προμηθευτές της είναι σημαντικό στοιχείο για την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας και από την άλλη υπάρχει και ένα 17,1% που έχει την ακριβώς αντίθετη άποψη.

Ø Τα προσόντα και οι δεξιότητες του απασχολούμενου προσωπικού

Πίνακας 7.30 Τα προσόντα και οι δεξιότητες του απασχολούμενου προσωπικού

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαφωνώ απόλυτα	2	5,7	5,7	5,7
Μάλλον διαφωνώ	3	8,6	8,6	14,3
Μάλλον συμφωνώ	18	51,4	51,4	65,7
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	1	2,9	2,9	68,6
Συμφωνώ απόλυτα	11	31,4	31,4	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Το 31,4% περίπου των ερωτηθέντων θεωρεί ότι τα προσόντα και οι δεξιότητες του απασχολούμενου προσωπικού επηρεάζουν θετικά την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας ενώ μόλις ένα 5,7% έχει αντίθετη άποψη. Το προσωπικό σε μια επιχείρηση διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της, ωστόσο πολλές είναι οι επιχειρήσεις οι οποίες δεν κατανοούν την βαρύτητα που έχει.

Ø Η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές παρόμοια προϊόντα με χαμηλότερο κόστος

Το να μπορεί μία επιχείρηση να παράγει προϊόντα με χαμηλότερο κόστος, αποτελεί το ιδανικό στοιχείο. Έτσι στα αποτελέσματα της έρευνας δεν υπάρχει σχεδόν καμία αρνητική απάντηση και όλες είναι θετικές στο γεγονός ότι η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές παρόμοια προϊόντα με χαμηλότερο κόστος αποτελεί σημαντικό παράγοντα που ευνοεί την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Πίνακας 7.31 Η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές παρόμοια προϊόντα με χαμηλότερο κόστος

	ΣΥΧΝΟΤΗ ΤΑ	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Μάλλον διαφωνώ	1	2,9	2,9	2,9
Μάλλον συμφωνώ	12	34,3	34,3	37,1
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	4	11,4	11,4	48,6
Συμφωνώ απόλυτα	18	51,4	51,4	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων σε ποσοστό 51,4 % συμφωνεί ότι ένας παράγοντας που δρα ενθαρρυντικά στην εκκίνηση της επιχειρηματικότητας είναι η ικανότητα μιας επιχείρησης να παράγει προϊόντα με χαμηλότερο κόστος. Πράγματι έρευνες δείχνουν ότι τα τελευταία χρόνια σε καθορισμένες κατηγορίες προϊόντων, τα άτομα στην Ελλάδα προβαίνουν τα τελευταία χρόνια στην αγορά περισσότερο οικονομικών αγαθών λόγω οικονομικής στενότητας. Συνεπώς μια επιχείρηση η οποία θα έχει την ικανότητα να παράγει με μικρότερο κόστος θα είναι ευνοημένη.

Ø Η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές καλύτερα προϊόντα για τους πελάτες

Πίνακας 7.32 Η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές καλύτερα προϊόντα για τους πελάτες

	ΣΥΧΝΟΤ ΗΤΑ	ΠΟΣΟΣ ΤΟ	ΕΓΚΥΡΟ ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚ Ο ΠΟΣΟΣΤΟ
Μάλλον συμφωνώ	8	22,9	22,9	22,9

Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	2	5,7	5,7	28,6
Συμφωνώ απόλυτα	25	71,4	71,4	100,0
Σύνολο	35	100,0	100,0	

Στην ερώτηση αυτή οι απαντήσεις είναι πολύ ξεκάθαρες και αναδεικνύουν την σημασία που έχει να μπορεί μια επιχείρηση να παράγει καλύτερα προϊόντα για τους πελάτες της, και πως αυτό τελικά την βοηθάει να είναι περισσότερο ανταγωνιστική και βιώσιμη. Συγκεκριμένα το 71,4% του δείγματος συμφωνεί απόλυτα στην άποψη αυτή ενώ χαρακτηριστικό είναι ότι δεν υπάρχουν αρνητικές απαντήσεις.

7.11 Περίληψη Κεφαλαίου

Στο κεφάλαιο αυτό συλλέξαμε και καταγράψαμε αναλυτικά και με κριτικό σχολιασμό τα αποτελέσματα των ερωτηματολογίων και τα αποτελέσματα παραθέτονται σε πίνακες και διαγράμματα. Το σημαντικότερο ίσως εύρημα του παρόντος κεφαλαίου είναι το γεγονός ότι η οικονομική ύφεση στην Ελλάδα δεν αποτελεί βάση για την δημιουργία νέων επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Μεγάλο είναι το ποσοστό των ατόμων που στρέφονται προς την επιχειρηματικότητα με σκοπό να εξασφαλίσουν ένα μηνιαίο εισόδημα και όχι επειδή είδαν στον ορίζοντα μια επιχειρηματική ευκαιρία. Από την άλλη υπάρχουν επιχειρήσεις οι οποίες δεν είναι πλήρως και ορθά ενημερωμένες για τα προγράμματα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, ενώ υστερούν και στην εύρεση χρηματοδοτικών πηγών με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας. Όλα αυτά σε συνδυασμό δημιουργούν ένα αρνητικό κλίμα, το οποίο όμως μπορεί να μεταβληθεί, όπως θα δούμε στο επόμενο κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

8.1 Εισαγωγή

Μέσα από την έρευνα μας αυτή προσπαθήσαμε να αναδείξουμε την σημασία που έχει η επιχειρηματικότητα για την επιχείρηση και πώς καθορισμένοι παράγοντες επηρεάζουν την λειτουργία της. Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφέρουμε τα πιο βασικά συμπεράσματα ανά θεματική ενότητα και σύμφωνα με τους σκοπούς της έρευνας μας, που κατά την γνώμη μας θα μπορούν να αποτελέσουν και μια βάση για μελλοντική έρευνα. Κατόπιν θα παραθέσουμε προτάσεις οι οποίες μπορούν να ενισχύσουν την κατάσταση που επικρατεί στον τομέα της επιχειρηματικότητας σήμερα.

8.2 Σημερινή κατάσταση επιχειρήσεων

Στην σύγχρονη εποχή, πολλοί είναι αυτοί που υποστηρίζουν ότι επιτυχημένη επιχείρηση είναι αυτή που μπορεί να καλύψει τις υποχρεώσεις της. Αυτό αποτελεί πολύ μεγάλο πλεονέκτημα και δίνει στις επιχειρήσεις αυτές σημαντικό προβάδισμα σε σχέση με τους ανταγωνιστές της. Αξίζει να σημειώσουμε ότι σχεδόν 3 στους τέσσερις επιχειρηματίες έχουν μέτρια έως και πολύ κακή αρνητική άποψη για την πορεία της επιχείρησής τους και μόνο ένας στους τέσσερις (ποσοστό 25,7%) έχει πολύ θετική άποψη για την πορεία της επιχείρησής του.

8.3 Προβλήματα επιχειρήσεων

Το μεγαλύτερο ίσως πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι περισσότερες επιχειρήσεις σήμερα, είναι το γεγονός ότι δεν μπορούν να καλύψουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους, κάτι που τις κάνει ευάλωτες και επικίνδυνα προβλέψιμες. Το πρόβλημα της ρευστότητας είναι ίσως το σημαντικότερο που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες επιχειρήσεις, καθώς λόγω της οικονομικής ύφεσης οι τράπεζες έχουν σχεδόν παγώσει την χορήγηση δανείων, αυξάνοντας σε μεγάλα επίπεδα τα απαραίτητα κριτήρια χορήγησης. Οι επιχειρήσεις χωρίς τα απαραίτητα επίπεδα ρευστότητα δεν μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες τους και τις υποχρεώσεις τους προς τρίτους.

Ακόμα ένα σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες επιχειρήσεις είναι αυτό της γραφειοκρατίας. Πρόκειται για ένα ζήτημα το οποίο είναι περισσότερο έντονο στην διαδικασία εκκίνησης μιας επιχείρησης, αλλά μπορεί εξίσου να ανακύψει και στην διάρκεια λειτουργίας της. Όπως είδαμε αποτελεί και ένα ζήτημα το οποίο αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα στην δημιουργία νέων επιχειρήσεων. Η δυσκολία της συναναστροφής με τις δημόσιες υπηρεσίες στην Ελλάδα (που χαρακτηρίζεται από ένα φτωχό επιχειρηματικό περιβάλλον με σημαντικά κενά πληροφόρησης) είναι ένα κοινό εμπόδιο για κάθε επιχειρηματία. Στην Ελλάδα, προκειμένου κάποιος να ξεκινήσει τη δική του επιχείρηση απαιτείται πολύ γραφειοκρατική δουλειά και τουλάχιστον 98 μεγάλα βήματα / διαδικασίες, οι οποίες πρέπει να αναληφθούν απο μια επιχείρηση. Η νέα νομοθεσία που έχει υιοθετηθεί τα τελευταία χρόνια απλοποιεί τις διαδικασίες, αλλά εξακολουθεί να κάνει την εκκίνηση μιας

επιχείρησης έναν μαραθώνιο για άνδρες και γυναίκες δυνητικούς επιχειρηματίες (ΣΕΓΕ, 2010).

8.4 Επέκταση σε νέες δραστηριότητες

Κατά γενική ομολογία υπάρχει μια αρνητική στάση μιας και το 62,9% δηλώνει ότι δεν πρόκειται να δραστηριοποιηθεί σε νέο κλάδο μέσα στην επόμενη τριετία από σίγουρα έως μάλλον σίγουρα, ενώ μονό ένα 11,4% δηλώνει ότι μάλλον θα το κάνει. Αυτό οφείλεται στο οικονομικό κλίμα που επικρατεί στην Ελλάδα. Τα τελευταία χρόνια η αβεβαιότητα αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της αγοράς, ενώ η μη πρόσβαση σε εργαλεία χρηματοδότησης δυσχεραίνει ακόμα περισσότερο μια τέτοια απόφαση.

8.5 Ξεκίνημα μιας νέας επιχείρησης

Το 54,3% δηλώνει ότι είναι αρκετά δύσκολο για κάποιον να ξεκινήσει μια δική του επιχείρηση χωρίς να υπάρχει οικονομική στήριξη, ενώ ένα 14,3% το θεωρεί ότι είναι πολύ απαραίτητο. Ένα από τα βασικά αρνητικά που έχει η χώρα μας είναι η μεγάλη γραφειοκρατία που απαιτείτε για την δημιουργία μιας επιχείρησης. Στην άποψη αυτή το 42,9% των ερωτηθέντων μάλλον συμφωνεί, το 14,3% συμφωνεί απόλυτα, το 8,6% έχει ουδέτερη άποψη, το 22,9% μάλλον διαφωνεί και τέλος υπάρχει και ένα 11,4% που διαφωνεί απόλυτα. Το 75% περίπου των ερωτηθέντων δηλώνει ότι το τρέχον οικονομικό κλίμα δεν είναι ευνοϊκό για τους ανθρώπους που θέλουν να ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση. Συνοψίζοντας παρατηρούμε ότι το δυσχερές οικονομικό κλίμα είναι κατά την γνώμη αρκετών επιχειρήσεων εμπόδιο στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα, εύρημα το οποίο επιβεβαιώνεται και από τα αποτελέσματα της έρευνας του IOBE που παρατέθηκαν σε προηγούμενη ενότητα.

8.6 Γνώση προγραμμάτων επιχειρηματικότητας

Σαν γενικό συμπέρασμα μπορούμε να πούμε ότι γενικότερα τα προγράμματα Ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας δεν είναι ευρέως γνωστά στις περισσότερες επιχειρήσεις. Η πολιτεία και ιδιαίτερα η ΕΕ παρά το γεγονός ότι βγάζει προγράμματα τα οποία μπορούν να στηρίξουν την επιχειρηματικότητα, παρέχοντας τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους στις επιχειρήσεις, δεν μεριμνά όσο αφορά την ενημέρωση των ατόμων που ενδιαφέρονται για αυτά. Συνεπώς αν κάποιος αποφασίσει να ξεκινήσει μια επιχείρηση ή να επεκτείνει την ήδη υπάρχουσα είναι αναγκαίο να ενημερωθεί από μόνος του για τις διαδικασίες αυτές.

8.7 Επιχορήγηση επιχειρήσεων

Οι περισσότερες επιχειρήσεις δηλώνουν ότι έχουν επιδοτηθεί από κάποιο πρόγραμμα επιχειρηματικότητας ή καινοτομίας, κάτι που αναδεικνύει τον σημαντικό ρόλο που μπορούν να έχουν τα προγράμματα αυτά στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων και γενικότερα στην βελτίωση της οικονομίας μιας χώρας.

8.8 Επιχειρηματικότητα και τοπική ανάπτυξη

Οι απαντήσεις από τους ερωτηθέντες αναδεικνύουν ότι τα προγράμματα για την επιχειρηματικότητα και καινοτομία συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη και επιπλέον μπορούμε να πούμε ότι δημιουργούν και νέες θέσεις εργασίας. Οι θετικές απαντήσεις στην ερώτηση αυτή αποτελούν το 84% περίπου, (ποιο αναλυτικά το 31,4% κρίσιμα, το 37,1% πολύ, το 14,3% σε μέτριο βαθμό) , το 14,3% λίγο και το 2,9% δηλώνουν καθόλου. Γενικά τα προγράμματα αυτά έχουν την δυνατότητα να ενισχύσουν την λειτουργία των επιχειρήσεων και να τονώσουν σε κάποιο βαθμό της αγορά, αναστέλλοντας την διακοπή λειτουργίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

8.9 Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα

Η επιχειρηματική ευκαιρία είναι η ικανότητα του επιχειρηματία να ικανοποιήσει μια καινούργια ανάγκη η οποία γεννάται στην αγορά. Για την επιτυχή έκβαση αυτής της διαδικασίας επιβάλλεται η δημιουργική συνένωση οικονομικών πόρων ή ικανοτήτων οι οποίοι διαμένουν ανεκμετάλλευτοι, με σκοπό να προκύψει ένα βελτιωμένο προϊόν, το οποίο θα προστατεύει τη καινούργια αυτή ανάγκη της αγοράς. Στη διεθνή βιβλιογραφία υφίστανται πολλές αναφορές οι οποίες ερευνούν τον τομέα των επιχειρηματικών ευκαιριών, μέσα από διάφορες οπτικές γωνίες, ξεκινώντας από την απόδοση του όρου της επιχειρηματικής ευκαιρίας και φτάνοντας στην διαδικασία εντοπισμού της και εκτίμησης της.

Είναι γεγονός πως η διαδικασία της επιχειρηματικότητας, εσωκλείει πέντε βασικά σημεία τα οποία αποτελούν την ακολουθία υλοποίησης της κάθε επιχειρηματικής ιδέας. Αυτά τα σημεία είναι:

- [1] Το επιχειρηματικό περιβάλλον
- [2] Η επιχειρηματική ευκαιρία
- [3] Ο σχεδιασμός της νέας επιχείρησης
- [4] Η εξασφάλιση των απαραίτητων πόρων

Τα κεφάλαια αποτελούν το βασικό μοχλό για την ύπαρξη μιας επιχείρησης και ταυτόχρονα της δίνουν και το πλεονέκτημα απέναντι σε αυτές που δεν τα έχουν. Οι μορφές χρηματοδότησης μπορεί να είναι πολλές αλλά σε κάθε περίπτωση αυτό που μετράει είναι η ύπαρξη τους και όχι η πηγή τους. Σε κάθε περίπτωση η οικονομική κατάσταση μιας χώρας επηρεάζει την δημιουργία επιχειρήσεων και συνεπώς και την δημιουργία ρευστότητας μέσα από αυτό.

Ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι υφιστάμενες επιχειρήσεις μπορούμε να πούμε ότι είναι η έλλειψη πηγών χρηματοδότησης τους είτε για να καλύψουν τρέχουσες υποχρεώσεις, είτε για να προβούν σε κάποια μορφή επένδυσης που θα δημιουργήσει πολλά θετικά για αυτές και για την οικονομία γενικότερα.

8.10 Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Οι σχέσεις που δημιουργούνται με τους πελάτες μιας επιχείρησης είναι καθοριστικός παράγοντας για την επιτυχία της. Όταν η επιχείρηση είναι σε θέση να καλύψει τις επιθυμίες των πελατών σε θέματα τιμής και ποιότητας συγχρόνως, έχει επιτύχει σε πολύ μεγάλο βαθμό να είναι βιώσιμη και ανταγωνιστική. Το 75% περίπου των ερωτηθέντων της έρευνας μας θεωρεί ότι η ικανότητα της επιχείρησης να επικοινωνεί αποτελεσματικά με τους πελάτες σχετικά με τις ανάγκες τους ευνοεί την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Η σωστή απόφαση στην σωστή στιγμή στις επιχειρήσεις έχει οδηγήσει στην μεγάλη επιτυχία ενώ ταυτόχρονα το αντίθετο στην αποτυχία και στην εξαφάνιση. Το 70% περίπου των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η ικανότητα του επιχειρηματία στη λήψη αποφάσεων ευνοεί την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

8.11 Γενικά συμπεράσματα προτάσεις

Μέσα από την έρευνα μας αυτή καταφέραμε να δούμε ποια είναι η άποψη που υπάρχει στις επιχειρήσεις γενικότερα για την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.

Βασικός στόχος της έρευνας ήταν η μελέτη των απόψεων των επιχειρήσεων για την επιχειρηματικότητα και πιθανές ενέργειες που θα πρέπει να γίνουν από την πλευρά της πολιτείας για να υπάρχει ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας που θα βοηθήσει στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Μέσα από την πτυχιακή μας παρουσιάσαμε τα αποτελέσματα της έρευνας μας που μπορούμε να αναφέρουμε ότι τα παρακάτω βασικά συμπεράσματα :

- Η σημερινή κατάσταση των περισσότερων επιχειρήσεων δεν είναι σε ικανοποιητικό επίπεδο με το βασικότερο πρόβλημα αυτό της εξασφάλισης οικονομικών πόρων
- Οι επιχειρήσεις λόγω του γενικότερου οικονομικού περιβάλλοντος δεν σκοπεύουν μελλοντικά να προβούν σε παροχή νέων προϊόντων – υπηρεσιών που θα οδηγούσαν σε μια αρκετά σημαντική ώθηση της οικονομίας λόγω της αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον.
- Τα οποία προγράμματα επιχειρηματικότητας και καινοτομίας δεν είναι πολύ γνωστά στις επιχειρήσεις και δεν γίνεται η μέγιστη χρήση από αυτές, κάτι που θα έδινε πολύ σημαντικά οφέλη στην τοπική κοινωνία, και επιπλέον θα βοηθούσε στην καταπολέμηση της ανεργίας.
- Οι περισσότερες επιχειρήσεις δηλώνουν ότι έχουν πάρει κάποια επιχορήγηση από το κράτος που όμως τελικά δεν αποτέλεσε βασικό μοχλό για την βελτίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων τους.

Με την έρευνα μας μπορέσαμε να καταλάβουμε πολύ καλύτερα τι σημαίνει επιχειρηματικότητα και καινοτομία και πως αυτή μπορεί να βοηθήσει η όχι στην ανάπτυξη

των τοπικών κοινωνιών. Με βάση τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν μια βάση για μελλοντικές έρευνες θεωρούμε ότι είναι απαραίτητο να γίνουν συγκεκριμένες ενέργειες από την πλευρά του κράτους αλλά και των επιχειρήσεων για την βελτίωση της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα.

8.12 Προτάσεις Προς το Κράτος

Οι προτάσεις προς το κράτος που αφορούν την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας εστιάζονται στα ζητήματα της ενημέρωσης προς τις επιχειρήσεις αναφορικά με τα προγράμματα επιχειρηματικότητας, στην απλούστευση των διαδικασιών για την δημιουργία μιας νέας επιχείρησης και στην ορθή κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων. Συγκεκριμένα οι ενέργειες που πρέπει να γίνουν είναι οι εξής:

- Διοργάνωση ημερίδων και σεμιναρίων ενημέρωσης ανά περιοχή με την βοήθεια των εμπορικών επιμελητηρίων, με σκοπό όλες οι επιχειρήσεις να έχουν πρόσβαση στην γνώση των πληροφοριών αυτών
- Απλούστευση των γραφειοκρατικών διαδικασιών που απαιτούνται για την δημιουργία μιας νέας επιχείρησης, ούτως ώστε η γραφειοκρατία να μην αποτελεί πλέον ανασταλτικό παράγοντα στην δημιουργία μιας νέας επιχείρησης
- Στην περίπτωση που δεν υπάρχει πλήρης απορρόφησης των κονδυλίων που δημιουργούνται για τις επιχειρήσεις, το εναπομείναν πόσο να δίνετε σε αυτές που έχουν δηλώσει ενδιαφέρον.
- Δημιουργία ειδικού site όπου θα γίνονται αποκλειστικά αναρτήσεις για τα προγράμματα επιχειρηματικότητας και καινοτομίας, το οποίο θα ανανεώνεται σε συνεχή βάση, σχετικά με τις παροχές των προγραμμάτων, τις ημερομηνίες λήξης και έναρξης τους, ώστε να ενθαρρύνονται οι επιχειρήσεις να δηλώνουν συμμετοχή στα προγράμματα
- Αύξηση του πόσου επιδότησης που δίνετε για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και αύξηση της περιόδου επιδότησης των ασφαλιστικών εισφορών, ώστε οι επιχειρηματίες να ενθαρρύνονται στην πρόσληψη νέου προσωπικού και μην θεωρούν το κόστος του προσωπικού απαγορευτικό
- Ενίσχυση των προγραμμάτων επιχορήγησης της νεανικής επιχειρηματικότητας, ώστε να μειώνεται σημαντικό το κόστος ίδρυσης μιας νέας επιχείρησης
- Ενίσχυση των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν σύγχρονες τεχνολογίες
- Βελτίωση των όρων εκπαίδευσης σχετικά με τους όρους λειτουργίας και ανάπτυξης των αγορών με τα ανώτατα πανεπιστημιακά και τεχνολογικά ιδρύματα να αναπτύσσουν πρωτεύοντα ρόλο
- Σημαντικές παροχές προς τις εξαγωγικές επιχειρήσεις κυρίως μέσω διευκολύνσεων που αφορούν την επιστροφή του φόρου προστιθέμενης αξίας

Κατά την γνώμη μας αν γίνουν οι παραπάνω ενέργειες θα βοηθήσουν σε πολύ σημαντικό βαθμό την ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών, ενώ παράλληλα θα βοηθήσουν την βελτίωση της ελληνικής οικονομίας, μέσα από την ώθηση των επιχειρήσεων στην επιχειρηματικότητα.

8.13 Προτάσεις Προς τις Επιχειρήσεις

Από την άλλη πλευρά, αυτή των επιχειρήσεων προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα παραπάνω προβλήματα που εμφανίστηκαν αλλά και να εκμεταλλευθούν οι νέες δυναμικές επενδυτικές ευκαιρίες απαιτούνται μια σειρά από πολιτικές. Στο επίκεντρο αυτών των βελτιώσεων είναι απαραίτητο να οριστεί η αναβάθμιση της τεχνολογικής ικανότητας των επιχειρήσεων και οργανισμών. Η τεχνολογική ικανότητα αναφέρεται στην ικανότητα που έχουν οι εταιρείες στο να κάνουν χρήση της υπάρχουσας τεχνολογίας με απώτερο στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας τους.

Συγκεκριμένα η τεχνολογική ικανότητα, εκπροσωπεί σημαντική ενδεχόμενη πηγή ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και ανώτερης απόδοσης μέσα σε τεχνολογικά ανταγωνιστικές αγορές. Η αποτελεσματική χρήση της τεχνολογίας από τις επιχειρήσεις, τους προσφέρει την δυνατότητα να είναι σε πλεονεκτική θέση σε σχέση με τις ανταγωνιστικές επιχειρήσεις. Επιπρόσθετα συνεισφέρει στη διαρκή εξειδίκευση και στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων όσο αφορά το κομμάτι της διαχείρισης των ανθρωπίνων πόρων τους. Η εισαγωγή τεχνολογικής ικανότητας, τους δίνει την δυνατότητα να αναγνωρίσουν αποτελεσματικά και να κάνουν πράξη την καινούργια γνώση, με σκοπό να γίνουν περισσότερο αποδοτικές. Συμπερασματικά οι μέθοδοι και οι τακτικές ενίσχυσης της ελληνικής επιχειρηματικότητας έχουν την δυνατότητα να εστιάσουν στην βελτίωση της χρήσης της τεχνολογίας, με απώτερο στόχο να ενισχυθεί η καινοτομία και συνεπώς και η εξαγωγική προοπτική των ελληνικών επιχειρήσεων.

Πέρα όμως από την ενίσχυση της καινοτομίας, είναι απαραίτητη και η διαφοροποίηση των στρατηγικών των επιχειρήσεων, μέσα στην οργανωσιακή τους λειτουργία και την αλυσίδα αξίας. Οι στρατηγικές αυτές μπορούν να στηριχθούν στα ακόλουθα θέματα προτεραιότητας:

- Ελαχιστοποίηση σε όσο το δυνατό χαμηλότερα επίπεδα του Κόστους Συναλλαγών της Επιχείρησης τόσο στο Εξωτερικό όσο και στο Εσωτερικό Περιβάλλον. Με την χρήση των τεχνολογικών εφαρμογών πληροφορικής οι σύγχρονες επιχειρήσεις και οργανισμοί μπορούν να πραγματοποιούν τις συναλλαγές τους με περισσότερο αποτελεσματικό τρόπο, είτε αυτές έχουν να κάνουν με τους εργαζόμενους, είτε με τα υπόλοιπα ενδιαφερόμενα μέρη της επιχείρησης όπως είναι οι προμηθευτές ,οι πιστωτές και βεβαίως οι πελάτες της,
- Βελτίωση των προϋποθέσεων ικανοποίησης του πελάτη. Αυτό γίνεται ως επακόλουθο της αναβάθμισης στην ποιότητα των προϊόντων η οποία παράγει τεχνολογική ικανότητα. Η εξοικονόμηση πόρων από την πλευρά της επιχείρησης δεδομένης της χρήσης της τεχνολογίας, της δίνει την δυνατότητα να προβαίνει στην παραγωγή νέων ανταγωνιστικών και ταυτόχρονα διαφοροποιημένων προϊόντων
- Σύνδεση των επιχειρήσεων και κυρίως των επιχειρηματικών ενώσεων (π.χ. επαγγελματικά επιμελητήρια) με τα ακαδημαϊκά ιδρύματα της χώρας με σκοπό η καινούργια γνώση η οποία παράγεται να υπάγεται σε άμεσο χρόνο στην παραγωγική διαδικασία (Lacetera, 2009).

- Σχεδιασμός των Ποιοτικών Υπηρεσιών με σκοπό να μπορούν να ικανοποιούν τις απαιτήσεις της διεθνούς ζήτησης. Η στρατηγική αυτή περιέχει το σύνολο των διαδικασιών οι οποίες άπτονται της προσπάθειας της επιχείρησης να καταλάβει το κοινό το οποίο επιθυμεί να καταναλώσει τα προϊόντα της. Βασικά χαρακτηριστικά γνώρισμα αυτής της φάσης αποτελούν η απόδοση, η αξιοπιστία και οπωσδήποτε η σύνθεση των χαρακτηριστικών του προϊόντος ή της υπηρεσίας με δεδομένες τις απαιτήσεις όχι αποκλειστικά της εσωτερικής αλλά και της εξωτερικής αγοράς.
- Έλεγχος της Παραγωγικής Διαδικασίας. Η επιχείρηση μέσω της τεχνικής της ανατροφοδότησης, παίρνει πληροφόρηση σε θέματα που σχετίζονται με τον τρόπο υποδοχής του προϊόντος από τους καταναλωτές. Βασικό γνώρισμα αυτής της διαδικασίας αποτελεί η αντιληφθείσα ποιότητα τόσο στο εσωτερικό της επιχείρησης όσο και στο εξωτερικό της με την τεχνολογία να παίζει έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο.

8.14 Περίληψη Κεφαλαίου

Οι παράγοντες οι οποίοι ανακόπτουν την πορεία μιας χώρας προς την επιχειρηματικότητα είναι βρίσκονται συνήθως στο εσωτερικό οικονομικό περιβάλλον της χώρας, και έχουν να κάνουν με ζητήματα διακοπής ή αναστολής λειτουργίας των επιχειρήσεων λόγω της υφιστάμενης οικονομικής κρίσης, οι μειωμένες ευκαιρίες απασχόλησης, η έλλειψη κερδοφορίας και χρηματοδότησης και θέματα γραφειοκρατίας. Ωστόσο πιστεύουμε πως η συστηματική μεταχείριση και αντιμετώπιση όλων των παραπάνω παραγόντων που αποτελούν εμπόδια στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και την καθηλώνουν σε στάσιμο σημείο μπορούν να απελευθερώσουν τις δημιουργικές δυνάμεις κάθε χώρας και να συγκροτήσουν μόνιμη και ασφαλή διέξοδο από την οικονομική κρίση που η κάθε μια βιώνει σε διαφορετικό βαθμό καθώς και εγγύηση μακρόπνοης ανάπτυξης.

Στη βιωσιμότητα και βελτίωση της ελληνικής διεθνούς επιχειρηματικότητας είναι δυνατό να συντελέσουν οι δημόσιες πολιτικές με ξεκάθαρη στρατηγική τη διεθνή ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων, στηριζόμενη στην καινοτομική διαφοροποίηση. Αυτό είναι δυνατό να επιτευχθεί με ενδυνάμωση των μηχανισμών άντλησης και εκτέλεσης ιδεών από το διεθνή ανταγωνιστικό χώρο, στροφή σε προγράμματα τα οποία έχουν ως στόχο τη διαφοροποίηση με τη διαχείριση τεχνολογιών αιχμής και ισχυροποίηση των κατάλληλων και επιδέξιων επιχειρήσεων για τη διεθνή ανταγωνιστικότητα.

Θεωρείται ιδιαίτερα κρίσιμη για την αναζωογόνηση της εγχώριας οικονομίας η προώθηση και υποστήριξη των επιχειρήσεων εκείνων οι οποίες είναι καινοτόμες, επενδύουν στη γνώση και καταφέρνουν να είναι διεθνώς ανταγωνιστικές, να συμβάλλουν με περισσότερο δραστικό τρόπο στην απασχόληση με νέες θέσεις εργασίας και καταληκτικά να υπηρετήσουν τις ανάγκες μιας οικονομίας, αναβαθμίζοντας την ανταγωνιστικότητά της.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΗ

- [1] Borrás, S. & Edquist, C., (2013), The Choice of Innovation Policy Instruments, Circle Working Papers Series, Paper no. 2013/04
- [2] Chaston, I (2010). Entrepreneurial management in small firms. (pp. 53–72). London: Sage Publications.
- [3] Didier A.C. (2010), The European Institute of Innovation and Technology(EIT): A New Way for Promoting Innovation in Europe?, Bruges Political, Research Papers, College of Europe
- [4] Eveleens C., (2010), Innovation management; a literature review of innovation process models and their implications
- [5] European Commission, (2012), Innovation Union Competitiveness report 2011 - Country profile - Greece
- [6] Kostoglou V., Siakas E., (2012), Investigating higher education graduates' entrepreneurship in Greece, Annals of Innovation & Entrepreneurship 2012 3: 17291
- [7] Lacetera, N. (2009). Academic entrepreneurship. Managerial and Decision Economics, 30(7), 443464.
- [8] OECD (2012), Financing SMEs and entrepreneurs 2012: an OECD scoreboard / Organisation for Economic Cooperation and Development -- Paris: OECD, 2012 -- 194
- [9] Piperopoulos, P., & Piperopoulos, G. (2010). Is Greece finally on the right path toward entrepreneurship, innovation, and business clusters? International Journal of Public Administration, 33, 5559

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ

- [1] ΕΛΣΤΑΤ (Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία), Διαθέσιμο απο <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>
- [2] Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας, Διαθέσιμο απο <http://www.epimetol.gr/aitnia/shared/index.jsp?context=101>
- [3] Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου και Ιονίων Νήσων, Προγραμματική Περίοδος 2007 – 2013, Διαθέσιμο απο https://www.espa.gr/elibrary/Episimo_Keimeno_EP_DEPIN.pdf
- [4] Ευρωπαϊκή Στατιστική Επιτροπή (Eurostat), Διαθέσιμο απο <http://ec.europa.eu/eurostat>

- [5] Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE), (2014), Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 2012-13: ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, Διαθέσιμο από http://www.iobe.gr/docs/research/RES_02_26022014_REP_GR.pdf
- [6] EUROPA, (2010), A Study on the Factors of Regional Competitiveness A draft final report for The European Commission Directorate-General Regional Policy, Διαθέσιμο από http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/3cr/competitiveness.pdf
- [7] European Commision, (2015), HORIZON 2020, The EU Framework Programme for Research and Innovation, Διαθέσιμο από <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/how-get-funding>
- [8] European Institute of Innovation and Technology, Διαθέσιμο από <http://eit.europa.eu/>
- [9] OECD (2010), THE MEASUREMENT OF SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL ACTIVITIES, PROPOSED GUIDELINES FOR COLLECTING AND INTERPRETING TECHNOLOGICAL INNOVATION DATA, OSLO MANUAL, Διαθέσιμο από <http://www.oecd.org/sti/inno/2367580.pdf>
- [10] RIS (Regional Innovation ScoreBoard), (2012), Διαθέσιμο από http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ris-2012_en.pdf
- [11] SBA, (2014), 2014 SBA Fact Sheet-Greece, Διαθέσιμο από http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/countries-sheets/2014/greece_en.pdf
- [12] WEF (World Economic Forum), (2014), Enhancing Europe's Competitiveness Fostering Innovation-driven Entrepreneurship in Europe, Διαθέσιμο από http://www3.weforum.org/docs/WEF_EuropeCompetitiveness_FosteringInnovationDrivenEntrepreneurship_Report_2014.pdf
- [13] WEF (World Economic Forum), (2015), Bridging the Skills and Innovation Gap to Boost Productivity in Latin America The Competitiveness Lab: A World Economic Forum Initiative, Διαθέσιμο από http://www3.weforum.org/docs/WEF_Competitiveness_Lab_Latin_America_15.pdf
- [14] <http://www.epistimonikomarketing.gr>
- [15] https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9D%CE%BF%CE%BC%CF%8C%CF%82_%CE%91%CE%B9%CF%84%CF%89%CE%BB%CE%BF%CE%B1%CE%BA%CE%B1%CF%81%CE%BD%CE%B1%CE%BD%CE%AF%CE%B1%CF%82

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ημερομηνία:

Αριθμός Ερωτηματολογίου:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το ερωτηματολόγιο αυτό συντάχθηκε για καθαρά επιστημονικούς σκοπούς στο πλαίσιο της εκπόνησης της πτυχιακής μας εργασίας για την «Επιχειρηματικότητα και καινοτομία στον νομό Αιτωλοακαρνανίας». Όλες οι απαντήσεις των ερωτηματολογίων θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για το ανωτέρω επιστημονικό έργο.

Ευχαριστούμε προκαταβολικά για την πολύτιμη συμβολή σας στην εκπόνηση της πτυχιακής μας εργασίας.

Μετά τιμής

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Ερώτηση 1

Δημιουργήσατε την επιχείρησή σας επειδή;

Βρήκα μια επιχειρηματική ευκαιρία

Έλλειψη καλύτερης επιλογής εργασίας

ΔΓ/ΔΑ

Ερώτηση 2

Πόσο ικανοποιημένη/ος είστε από την έως τώρα πορεία της επιχείρησής σας;

καθόλου έως πάρα πολύ ΔΓ/ΔΑ

1

2

3

4

5

0

Ερώτηση 3**Ποια είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η επιχείρησής σας;****Στελέχωση/ Ανθρωπίνου δυναμικού**

Κανένα πρόβλημα	Μικρό πρόβλημα	Χωρίς σημασία	Μικρό πρόβλημα	Πολύ μεγάλο πρόβλημα
1	2	3	4	5

Έλλειψη ρευστότητας

Κανένα πρόβλημα	Μικρό πρόβλημα	Χωρίς σημασία	Μικρό πρόβλημα	Πολύ μεγάλο πρόβλημα
1	2	3	4	5

Μικρή αγορά/περιορισμένες ευκαιρίες

Κανένα πρόβλημα	Μικρό πρόβλημα	Χωρίς σημασία	Μικρό πρόβλημα	Πολύ μεγάλο πρόβλημα
1	2	3	4	5

Ανταγωνισμός

Κανένα πρόβλημα	Μικρό πρόβλημα	Χωρίς σημασία	Μικρό πρόβλημα	Πολύ μεγάλο πρόβλημα
1	2	3	4	5

Ερώτηση 4

Προτίθεστε να δραστηριοποιηθείτε σε άλλους κλάδους την επόμενη τριετία;

σίγουρα όχι έως σίγουρα ναι ΔΓ/ΔΑ

1 2 3 4 5 0

Ερώτηση 5

Προτίθεστε να παρέχετε νέα προϊόντα/υπηρεσίες την επόμενη τριετία;

σίγουρα όχι έως σίγουρα ναι ΔΓ/ΔΑ

1 2 3 4 5 0

Ερώτηση 6

Δηλώστε την άποψή σας σχετικά με τις παρακάτω προτάσεις

διαφωνώ έως συμφωνώ ΔΓ/Δ
απόλυτα απόλυτα Α

1 2 3 4 5 0

Είναι δύσκολο να ξεκινήσει κάποιος μία δική του επιχείρηση,

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

λόγω της ελλιπούς οικονομικής στήριξης

Είναι δύσκολο να ξεκινήσει κάποιος μία δική του

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

επιχείρηση,

λόγω των περίπλοκων διαδικασιών

Είναι δύσκολο να συγκεντρωθούν επαρκείς πληροφορίες

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

σχετικά με το πώς μπορεί να ξεκινήσει μια επιχείρηση

Το τρέχον οικονομικό κλίμα δεν είναι ευνοϊκό για τους

ανθρώπους που θέλουν να ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Ερώτηση 7

Γνωρίζετε για τα προγράμματα Ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας;

Καθόλου

Λίγο

Μέτρια

Πολύ

Κρίσιμα

Ερώτηση 8

Η επιχείρησή σας έχει επιδοτηθεί από κάποιο πρόγραμμα επιχειρηματικότητας ή καινοτομίας

Ναι

Όχι

Ερώτηση 9

Θεωρείτε ότι τα προγράμματα για την επιχειρηματικότητα και καινοτομία συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη

Καθόλου

Λίγο

Μέτρια

Πολύ

Κρίσιμα

Ερώτηση 10

Παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα

Παρακαλούμε σημειώστε με X το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με τους παράγοντες που εμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
1.1	Η έλλειψη κεφαλαίων για νέες επενδύσεις					
1.2	Η γραφειοκρατία των Επιδοτούμενων Επενδυτικών Προγραμμάτων					
1.3	Το πρόβλημα της ρευστότητας στην αγορά					
1.4	Η δυσκολία στη λήψη δανείων					
1.5	Γενικά η οικονομική κρίση					
1.6	Η γραφειοκρατία των Δημόσιων Υπηρεσιών					
1.7	Η έλλειψη συνεργάσιμων προμηθευτών					
1.8	Η έλλειψη ικανών υπαλλήλων					

Ερώτηση 11

Παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Παρακαλούμε σημειώστε με X το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε σχετικά με τους παράγοντες που ευνοούν την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας. (1=Διαφωνώ απόλυτα, 2=Μάλλον διαφωνώ, 3=Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, 4=Μάλλον συμφωνώ, 5=Συμφωνώ απόλυτα)

		1	2	3	4	5
2.1	Η ικανότητα του επιχειρηματία στη λήψη αποφάσεων					

		1	2	3	4	5
2.2.	Η ικανότητα του επιχειρηματία στη διαχείριση κινδύνου					
2.3.	Η ικανότητα της επιχείρησης να επικοινωνεί αποτελεσματικά με τους πελάτες σχετικά με τις ανάγκες τους					
2.4.	Η ικανότητα της επιχείρησης να συνεργάζεται αρμονικά με τους προμηθευτές της					
2.5.	Τα προσόντα και οι δεξιότητες του απασχολούμενου προσωπικού					
2.6.	Η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές παρόμοια προϊόντα με χαμηλότερο κόστος					
2.7.	Η ικανότητα της επιχείρησης να παράγει σε σχέση με τους ανταγωνιστές καλύτερα προϊόντα για τους πελάτες					

Ευχαριστούμε για την συμμετοχή σας

Εταιρεία:

Όνοματεπώνυμο:

Θέση εργασίας:

E-mail: